

T Ü R M O B

**TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ**
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

VERGİ RAPORU 2005

**TÜRMOB YAYINLARI - 269
ANKARA - 2005**

VERGİ RAPORU

2 0 0 5

TÜRMOB YAYINLARI- 269
ANKARA - 2005

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın Yayın Servisi

Baskı
Fersa Matbaası
(0.312) 278 43 56

SUNUŞ

TÜRMOB olarak vergi sistemimize ilişkin görüş ve önerilerimizi hemen hemen her platformda dile getirmeye çalışıyoruz. 16'ncı Genel Kurulumuza, diğer raporlarımızın yanı sıra, ikinci defa Vergi Raporu isimli çalışmamızı da sunmuş bulunuyoruz.

Türk vergi sistemimiz önemli sorunlara sahiptir. Vergi gelirlerimiz, kamu giderlerini karşılamaktan uzaktır. Sürekli verilen bütçe açıkları, yüksek borç stoklarının oluşmasına sebep olmuştur. Kayıtdışı ekonomi büyük boyutlara ulaşarak, kayıtlı ekonomiyi tehdit eder hale gelmiştir. Basit usul gibi uygulamalar, belge düzenini bozarak, vergi adaletini zedelemiştir. Ayrıca bu tür uygulamalar, yaratmış olduğu haksız rekabetten dolayı vergiye karşı direnci de artırmıştır. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılmamış olması, adeta kayıtdışını teşvik etmektedir.

Çok sık değişen vergi kanunları yüzünden, vergi mevzuatının sistematigi bozulmuş ve içinden çıkılmaz bir hale gelmiştir. Son 25 yılda vergi mevzuatı 193 kez değişikliğe uğradı. Yapılan 193 düzenlemeyle, mevzuatımıza yeni hükümler eklendi, değişiklikler yapıldı ya da mevcut hükümler kaldırıldı. Ana vergi kanunlarımızda neredeyse asıl madde sayısı kadar geçici madde bulunmaktadır. Yasalarla yapılan düzenlemelerin yanı sıra, Bakanlar Kurulu Kararları, tebliğler, iç genelgeler ve sirkülerle düzenlemeler yapılmaktadır.

Ülkemizde kamu maliyesi sorunu çözülmeyen, ekonomik istikrarın sağlanması mümkün değildir. Kamu finansman açığını karşılamamanın tek yolu ise vergidir. Türkiye mutlaka giderlerini vergilerle karşılayacak bir vergi sistemini hayata geçirmek zorundadır.

TÜRMOB olarak bugüne kadar hep ülke çıkarlarını ön planda tutan politikalar ürettik ve üretmeye devam edeceğiz. Ülkemizin geleceği için, temel öncelik kayıtdışı ekonomiyle mücadele olmalıdır. Vergi sistemini basitleştirecek ve vergi tabanını genişletecek vergi reformu geciktirilmeden yapılmalıdır.

Vergi raporumuzla temel sorunları saptayarak çözüm önerileri sunmayı hedefledik. Ayrıca çeşitli ülkelerin vergi istatistiklerine yer verdik ve bir karşılaştırma yapma imkanı yaratmaya çalıştık.

Vergi Raporu'muzun, odalarımıza, üyelerimize ve konuyla ilgilenen tüm kesimlere yararlı olacağına inanıyorum.

Mehmet TİMUR
TÜRMOB Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

KAMU MALİYESİ VE VERGİ SİSTEMİ	1
BORÇ STOĞU	2
BÜTÇE PERFORMANSI	5
BÜTÇE HARCAMALARI	5
BÜTÇE GELİRLERİ VE VERGİ POLİTİKASI	8
VERGİ POLİTİKASI	8
1. Kamu Harcamaları Vergi Gelirleri İle Finanse Edilmemektedir	8
2. Toplanan Vergiler Faiz Ödemeleri İçin Kullanılmaktadır	10
3. Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı Sağlanamamıştır: Mevcut Vergi Sistemi Gelir Dağılımını Daha Eşitsiz Hale Getirmektedir	11
Vergilerin İl Bazında Dağılımı	13
Kurumlar Vergisini Kimler Ödüyor?	14
Gelir Vergisini Kimler Ödüyor	15
4. İstihdam Üzerindeki Vergi Yüğü Ağırdır	21
5. Ülkemizdeki Vergi Yüğü Ağırdır	23
6. Ülkemizde Kayıt Dışı Ekonominin Boyutları Kayıtlı Ekonomiye Tehdit Eder Hale Gelmiştir	24

7. Vergi Kanunları Çok Sık Değişmektedir ve Yapılan Değişiklikler Sonucu Vergi Kanunlarındaki Sistemik Bozulmuştur	25
8. Vergi Kanunları Yeniden Yazılmalıdır	26
9. Maliye İdaresi İle Meslek Mensupları Arasındaki Olumlu Diyalog ve İşbirliği Artarak Güçlendirilmelidir	27
DEĞERLENDİRME GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ	29
ÖNERİLERİMİZ	29
VERGİ İSTATİSTİKLERİ	39
Vergi Yasalarında Yapılan Değişiklikler	41
Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı	55
Gelir Stopaj Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı.	59
Basit Usulde Vergilendirilen Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı.	63
Kurumlar Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı.	67
Katma Değer Vergisi Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı.	71
Yıllara Göre Mükellef Sayıları.	75
Vergi İnceleme Sonuçları	78
İller İtibariyle Genel Bütçe Vergi Gelirleri	80
Borç Faiz ödemeleri/GSYİH Oranı	84
Borçların GSYİH Oranı	86
Genel Hükümet Ödemeler Dengesi	88
Genel Hükümet Toplam Vergi ve Vergi Dışı Gelirler	90
Genel Hükümet Toplam Harcamaları	92
Ücret Düzeylerinin Karşılaştırılması	94

Gelir Vergisi Artı İşçi Sosyal Güvenlik Katılımları	96
Gelir Vergisi Artı İşçi ve İşveren Sosyal Güvenlik Katkıları	98
Cari Fiyatlarıyla, Vergi Gelirlerinin GSYİH İçindeki Payı	100
Gelir Vergileri	102
Ortalama Üretim İşçisi Üzerindeki Vergi	104
Gelir, Servet vb. Üzerinden Alınan Cari Vergiler	106
Vergi Yüğü ve Vergilerin Yapısı	108

KAMU MALİYESİ VE VERGİ SİSTEMİ

Türkiye'de ekonomik alanda ve özellikle makro ekonomik göstergelerde son 3 yıldır çok ciddi bir toparlanma ve yeniden yapılanmanın izleri belginleşmektedir. Ekonomik büyümenin son 3 yıldır kümülatif yaklaşık % 25 oranında gerçekleşmesi, 90'lı yıllarda ortalama %77,5 olan enflasyon oranının tek haneli rakamlarla ifade edilmesi ve bunun artık kalıcı olduğu yolunda güçlü işaretlerin olması, ihracatımızın yine son 3 yılda yaklaşık 2 katına çıkması faiz oranlarında (reel faizin hala yüksek olmasına karşın) 2001 - 2002'ye göre bugün önemli oranda düşüşlerin olması önemli kazanımlardır

Ancak, gerek kamu borç stoku ve gerekse de cari açığın yüksek rakamlara ulaşması, son 1 yılda 960 bin yeni istihdam imkanı sağlanmasına rağmen işsiz sayısının ve oranın istenilen seviyeye düşürülememesi (halen %10) ve 2005 yılının ilk yarısında özellikle KOBİ kesiminden ve esnaftan gelen durgunluk şikayetleri Türkiye ekonomisinde ciddi ve acilen tedbir alınması gereken bir durumu da ortaya çıkarmaktadır

Özellikle 2004 yılında enflasyon, milli gelir ve ihracat konusunda ciddi iyileşmeler görülse de bu iyileşmeler; daha fazla işsizlik ve dar gelirli küçük esnaf, çiftçi, memur, işçi ve istihdam sağlayan üreticinin üstüne yüklenen yeni vergi artışlarını, dolaylı vergileri ve ek vergileri de beraberinde getirmiştir.

Diğer taraftan, vergi sistemimiz hala yatırım yapan, istihdam sağlayan ve üretim yaparak kar elde edenleri cezalandırırken, faiz ve rant geliri elde edenleri ödüllendirmektedir. Örneğin 26.07.2001 tarihinden sonra ihraç edilmiş bir hazine bonosu veya devlet tahvilinden 303.390.195.729 TL. (303.390,20 YTL) faiz geliri elde eden bir kişi devlete hiç vergi ödemez iken, ticari faaliyet karı 303.390.195.729 TL. (303.390,20 YTL) olan bir kişi tam 123.625.588.078 TL. (123.625,59 YTL) vergi ödemektedir.

Yukarıdaki örnek uygulanan vergi politikalarının, sermaye sahiplerinin, yatırım yapmak yerine devlete borç vererek faiz geliri elde etmesini ve rant ekonomisini teşvik ettiğini çarpıcı bir şekilde açıklamaktadır Böyle bir ortamda, gerek istihdam üzerinden, gerekse kazanç gelirlerinden alınan vergi yoluyla özel sektör yatırımları engellenirken, devlet de kamunun ekonomideki payını küçülterek fazi dışı fazla uğruna yatırım harcamalarını kısımakta ve yeni istihdam imkanları yaratılamamaktadır Bunun sonucunda artan işsizlik; ücret ve vergi politikaları yoluyla oluşan gelir dağılımı adaletsizliği ve GSMH'dan hak ettiğini alamayan, yoksul bir toplum oluşturulmaktadır.

Diğer taraftan son üç yılda makro ekonomik göstergelerde yakalanan başarılı performans da göz ardı etmemek gerekmektedir. Ancak şu gerçek kimse tarafından inkar edilemez, “kamu maliyesinde kalıcı iyileşme sağlanmadan, ekonomide kalıcı iyileşme sağlanamaz. Bunun sonucunda da ekonomide sürdürülebilir büyüme koşullarının yaratılamaz, yatırım ve üretim ortamı iyileştirilemez ve yabancı sermaye çekilemez.”

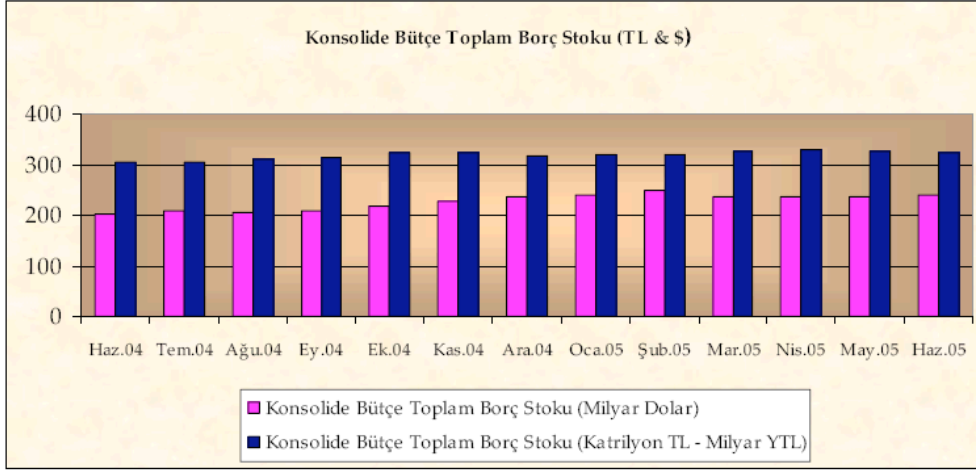
Kamu maliyesinde mali disiplinin sağlanması denilince akla üç şey geliyor, birincisi harcamaların disiplin altına alınması, ikincisi gelirlerin doğal olarak vergi gelirlerinin harcamaları karşılayacak ölçüde düzenli ve yeterli olması ve üçüncü kamu borç stoğunun sürdürülebilirliği.

BORÇ STOĞU

Söze son söylediğimizden yani kamu borç stoğu ile başlayalım. Konsolide Bütçe toplam borç stoku Haziran 2005 sonu itibariyle 323,5 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. Bu arada önemli bir gelişme yaşanmış ve Mayıs 2005 sonu stoku ile karşılaştırıldığında Haziran ayında 1,5 milyar YTL tutarında bir azalış meydana gelmiştir. ABD Doları cinsinden ifade edildiğinde ise, Konsolide Bütçe toplam borç stoku Haziran 2005 sonu itibariyle 241,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Haziran 2005 sonu itibariyle Konsolide Bütçe toplam iç borç stoku 175 milyar dolar, dış borç stoku ise 88,7 milyar dolardır.

Toplam borç stoku grafikte gösterilmiştir.

Kaynak:Muhasebat Genel Müdürlüğü

Türkiye'nin kamu borç stoğunun GSMH'ya oranını diğer ülkeler ile özellikle Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyasladığımızda çok da yüksek olmadığını görüyoruz. Örneğin 2002 yılında Türkiye için bu oran %89 iken, Belçika, İtalya ve Yunanistan için %100 ile %110 arasında.

Ancak borç oranlarının arkasında endişe verici ve daha önemli olan unsurlar var Birincisi Türkiye'de borç stoğunun vadesi çok kısadır Yani borç stoğu yüksek gibi görünen Avrupa Birliği ülkeleri, borç stoklarının her sene sadece % 5 veya 6'sını çevirmek durumunda iken, Türkiye borç stoğunun tamamını her sene çevirmek zorunda.

Örneğin ekonomik kriz nedeniyle faizlerin aşırı biçimde yükseldiği 2001 yılında iç borç çevirme oranı % 114'e kadar çıkmıştı. 2003 ve 2004 yıllarında ise Hazine, 2000'den bu yana ilk kez nakit bazda ödediği iç borç anapara ve faiz tutarından daha az anapara borçlanması gerçekleştirdi ve iç borç çevirme oranını %100'ün altına indirdi. İç borç çevirme oranı 2003 yılında yüzde 92,8, 2004 yılında ise hedefin %7,1 üzerinde gerçekleşerek %89,1 olmuştur.

İçinde bulunduğumuz 2005 yılında ise 176,5 milyar YTL iç ve 23,8 milyar YTL dış olmak üzere toplam 200,3 milyar YTL borç servisi yapılması öngörülmektedir

Toplam borç servisininin 152,5 milyar YTL'si anapara, 47,8 milyar YTL'si ise nakit bazlı faiz ödemelerinden oluşmaktadır

Borç servisi projeksiyonlarına göre 2005 yılında toplam 172,6 milyar YTL tutarında borçlanma yapılacaktır. Bu tutarın 154,4 milyar YTL'sini iç borçlanma, 18,2 YTL'si ise dış borçlanma yolu ile borçlanılacaktır.

Bu projeksiyone göre 2005 yılında iç borç çevirme oranının ortalama yüzde 87,5 olması beklenmektedir.

Diğer taraftan, borç çevirme oranının 2005 yılında öngörülen düzeye indirilmesi de yani % 87.5 olması da iç borç stokunun reel olarak küçülme sürecini başlatmaya yeterli bulunmuyor. IMF'nin Türkiye ile ilgili yaptığı projeksiyonlara göre, stokun reel olarak aynı düzeyde kalması için bile iç borç çevirme oranının yüzde 80'i aşması; GSMH'ye oranının sabit tutulabilmesi için de en fazla yüzde 85 olması gerekiyor.

Diğer taraftan "Borçluluk Göstergesi" olarak da kullanılan Türkiye'nin kamu borç net stoku, 2004 yılında ekonominin % 9,9 oranında büyümesi, reel faizlerde ve kurda yaşanan düşüş nedeniyle azalma trendini devam ettirmiş ve GSMH'nin % 63,5'ine kadar gerilemiştir. Geçen sene % 70,5 olarak gerçekleşen bu oran 2001 krizinde milli gelirin % 90,5'ine kadar yükselmişti.

Bununla birlikte kurlarda meydana gelen düşüşün, dış borç stokunun GSMH'ya oranında yaklaşık % 4,6 puanlık bir düşüşe ve GSMH'nin % 17,5'i düzeyinde gerçekleşmesine, net iç borç stokunda ise 2,5 puanlık bir düşüşe neden olarak GSMH'nin % 46'sı düzeyinde gerçekleşmesine katkıda bulunduğu da unutulmalıdır. Bu durum, kurlardaki hareketin borç stokunun azalmasındaki etkisi dikkate alındığında, bu hareketin tersine dönmesi durumundaki riskin de aslında yüksek olabileceğinin bir göstergesidir.

Buna göre, kamu net borç stokunun GSMH'ya oranı dikkate alındığında, Türkiye ile Avro bölgesi arasında sadece 3 puanlık bir farkın kaldığı görülmektedir. 2008 yılı itibarıyla de kamu brüt borç oranının Maastricht Kriterlerini tutturması hedeflenmektedir. 2003 yılında, GSMH'nin yüzde 5,2'si kadar fazla veren faiz dışı bütçe dengesi, 2004 yılında yüzde 6,1 oranında fazla vermiştir. Netice olarak Kamu Sektörü Borçlanma Gereği (KSBG) de 2003 yılındaki % 5,9'luk düzeyden gerileyerek 2004 yılında GSMH'nin % 3,6'sına kadar düşmüştür.

BÜTÇE PERFORMANSI

2004 yılında elde edilen başarılar sonucunda bütçe açığında ve kamu borçlanma gerçeğinde büyük bir azalma kaydedilmiş, bütçe açığının milli gelire oranı % 7,1'e kadar düşmüş, faiz dışı fazla'nın program hedeflerine uygun olarak milli gelirin % 6,2'si düzeyinde gerçekleşmesi, kurda ve faizlerde yaşanan azalma nedeniyle de toplam net kamu borç stokunun milli gelire oranı da % 63,5 düzeyine kadar gerilemiştir.

2005 yılının ilk altı aylık bütçe verileri yine gelirler ve giderler kalemlerinde beklentilerin ötesinde bir performans artışının kaydedildiğini göstermektedir. Bütün bu gelişmelere rağmen, kamu maliyesi toplam borç stokundaki miktar bazında artışı devam etmekte, iç borç stokunun miktarı, faizi ve vade yapısı risk teşkil etmeye devam etmektedir. Haziran 2005 itibariyle toplam borç stoğunda yaşanan nominal düşüşün sevindirici ve umut verici olduğunu da belirtmek gerekir.

BÜTÇE HARCAMALARI

Bütçe içinde harcamaların dağılımına bakıldığında ise faiz dışı harcamaların payının yavaş yavaş artma eğilimine girdiği, faiz harcamaları azaldıkça bunun yerinin başka kalemlerle doldurulduğu görülmektedir. Bu süreç kendi içerisinde sağlıklı bir gelişme olmakla birlikte, kamu maliyesinin gelecek aylara ve yıllara taşıdığı iki problemin devam ettiği görülmektedir. Bunlardan birisi elbette ki hala bütçe harcamaları içindeki payı % 41'lerde olan faiz harcamaları, diğeri de GSMH içindeki payı % 4,5'a tırmanan sosyal güvenlik açıklarıdır.

Tablo- 1: Yıllara Göre Başlıca Bütçe Gelir ve Giderlerinin Bütçe Payı (%)

	2001	2002	2003	2004
Harcamalar	100	100	100	100
Faiz Dışı Harcamalar	48,3	54,3	58	59,5
Personel	19,1	20,4	21,5	23,6
Diğer Cari	6,31	6,6	5,4	8,9
Yatırım	4,9	5	4,6	6
Transfer	69,6	67,9	68,2	61,3
Borç Faizi	51,6	45,6	41,9	40,4
Gelirler	100	100	100	100
Vergi Gelirleri	83,3	86,4	85,3	85,8
Vergi Dışı Gelirler	15,8	12,4	13,7	11,5

Kaynak: Hazine, Kamu Borç İdaresi Raporu, Şubat 2005

2004 yılında sosyal güvenlik harcamalarının artış oranı kısmen yavaşlamış olsa da, bütçeden aldığı pay ve GSMH'ya oran olarak ulaştığı düzey geleceğe yönelik olarak ciddi bir risk birikimini aktarmak, bu alandaki reformun aciliyetini gündeme getirmektedir. Tablo-1'deki rakamlardan da takip edileceği üzere, 2004 yılında da kamu sektörü dikkate değer bir şekilde küçülmeğe devam etmiştir. Yatırım harcamalarının bütçeden aldığı pay geçen seneye nazaran kısmen artarak % 6 olarak gerçekleşmiş olsa da, olayın gerçek boyutu GSMH'dan aldığı payda ortaya çıkmaktadır

2001 krizinden beri kamu yatırımlarının GSMH'ya oranı % 1,8 olarak gerçekleşerek % 2'nin altında kalmıştır

Tablo-2: Bütçe Geliri Gerçekleşmeleri (Ocak-Aralık 2004)

	Trilyon TL
Konsolide Bütçe Gelirleri	109.887
Vergi Gelirleri	90.093
Dolaysız	28.036
Dolaylı	62.057
Diğer	19.794
Vergi Dışı Gelirler	17.065

Hedeflerin üzerinde gerçekleşmelerin yaşandığı gelirler kaleminin ana kalemini her zaman olduğu gibi vergi gelirleri oluşturmuştur. 2004 yılında vergi gelirlerinde yaşanan yaklaşık % 12 civarındaki reel artışta, 2004 yılında ekonomide kaydedilen büyüme, bu büyüme sürecinde elde edilen ithalat vergilerindeki artışın yanısıra, "Vergi Barışı Kanunu"nun da olumlu etkide bulunduğu ifade edilebilir.

90 katrilyonluk vergi gelirlerinden aslan payını ise 62 katrilyon lira ile yine dolaylı vergiler almıştır. Bir başka ifadeyle, dolaylı vergilerin toplam vergiler içindeki payı % 70 düzeyini korumaktadır. IMF ile imzalanan son niyet mektubu ve burada IMF'nin dile getirdiği istekler dikkate alındığında, ekonomi idaresinin 2005 ve sonrasında da dolaylı vergilere yüklenmeye, böylece vergi adaletsizliğine devam edeceği öngörülebilir.

2005 yılının ilk yarısındaki gerçekleşmeler dikkate alındığında, uygulanmakta olan disiplinli kamu maliye politikasının sürdürüldüğü, harcamalarda beklentilerin ötesinde tasarrufun, gelirlerde ise program hedeflerinin ötesinde gelir seviyesinin tutturulmaya devam edildiği görülmektedir.

Ocak-Haziran 2005 döneminde bütçe açığı 3 milyar 868 milyon YTL olmuştur. Bütçe açığının geçen yılın aynı döneminde 14 milyar 585 milyon YTL olduğu dikkate alındığında 2005 bütçesinin yılın ilk yarısında sağlediği performans takdirle izlenmektedir.

Yılın ilk yarısında faiz dışı fazla tutarı da hedeflerle uyumlu bir şekilde gerçekleşmiş ve Haziran sonu itibarıyla yıl sonu hedefinin 71.6'sına ulaşılmıştır.

Bu rakamlar da göstermektedir ki, son üç yılda bütçe harcamalarımızın yarısından

daha fazlası faiz ödemelerine ve sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferlere gitmekte, geriye kalan bölümü ile de maaşlar ödenmekte, sağlık ve eğitim harcamaları yapılmakta ve yatırım yapılmaktadır

BÜTÇE GELİRLERİ ve VERGİ POLİTİKASI

Bütçe harcamalarında meydana gelen bu artışların doğal olarak bütçe gelirleriyle karşılanması gerekir. Bu anlamda kamu gelirlerinde 1995-2004 yılları arasındaki dönem bakalım.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Vergi Gelirleri	2.244	4.745	9.228	14.802	26.503	39.735	59.634	84.334	90.093
Vergi Dışı Diğer Gelirler	483	1.070	2.583	4.131	6.937	11.807	16.766	15.904	19.794
TOPLAM	2.727	5.815	11.811	18.933	33.440	51.542	76.400	100.238	109.887

Bütçe gelirleri 1996 yılında 2.7 katrilyon iken, 2004 yılında 109.9 katrilyon liraya ulaşmıştır. Bütçe gelirlerinin artışında her yıl en büyük pay vergi gelirlerinde olmuştur. 1996 yılında vergi gelirleri 2,2 katrilyon lira iken, 2004 yılında 90 katrilyon lira olmuştur. Ancak gelirlerde meydana gelen bu artış harcamalarda özellikle faiz giderlerinde meydana gelen artışın gerisinde kalmış ve bütçemiz sürekli olarak artan bir şekilde açık vermeye devam etmiştir.

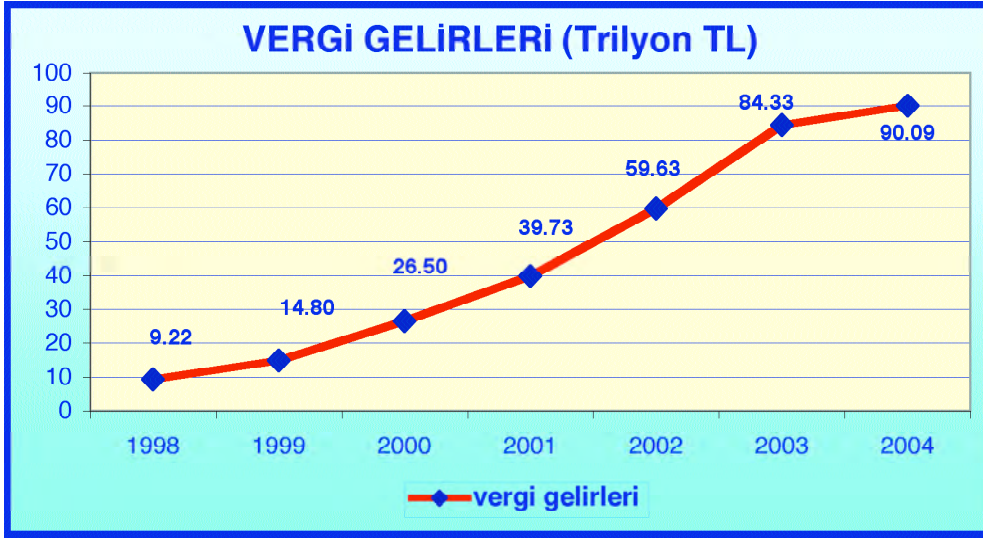
VERGİ POLİTİKASI

Türkiye’de 1920’li yıllardan bu yana uygulanan vergi politikaları sonucunda bugün geldiğimiz noktada şu tespitleri yapmak mümkündür.

1. Kamu Harcamaları Vergi Gelirleri İle Finanse Edilememektedir.

Vergi kamu harcamalarını finanse etmenin en sağlıklı yoludur Bilindiği üzere kamu harcamaları esas olarak iki şekilde finanse edilir, vergi toplamak ve borçlanmak. Türk kamu mali yönetiminde 80’li yıllardan bu yana “vergi alma borç al” prensibi hakim olmuştur. Bunun sonucunda da bugün ülkemizin konsolide bütçe toplam

borç stoğu yaklaşık 263,7 milyar dolara ulaşmıştır. Bu rakamın 175 milyar doları iç borç, 88,7 milyar doları ise dış borçtur. Aşağıdaki tablo yıllar içinde vergi gelirlerinin izlediği seyri göstermektedir.

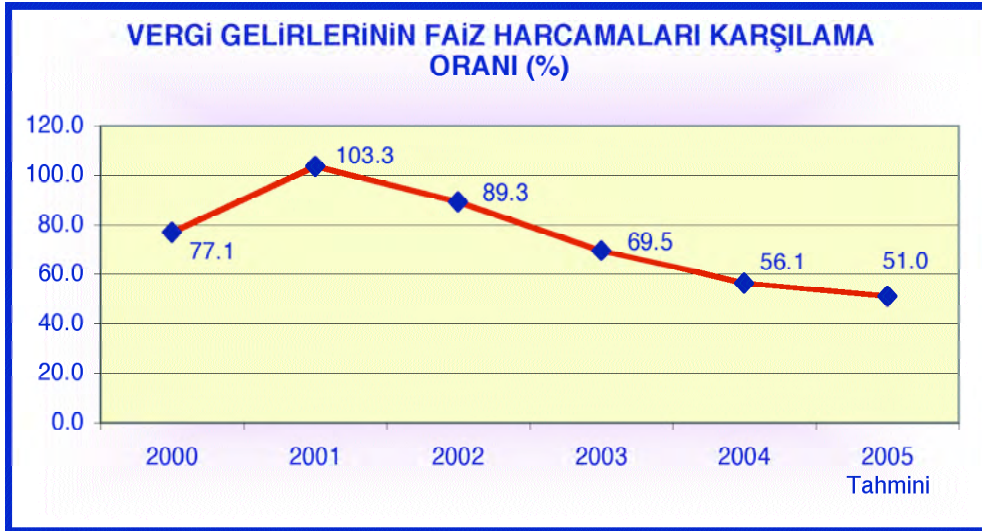
Vergi gelirlerindeki artış trendinin esas nedeni, ne yazık ki, verginin tabana yayılmasından değil, oranlarda meydana gelen artışlardan ve olağanüstü vergiler ile vergi barışı gibi af kanunu gelirlerinden kaynaklanmaktadır.

Son üç yılda konsolide bütçe vergi gelirlerinin konsolide bütçe giderlerini karşılama oranlarına baktığımızda karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır: 2001 yılında % 49,3, 2002’de % 51,7, 2003 yılında ise % 60, 2004 yılındaki ise %66,4 olmuştur. 2005 yılı hedefi ise % 68’dir. Bu oranları şu şekilde de okuyabiliriz. Örneğin 2004 yılında devlet yapmış olduğu personel ödemeleri, yatırım harcamaları ve transfer harcamalarının sadece % 66,4’ünü vergi gelirleriyle karşılayabilmiştir. Geriye kalan kısım için ya borçlanmıştır ya da malvarlığını (özelleştirme) satmıştır ki, özelleştirme hiçbir zaman bütçe geliri olarak kabul edilemez.

2. Toplanan Vergiler Faiz Ödemeleri İçin Kullanılmaktadır.

Vergi gelirlerimizin konsolide bütçe harcamalarını karşılamakta yetersiz kaldığımızı belirtmiştik. Manzaraya biraz daha yakından baktığımızda durumun aslında daha vahim olduğunu görüyoruz. Çünkü topladığımız vergiler eğitim harcamalarına, sağlık harcamalarına veya yatırıma da gitmiyor Yani kamu harcamalarının kaynağı yüksek eğitim veya sağlık harcamaları değil, faiz ödemeleri. Vergiler de bu ödemeleri karşılamak için kullanılıyor

Bütçedeki vergi gelirlerimizin ne kadarının borç faizlerine gittiğini, aşağıdaki tablodan daha net görebiliriz.

Tablodan da görüldüğü üzere 2004 yılında ek vergi, normal vergi vergi barışı vs. topladığımız tüm vergilerin % 57'si eğitime, sağlığa veya yatırıma harcamalarına değil, doğrudan borçların faizini ödemek için kullanılıyor

2005 yılında Türkiye'nin GSMH rakamı 450 milyar YTL olarak tahmin ediliyor. Yine 2005 yılı bütçesinde iç borç faiz ödemeleri için 56,4 milyar YTL ayrılmış durumda. Yani 2005 yılı içerisinde 70 milyon insanımızın yarattığı milli gelirin %12'si devlete borç verenlere gidecek.

Devlete borç verenlerin elde ettiği faiz gelirinin 303.400 YTL'si (303,4 milyar lira-

sı) için ise beş kuruş vergi alınmayacak.(Bu rakam 2004 yılında elde edilenler için geçerli, 2005 yılında bu tutar daha da artacak !!!)

Oysa 2005 yılında ekonomide mal ve hizmet üreterek 100 TL gelir elde eden herkes, bunun yaklaşık 23 lirasını devlete vergi olarak verecek, devlet ise bu 23 liranın 11,7 lirasını sadece kendisine borç verenlere faiz olarak ödeyecektir. Ödenen bu faizler ise büyük tutarlar için 3-5 bin, diğerleri için ise aileleri ile birlikte yaklaşık 1 milyon kişiye gidecek. Yani 2005 yılında da 70 milyon çalışacak, yaklaşık 1 milyon hatta 3-5 bin kişi kılını kıpırdatmadan yiyecek !!!

3. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı sağlanamamıştır . Mevcut vergi sistemi gelir dağılımını daha eşitsiz hale getirmektedir .

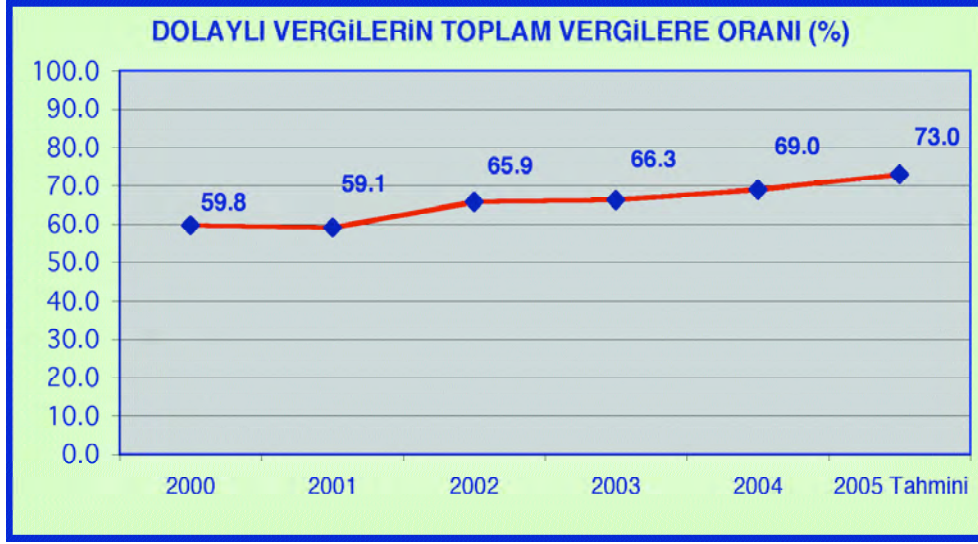
Anayasamızın 73'üncü maddesine göre herkes kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ise maliye politikasının sosyal amacıdır

Bir ülkedeki vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı incelenirken toplanan vergiler içindeki dolaylı ve dolaysız vergilerin oranlarının karşılaştırılması çok kullanılan bir yöntemdir. Bilindiği üzere dolaysız vergiler gelir üzerinden alınır ve vergi adaletini sağlamada daha etkilidir. Çünkü artan oranlı vergi tarifeleri, indirim, istisna, muafiyet ve en az geçim indirimi gibi uygulamalarla doğrudan vergi ödeme gücü ile ilişki kurulabilir.

Dolaylı vergiler ise “tersine artan oranlı (refresif) bir yapıya sahiptir Yani ödenen vergi alt gelir grubundaki kişiler için daha büyük önem ifade etmektedir. Dolaylı verginin uygulandığı ürünlerin düşük gelirli bütçesindeki payı, yüksek gelirli lere göre daha fazladır. Vergi yükü asıl olarak düşük ve sabit gelirli üzerinde kalmaktadır.

Ülkemizde son yedi yıllık dönemde toplam vergi gelirleri içerisindeki dolaylı-dolaysız vergilerin oransal dağılımı ile dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki oranı aşağıdaki gibi olmuştur.

Dolaylı ve Dolaysız Vergilerin Toplam Vergi Gelirleri İçerisindeki Oranları

Tablo incelendiğinde toplam vergi gelirleri içerisindeki dolaylı vergilerin payının oransal olarak sürekli arttığı ve 2004 yılında bugüne kadarki en yüksek düzeyi olan %69'a ulaştığı görülmektedir. 2005 yılı bütçesine göre ise bu oran yaklaşık % 73 olarak öngörülmüş durumdadır. Bunun anlamı vergi gelirlerimizin yaklaşık % 73'ünü adil olmayan dolaylı vergilerden sağlanıyor olmasıdır. Bu durum vergi sistemimizde dikey adaleti (az kazananın az, çok kazananın çok vergi al), dolayısıyla da gelir dağılımını bozmaktadır.

Vergi yükünün adaletli dağılımını tespit etme yolunda kullanılacak bir diğer ölçüt, tevkif (stopaj) yoluyla toplanan vergi ile ücretlilerin ödediği vergilerin toplam gelir vergisi içindeki payıdır. Çünkü stopaj yoluyla toplanan vergilerde kazanç tutarı ne olursa olsun sabit bir oranda vergi alınmakta, artan oranlı tarife uygulanmamaktadır. Bu durumda 1 milyar kazananın da, 100 milyar kazananın da aynı oranda vergi alınmakta ve dolayısıyla da vergi yükünün mali güce göre alınması mümkün olmamaktadır.

Ülkemizde stopaj yoluyla alınan gelir vergisinin toplam gelir vergisine oranı 1988'te % 73.1 iken, 1995'te %88.6, 1999'da %89.6, 2000'de %95.2, 2002 yılında % 91, 2004 yılında %89 ve son olarak 2005 yılının ilk altı ayında ise %88 olmuştur.

Ülkemizde ağır olan vergi yükü mükellefler arasında da eşit dağılmamaktadır Yukarıda olayı dolaylı-dolaysız veki ile stopaj yoluyla toplanan vergiler açısından ele aldık. Aşağıda ise ülkemizde vergilerin bölgesel dağılımına ve gelir üzerinden alınan vergiler, yani gelir ve kurumlar vergisini kimlerin ödediğini inceleyeceğiz ve olaya bir de bu yönden bakacağız.

Vergilerin İl Bazında Dağılımı

2004 yılı bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda 2004 yılında toplam 90 katrilyon 92 trilyon lira vergi tahsil edildiğini görüyoruz. Biraz daha ayrıntıya girip, bu vergilerin ülkemizin hangi illerinden tahsil edildiğini incelediğimizde ise karşımıza oldukça çarpık ve düşündürücü bir tablo çıkıyor Buna göre; 13 ilin gelirleri giderlerinden fazla. Buna karşılık, 68 ilin gelirleri, giderlerini karşılamıyor

Gelirleri, giderlerinden fazla olan iller, tutar sırasıyla şu şekilde;

İLLER	GELİR/GİDER (Milyon YTL)
Kocaeli	1.691
İstanbul	794
İzmir	321
Tekirdağ	257
Zonguldak	230
Bursa	201
İçel	157
Ankara	151
Hatay	142
Antalya	123
Kırıkkale	112
Yalova	107
Muğla	105

Buna göre 2005 yılında toplanan 90 katrilyon 92 trilyon lira verginin yüzde 81'i sadece 4 ilden (İstanbul, Kocaeli, Ankara ve İzmir), geriye kalan yüzde 19'u ise 77 ilden toplanmış.

Buna karşılık Kilis, Ardahan, Bayburt, Hakkari, Gümüşhane ve Bingöl'den yani altı ilden toplanan vergilerin tamamı, toplam vergilerin binde birini dahi bulmuyor.

Doğudaki 30'a yakın ilden toplanan vergilerin tamamı, toplam vergi gelirlerinin yüzde 2'si bile değil.

Bu çarpık tablo bize ülkemizde bölgeler arasındaki gelişmişlik farklılığını da ortaya koyuyor. Yapılması gereken, vergi toplanamayan, gelirleri giderlerini karşılamayan tüm illerin ekonomik ve sosyal sorunlarının masaya yatırılması ve gerekli adımların atılmasıdır. Bu açıdan 4325 sayılı Kanun'un devamı niteliğinde olan 5084 sayılı Kanunun çıkarılmış olmasını olumlu buluyor ancak bölgeler itibariyle sağlanan vergisel teşviklerin sektörler açısından da getirilmesini öneriyoruz.

Kurumlar Vergisini Kimler Ödüyor?

Türkiye'de Kurumlar vergisinin mükellef sayısı, Temmuz 2005 sonu itibariyle 595.853, 2004 sonu itibariyle ise 632.093'tür. Rakamsal olarak görünen bu azalma esas olarak 2004 yılı içinde yasalaşan 5228 sayılı Kanun ile VUK'nda yapılan bir değişiklikten ileri gelmektedir. Bu değişiklik ile öteden beri mükellef kaydı bulunan, ancak uzun bir süredir faaliyette bulunmadığı tespit edilen fiktif nitelikteki mükelleflerin kayıtları vergi daireleri tarafından otomatik olarak silinmiştir. Ocak-Temmuz 2005 arası dönemde kaydı silinen mükellef sayısı 53.515'tir. Bu durumda 2005 yılında tesis edilen yeni mükellefiyet sayısı 17.275 olmaktadır.

Temmuz 2005 tarihi dikkate alınarak, kurumlar vergisinin mükellef sayısı açısından iller bazında değerlendirdiğimizde en fazla mükellefin 229.938 adetle İstanbul'da, en az mükellefin ise 168 adetle Tunceli'de olduğunu görmekteyiz.

Maliye Bakanlığı verilerine göre 2004 yılında tahsil edilen 8.7 katrilyon lira kurumlar vergisinin %52'sini sadece 20 mükellef ödemiştir. Yine 2004 yılına ilişkin olarak yaklaşık 632 bin mükellef tarafından ödenen kurumlar vergisinin, % 69'i sadece 100 mükellef tarafından ödenmiştir. Tabloyu biraz daha genişlettiğimizde yine 2004 yılı kazançları üzerinden tahsil edilen kurumlar vergisinin % 89'unu yaklaşık 6.000 mükellef tarafından ödendiğini, geriye kalan %11'inin ise 626.000 mükellef tarafından ödendiğini görüyoruz.

Diğer taraftan, toplam 632 bin adet mükellefin kazançları üzerinden ödeyeceği ku-

rumlar vergisinin toplam vergi gelirleri içindeki payı ise olması gerekenden çok uzak durumdadır ve 2004 yılında yaklaşık yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir (8,7 katrilyon lira veya milyar YTL).

Yukarıdaki rakamlar gözönüne alındığında kurumlar vergisinde bazı köklü değişikliklere gitmenin zamanının geldiği hatta geçtiği net bir şekilde görülmektedir. Kurumlar vergisi hasılatındaki düşüklük ve dağılımındaki adaletsizlik üzerinde önemle durulması gerekmektedir.

Kurumlar vergisi hasılatının düşüklüğündeki nedenlerden en önemlisi, çok fazla sayıda muafiyet ve istisna tanınmış olmasıdır

İkincisi kurumlar vergisi ile ilgili mevzuatın dağınıklığı ve bu dağınıklığın oluşturduğu vergisel boşluklardır. Yine bu bağlamda ve iştirak ilişkileri kapsamında çokuluslu şirketlerin ayrıca masaya yatırılması, of-shore veya vergi cenneti olarak adlandırılan bölgelerle ilişkilerinde düzene bağlanması gerekmektedir

Üçüncüsü, serbest bölgeler, teknoloji bölgeleri, organize sanayi bölgeleri vb. vergisiz alanlar yaratılması, bu bölgelerde denetimin yetersizliği ve denetimin muvazaa-lı veya peçelenmeli işlemler üzerine hemen hemen hiç gidememesi şeklinde özetlenebilir.

Gelir Vergisini Kimler Ödüyor?

Türkiye’de gelir vergisi mükellef sayısı, Temmuz 2005 sonu itibariyle 1.694.339’dur. Aralık 2004 sonu itibariyle ise bu rakam 1.774.568 olarak gerçekleşmiştir. Rakamsal olarak görünen bu azalma esas olarak 2004 yılı içinde yasalaşan 5228 sayılı Kanun ile VUK’nda yapılan bir değişiklik ile öteden beri mükellef kaydı bulunan, ancak uzun bir süredir faaliyette bulunmadığı tespit edilen fiktif nitelikteki mükelleflerin kayıtları vergi daireleri tarafından otomatik olarak silinmesinden kaynaklanmaktadır. Ocak-Temmuz 2005 arası dönemde kaydı silinen mükellef sayısı 91.893’tür. Bu durumda 2005 yılında tesis edilen yeni mükellefiyet sayısı 11.667 olmaktadır.

Temmuz 2005 tarihinde gelir vergisi mükellef sayısını iller bazında değerlendirdiğimizde en fazla mükellefin 421.935 adetle İstanbul’da, en az mükellefin ise 1.111 adetle yine Tunceli’de olduğunu görmekteyiz.

Vergi gelirlerinin yüzde 90’a yakın bölümünün toplandığı otomasyonlu vergi dairelerine verilen gelir vergisi beyannameleri incelendiğinde aşağıdaki ilginç tablo göze çarpıyor.

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın verdiği bilgiye göre, beyannameli gelir vergisi mükellefleri, 2004 yılı gelirleri için bu yıl mart ayında 1 milyon 241 bin 653 adet beyanname vermiş ve toplam 8 milyar 369 milyon 579 bin 741 YTL, (8 katrilyon 369 trilyon 579 milyar 741 milyon lira) gelir beyan edilmiş. Yani gelir vergisi beyanlarına göre, 1 milyon 241 bin mükellefin yıllık ortalama geliri 6 bin 740, aylık ortalama kazancı da 561.7 YTL düzeyinde.

Bunun 562 milyon 673 bin YTL'lik bölümünü 28 bin 774 YMM-SMMM-SM, 561 milyon 760 bin YTL'lik bölümünü 16 bin 543 eczacı, 278 milyon 289 bin YTL'lik bölümünü de 26 bin 685 müteahhit tarafından beyan edilmiş. 6 bin 913 akaryakıt bayii 70 milyon 884 bin, 80 bin 466 bakkal ve süpermarket 262 milyon 795 bin, 27 bin 814 avukat 375 milyon 99 bin, 909 noter de 222 milyon 181 bin YTL kazanç bildirmiş durumda.

2004 yılında ortalama asgari ücret 433 milyon 500 bin lira olduğu ve bir asgari ücretlinin aylık ortalama 59 milyon lira gelir ve damga vergisi ödemesine karşın, diş protez ve laboratuvarlarının ödediği aylık gelir vergisi 31, deterjan sanayi ürünlerinin ticaretiyle uğraşanların 40.7, ayakkabı imalatçılarının 64, deriden mamul eşya imal edenlerin 43.6, mobilyacıların 62.7, lokantaların 55, kürkçülerin de 50 milyon lirada kalıyor.

Ayrıca beyanlarına göre, eczane ve ilaç depoları, diş protez ve laboratuvarları, toprak sanayicileri, un imalatçıları ve satıcıları, mensucat sanayicileri ve konfeksiyon imalatçıları'nın 2004 yılı ortalama gelirleri, bir önceki yılın da altına indi. Seyahat ve turizm acentaları, otel ve moteller, deri ticareti yapanlar, deriden mamul eşya imal eden ve satanlar ile mobilyacıların kazançları ise hemen hemen aynı seviyelerde kaldı.

En fazla matrah beyan eden meslek grubu yine noterler. Noterler 2004 yılında aylık ortalama 20,368.69 YTL kazanç beyan etmişler. Noterleri ortalama 3,273.53 YTL ile sanatçılar izlemiş. Deterjan imali ile işigal edenler 2.925,86 YTL kazanç beyan ederek üçüncü sırayı, Eczaneler ise 2,829.80 YTL beyan ederek dördüncü sırayı almışlar.

Gelelim 2004 yılında aylık ortalama 433 milyon 500 bin lira yani asgari ücrette yakın veya daha az kazananlara;

FAALİYET GRUPLARI	ORTALAMA AYLIK GELİR (YTL)
DİŞ PROTEZ VE LABORAT.	147.39
DETERJAN SAN. (TİCARET)	172.01
DERİDEN MAMUL EŞYA İMALİ	186.73
KÜRK İMALİ, TOPT. PERAK.	221.39
LOKANTALAR	225.49
MOBİLYA	260.68
AYAKKABI İMALATI	264.37
BAKKALİYE VE SÜPERMARKET	272.16
AYAKKABI TOPTAN, PERAK.	276.40
MENSUCAT SAN.(KUMAŞ EŞYA)	281.30
SEYAHAT VE TURİZM İŞLET.	286.80
DERİDEN MAMUL EŞYA SATIŞI	310.29
İNŞAAT MALZ. TOPT. PERAK.	313.43
KONFEKSİYON (PERAKENDE)	318.69
UN İMALİ VE SATIŞI	341.08
KONFEKSİYON (İMALAT)	344.56
MENSUCAT SAN.(İPLİK VE İM.)	356.63
DERİ İMALİ	373.81
FİRINLAR	380.51
DİŞ HEKİMLERİ	382.76

FAALİYET GRUPLARI	ORTALAMA AYLIK GELİR (YTL)
KONFEKSİYON (TOPTAN)	386.88
DERİ TİCARETİ	398.99
ALTIN İMALAT VE TİC.	414.53
ET VE ETTEN MAMUL MADDELER	420.94
OTELLER-MOTELLER	478.53
ELEKTR. EV ALET.(İMALAT)	542.53
MENSUCAT SAN. (KUMAŞ)	594.27
ELEKTR. EV ALET.(TOP.PER.)	616.22

**Meslek Grupları Beyan Edilen Ortalama
Aylık Gelir ve Aylık Ödenecek Vergi**

FAALİYET GRUPLARI	Ortalama Aylık Gelir(YTL)	Ödenecek Aylık Vergi (YTL)
Tüm mükellefler	561.72	171.62
Akaryakıt ticareti	854.49	254.25
Altın imalat ve tic.	414.53	101.93
Ayakkabı imalatı	264.37	64.47
Ayakkabı toptan, perak.	276.40	65.36
Bakkaliye ve süpermarket	272.16	60.30
Bina inşaat	894.76	330.59
Oteller-moteller	478.53	128.96
Deterjan san.(imalat)	2,925.86	1,228.70
Deterjan san. (Ticaret)	172.01	40.75

FAALİYET GRUPLARI	Ortalama Aylık Gelir(YTL)	Ödenecek Aylık Vergi (YTL)
Demir çelik (ticaret)	1,217.18	387.78
Demir çelik (imalat)	812.98	236.96
Deri imali	373.81	93.85
Deri ticareti	398.99	103.62
Deriden mamul eşya imali	186.73	43.60
Deriden mamul eşya satışı	310.29	79.37
Eczaneler	2,829.80	866.48
Ecza ve ilaç depoları	884.05	283.52
Fırınlr	380.51	87.88
Elektr. ev alet.(imalat)	542.53	150.95
Elektr. ev alet.(top.per.)	616.22	177.06
Avukatlar	1,123.83	353.17
Diş hekimleri	382.76	87.28
Diş protez ve laborat.	147.39	31.27
Doktorlar	931.94	268.32
Mimar mühendis	931.32	279.32
Noter	20,368.69	8,276.31
Seyahat ve turizm işlet.	286.80	67.23
Toprak sanayii	968.04	369.06
Un imali ve satışı	341.08	88.31
Çırcırlama sanayii	865.10	261.45
Mensucat san.(Üplik ve im.)	356.63	86.22

FAALİYET GRUPLARI	Ortalama Aylık Gelir(YTL)	Ödenecek Aylık Vergi (YTL)
Mensucat san. (Kumaş)	594.27	175.48
Mensucat san.(Kumaş eşya)	281.30	69.75
Mobilya	260.68	62.71
Lokantalar	225.49	55.37
Kürk imali, topt. perak.	221.39	50.00
Ünşaat malz. topt. perak.	313.43	78.88
Ünşaat ve bayındırlık işl.	869.06	277.03
Ühracat ve ithalat	1,913.55	700.67
Et ve etten mamul maddeler	420.94	98.84
Konfeksiyon (imalat)	344.56	91.52
Konfeksiyon (perakende)	318.69	80.39
Konfeksiyon (toptan)	386.88	107.04
YMM-SMMM-SM	1,629.58	477.25
Sanatçılar	3,273.53	1,262.85
Diğer faaliyet grupları	502.30	159.10

Bu tablodan daha vahimi, basit usulde vergilendirilenler açısından geçerli durumda. Ülkemizde 2004 Aralık itibariyle basit usule tabi 814.532 mükellef var, bunların her biri 2004'de, yıllık olarak 76 milyon lira yani aylık 6 milyon 330 bin lira vergi ödemişler. Bu da kanamaya devam eden başka bir yara.

Diğer bir konu vergi sistemimizin, zaten bozuk olan gelir dağılımını daha eşitsiz hale getiriyor olması. BDDK'nın verilerine göre Türkiye'deki bankalarda 78 milyon 144'ü yurtiçi, 422 bini de yurtdışı adreslilere ait olmak üzere toplam 78 milyon 556 bin vadeli ve vadesiz Türk Lirası ve yabancı para cinsinden açılmış mevduat hesabı

bulunuyor. Söz konusu hesapların 76.3 milyonunda 10 milyar liraya kadar mevduat bulunuyor. Toplam hesapların yüzde 97'sini oluşturan bu hesaplardaki mevduat ise toplam mevduatın yüzde 16.4'ünü barındırıyor

Hesapların 1 milyon 567'sinde 11-50 milyar arası, 596.5 bininde 51-250 milyar lira arası, 61 bininde de 251 milyar-1 trilyon lira arasında mevduat bulunuyor.

11-50 milyar liralık büyüklüğe sahip mevduat hesapları toplam mevduatın yüzde 20.9'unu, 51-250 milyar lira arasındaki hesaplar yüzde 22.6'sını, 251 milyarla 1 trilyon lira arasındaki mevduatlar ise toplam mevduatın yüzde 12.6'sını kontrol ediyor

BDDK'nın raporunda, bankalardaki hesapların yüzde 99.2'sinde 50 milyar liranın altında mevduat bulunduğunu ve bu hesapların toplam mevduatın yüzde 37.2'sini kontrol ettiği dile getiriliyor.

BDDK verilerine göre Türkiye'de 4 bin 705 gerçek kişinin 1 trilyon liranın üzerinde mevduatı bulunuyor ve bankalarda 1 trilyon liranın üzerinde mevduatı bulunan vatandaşların sayısı azalırken, bu hesaplardaki ortalama mevduat tutarı 3.6 trilyon dan 5.6 trilyona çıkmış durumda.

Vergi sistemimize göre mevduat hesaplarından ne kadar fazi geliri elde edilirse edilsin ister 500 milyon lira, isterse 500 milyar lira kesilen verginin oranı aynı, ortalama %18. (Stopaj oranı vadenin süresine göre değiştiği için ortalama oran kullanılmıştır.)

Oysa mali güce göre vergi alınabilmesi için vergi tarifesinin artan oranlı olması gerektiği bilinen bir gerçek.

4. İstihdam Üzerindeki Vergi Yükü Ağırdır

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) istihdama ilişkin 2005 yılı raporuna göre, Türkiye yüzde 10.2'yle, OECD ülkeleri arasında, Polonya, Slovakya, İspanya ve Yunanistan'dan sonra beşinci yüksek işsizlik oranına sahip ülkesi konumunda bulunuyor.

Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 6.3, gelecek yıl da yüzde 6.1 büyüyeceğini öngören OECD buna karşın işsizlik oranında artışın devam ederek bu yıl yüzde 10.4'e, gelecek yıl da yüzde 10.5'e çıkacağını, böylece işsiz sayısının 2 milyon 600 bine ulaşacağını tahmin etmektedir.

OECD'nin "İstihdamın Genel Görünümü 2005" raporunda, 1992-2002 yıllarında Türkiye'de ortalama yüzde 1.1 olan işgücü artışına karşılık istihdam artışının yüzde

0.9'da kaldığı belirtildi. Rapora göre istihdamın bu yıl yüzde 1.5, gelecek yıl da yüzde 1.7 oranında artması öngörülüyor. Buna karşın işgücündeki artışın bu yıl ve gelecek yıl yüzde 1.8 düzeyinde gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

Raporda, 1992-2002 ortalamasında yüzde 7.7 olan Türkiye'nin işsizlik oranının, 2003 yılında yüzde 10.3, 2004 yılında yüzde 10.2 olduğu belirtilirken, bu yıl bu oranın yüzde 10.4'e, gelecek yıl da yüzde 10.5'e çıkacağı öngörüldü. Bu projeksiyona göre 1992-2002 ortalamasında 1 milyon 800 bin, 2003 ve 2004 yılında 2 milyon 500 bin olan işsiz sayısı, bu yıl ve gelecek yıl ise ortalama 2 milyon 600 bine yükselecek.

Rapora göre 2003 yılı itibarıyla OECD ülkelerinde toplam 509 milyon 91 bin olan istihdamda Türkiye'nin yüzde 4.25, toplam işgücünün de yüzde 4.4 payı bulunuyor.

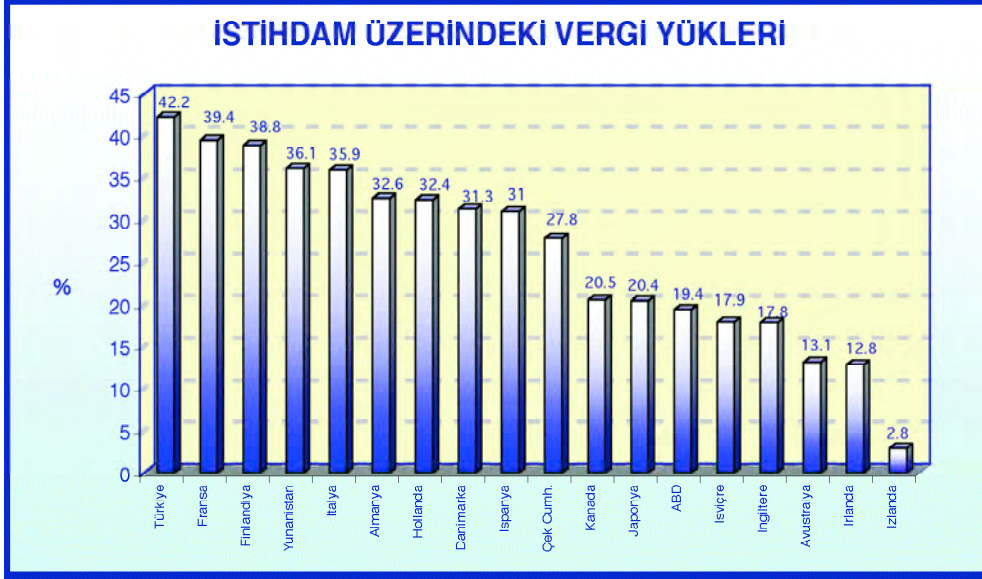
Rapora göre, Türkiye yüzde 46.1 olan istihdamın, çalışabilir yaştaki nüfusa oranıyla, istihdam oranı en düşük ülke konumunda bulunuyor. Türkiye'de 1990 yılında yüzde 54.5 düzeyinde bulunan bu oran yıllar itibarıyla azalarak 2003 yılı itibarıyla yüzde 45.5'e kadar geriledi. Geçen yılda yüzde 46.1 oldu. İşgücüne katılım oranı açısından da yüzde 51.5 ile tüm OECD ülkeleri ve AB ortalamasının da gerisinde kalan Türkiye, yüzde 10.2' olan işsizlik oranıyla 2004 yılında işsizlik sıralamasında beşinci oldu.

İşsizliğin en yüksek düzeye ise yüzde 19.3 oranıyla Polonya'da ulaştı. Polonya'yı yüzde 18.1 ile Slovakya, yüzde 11 ile İspanya izliyor.

Rapora göre 2003 yılında Türkiye'deki toplam işsizlerin yüzde 39.9'u 6 ay ve daha fazla, yüzde 24.4'ü de 1 yıl ve daha fazla süredir işsiz konumunda bulunurken, bu oranlar 2004 yılında yüzde 56.9 ve yüzde 39.2'ye çıktı.

Bu sorunun kaynakları muhtelif. Ancak bize göre istihdam üzerinden alınan yüksek vergiler (ve sosyal güvenlik kesintileri) bu sorunun çözülmemesinin en önemli kaynaklarından birisidir.

Aşağıdaki tabloda ülkeler itibarıyla istihdam üzerindeki vergi yükleri karşılaştırılmaktadır.

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı

Tablodan da görüleceği üzere ülkemiz bu alanda maalesef %42,2 oranı ile başı çekiyor. Ancak bu hesaplama “vergi indirimi” hesaba katılmadan yapılmış. Vergi İndirimi de hesaba katıldığında bu oran yaklaşık %40’a düşüyor

Görüldüğü üzere ülkemizde bir işçi ücretinin % 40’ı eline geçmeden vergi olarak alıkonur iken, çalışmayan, üretmeyen ve sermayesini hazine bonolarına yatıran ve 2004 yılında yaklaşık 303 milyar lira hazine bonusu faiz geliri elde eden birinden hiç bir vergi alınmamaktadır Oysa emeği ile çalışan ve aylık brüt 488 milyon asgari ücret alan birisi ise yıllık 783 milyon lira gelir ve damga vergisi ödemektedir.

Bu hesaplamada SSK kesintileri gözönüne alınmamıştır SSK kesintileri dikkate alındığında bir asgari ücretlinin ücretinden yapılan yasal kesintilerin yıllık tutarı yaklaşık 3 milyar liraya ulaşmaktadır.

5. Ülkemizdeki vergi yükü ağırdır.

Vergi yükü ekonomideki kaynakların ne kadarlık bölümünün devlet tarafından vergi veya benzeri isimler altında kamuya aktarıldığını gösteren bir kavramdır Çok değişik hesaplama yöntemleri olmakla birlikte klasik olarak, bir ülkede bir yıl içinde toplanan kamu gelirlerinin ülkenin gayri safi yurt içi hasılasına oranını ifade etmek tedir.

Bu açıklamalar çerçevesinde son on yıllık süreçte ülkemizdeki vergi yükü gelişimine baktığımızda 90'lı yılların başında %16 olan bu oranın sürekli artarak 2004 yılı itibariyle %23,5'lere ulaştığını görmekteyiz. Avrupa Birliği ülkelerinde ise söz konusu oran ortalama olarak % 41,6'dır.

Avrupa Birliği ortalamasına bakarak ülkemizdeki vergi yükünün düşük olduğu ve Avrupa Birliği ülkelerine göre daha az vergi ödendiği kanaatine varılabilir. Ancak bu kanaat kesinlikle yanlıştır. Çünkü böyle karşılaştırma yapmak için ülkelerin satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen milli gelir düzeylerinin, vergi gelirleri içerisinde dolaylı ve dolaysız vergilerin kompozisyonu, asgari geçim indirimi gibi düşük gelir grubundaki kesimi koruyan düzenlemelerin var olup-olmadığı, vergi tarifelerinin yapısı ve efektif vergi oranlarının da dikkate alınması gerekir.

Sonuç olarak oransal olarak az gibi görünse de vergi sistemimizin yapısı gözönüne alındığında, nihai olarak ülkemizde mükelleflerin gelirleri üzerindeki vergi yükü çok yüksektir ve bu durum yaşam standartlarını düşürmektedir.

6. Ülkemizde Kayıt Dışı Ekonominin Boyutları Kayıtlı Ekonomiye Tehdit Eder Hale Gelmiştir.

Kayıtdışı ekonomi uzun yıllardır ülkemizin gündeminde bulunan ve üzerinde en yoğun ve hararetli tartışmaların yapıldığı konulardan biridir. Toplumun hemen hemen her kesimi bu olgudan rahatsız ve şikayetçidir. Çünkü kayıt dışı ekonomi, kamu finansman dengesinde meydana getirdiği olumsuzluğun yanı sıra devlete karşı vergi dahil her türlü mali yükümlülüklerini tam ve zamanında yerine getiren vatandaşlar aleyhine de bir haksız rekabet ve ticaret ortamı yaratmaktadır.

Kayıt dışı ekonomi en genel anlamıyla, milli gelir hesaplamalarında kavranamayan faaliyetlerin tümüdür. Bu faaliyetler yasal da olabilir, yasa dışı da. Önemli olan nokta sistem tarafından kavranamamasıdır.

Değişik yöntemler kullanılarak yapılan tahminler göstermektedir ki, ülkemizdeki kayıtdışı ekonominin büyüklüğü ciddi boyutlara ulaşmış durumdadır (GSMH'nin %40'ı) ve giderek kayıtlı ekonomiye tehdit eder hale gelmiştir.

Kayıt dışı ekonomi büyüdükçe devletin vergi kaynakları da dolaysız vergilerden dolaylı vergilere doğru kaymaktadır. Bu da bize vergi sistemimizi daha adil hale getirebilmek için öncelikle kayıt dışı ekonomiyle mücadele etmemiz gerektiğini göstermektedir. Dolaylı vergiler, dolaysız vergilere göre toplanması kolay, maliyeti düşük ve hemen gelir yaratıcı olmaları gibi özelliklerinden dolayı tercih edilmektedir.

Ülkemizde kayıt dışı ekonominin kayıtlı ekonomiye oranının yüksekliği (GSMH'nın %40'ı) devlet gelirlerindeki kaybın ne kadar büyük olduğunu göstermektedir

Bu sorunun çözümlenmesiyle devlet gelirlerinde belirgin bir artış olacaktır. Bu sebep bile tek başına kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasının önemini göstermektedir.

Örneğin 2005 yılı bütçesinde vergi gelirlerinin yaklaşık 106,6 katrilyon olacağı tahmin edilmektedir. En son yapılan araştırmalara göre Türkiye ekonomisinin %40'ı kayıt dışındadır Yani bir anlamda vergi dışındadır Kayıt dışı ekonominin en az %50'sini kayıt altına alabilmiş olsak, vergi gelirlerimizi yaklaşık olarak 35 katrilyon (25 milyar dolar) artırabiliriz. 2005 yılı bütçesinde 29,1 katrilyon borçlanma dikkate alındığında kayıt dışı ekonominin %50'sinin kayıt altına alınması, bırakın borçlanmayı bütçemizin fazla vermesi sonucunu doğuracaktır Bu sonuç beraberinde kamu borçlarının döndürülme riskinin azalmasına ve kamuoyunda çok sık tartışılan yüksek reel faizlerin düşmesine neden olacaktır. Böylelikle mükelleflerden toplanan vergiler doğrudan doğruya devlete yüksek reel faizler ile borç verenlere değil, ucuz eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetleri olarak dar gelirli olan ancak toplumun büyük bir kısmını oluşturan kesime dönecektir Devlet yapacağı yeni yatırımlar ile yeni istihdam kapıları açabilecek ve üretimin zenginliğinden herkes yararlanacaktır. Bütçe açığının vergiler ile finansmanı sonucu bütçe açığı azalacak bunun sonucunda da sosyal güvenlik açıkları azalacaktır İşgücü üzerindeki ağır vergi ve sosyal güvenlik ödemeleri düşürülebilecek bu sayede de ekonomideki istihdam ve yatırım ortamı iyileştirilebilecektir

7. Vergi Kanunları Çok Sık Değişmektedir ve Yapılan Değişiklikler Sonucu Vergi Kanunlarındaki Sistemik Bozulmuştur.

Sadece 1980 sonrası geçen yaklaşık 25 yıllık süreç içerisinde Türk vergi ve vergiye ilişkin usul kanunlarında değişiklik yapan veya yeni düzenlemeler getiren toplam 193 adet kanun çıkmış bulunmaktadır Başka bir anlatımla, bu dönemde her yıl yaklaşık olarak 8 adet kanun, ya vergi mevzuatını değiştirmiş, ya da yeni düzenlemeler getirmiştir.

Geçen 24 yıllık süreç boyunca ülkemizin vergi sistemini oluşturan kanunlarda bu kadar çok değişiklik ve yeni düzenlemenin yapılmış olması beraberinde birtakım olumsuzlukları da getirmiştir. Bu olumsuzlukların bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz.

- Vergi sistemi basit ve anlaşılabilir olmaktan uzaklaşmıştır

- Mükelleflerin vergi mevzuatına uyumları (tax compliance) azalmıştır
- Vergi sisteminin yapısal bütünlüğü bozulmuştur. Bunun en önemli nedenlerinden birisi, vergi düzenlemeleri yapılırken vergicilik ilkelerinden uzaklaşmış olmasıdır. Örneğin, K.V.K.'nin mükerrer 45'inci maddesinde yer alan ve kurum kazancının tespitine ilişkin indirimlerle ilgili düzenlemelerin "Kurumlar Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanunu'na hüküm eklenmek veya bu kanunlarda değişiklik yapılmak suretiyle yapılmasına" dair amir hükmüne rağmen, münferit kanunlar ile kurum kazancının tespitine ilişkin yeni hükümler getirilmiştir.
- Vergi mevzuatında yapılan değişiklik ve yeni düzenlemeler incelendiğinde, eğilimin vergi kanunlarındaki istisna ve muafiyetlerin artırılması, ancak vergi oranlarının yükseltilmesi şeklinde olduğu ortaya çıkmaktadır. Oysa, diğer ülkelerde, özellikle de Avrupa Birliği içerisindeki eğilim bunun tam tersi yöndedir.
- Son söylediğimiz sonucu olarak, gelir ve kurumlar vergisi gibi dolaysız vergilerin toplam vergi gelirlerimiz içerisindeki payı giderek azalmış, buna karşılık dolaylı vergilerin payı artmıştır. 2005 yılı programına göre vergi gelirlerimiz içerisinde dolaylı vergilerin payı % 73, dolaysız vergilerin payı ise % 27 olarak öngörülmektedir.

Ülkemizde hala yüksek düzeyde kayıt-dışı ekonomiden söz ediliyor olması da, yapılan düzenlemelerin verginin tabana yayılması ve adil vergi yükü dağılımını sağlama sergilediği performansı ortaya koymaktadır.

Yapılması gerekenlerin en başında ise, tüm bu olumsuzluklar ile mücadele edebilme imkanı olmayan mevcut Gelir İdaresi'nin yeniden yapılandırılması, bu yapılırken de insan unsuruna gereken önemin verilmesidir.

8. Vergi Kanunları Yeniden Yazılmalıdır.

1980 sonrası geçen yaklaşık 25 yıllık süreç içerisinde Türk vergi ve vergiye ilişkin usul kanunlarında 193 ayrı kanunla yapılan değişiklik veya yeni düzenlemelerle vergi kanunlarının neredeyse ana maddesi kadar geçici maddesi olmuş, uygulamadan kalkan veya ertelemeler nedeniyle yıllardır uygulanamayan çok sayıda maddeleriyle karmaşık bir hale gelmiş ve bu durum kanun sistematığının kaybolmasına neden olmuştur.

Bu çerçevede örneğin Gelir Vergisi Kanunu'nda ana madde sayısı 126, geçici madde sayısı ise 62 iken, Kurumlar Vergisi Kanunu'nda ise 49 ana maddeye karşın 28

geçici madde bulunmaktadır. Vergi Usul Kanunu'nda da ana madde sayısı 417, geçici madde sayısı ise 25'tir.

Zaman içerisinde bazı geçici maddeler, ana maddelerin yerine almış durumdadır ve bu durum kanun tekniğine de aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca 1982, 1983 yıllarından beri uygulamada olan ve 9-10 defa yürürlük süresi uzatılan geçici maddeler bile bulunmaktadır.

Diğer taraftan, vergi kanunlarındaki birçok madde, çeşitli tarihlerde uygulamadan kaldırılmış olmasına rağmen halen kanun metninde durmaktadır.

Tüm bu olumsuzluklar, vergi konusunda uzman olanların bile içerisinden çıkmakta güçlük çektiği, dolayısıyla da uygulanması zor bir mali mevzuata sahip olduğumuzun bir göstergesidir.

Bu karışıklık bir yandan mükelleflerin vergiye uyumlarını azaltırken, diğer yandan da çok sayıda olayın dava konusu edilmesi sonucu idare ile mükellefi karşı karşıya getirmekte ve mükellefler için vergi konusu, ödenmesi bir yana, neredeyse bir işkence aracı haline gelmektedir.

Oysa anlaşılması ve uygulanması kolay, sade ve basit bir vergi mevzuatının hem vergi idaresine gelirlerin artırılması yönünde, hem de mükelleflere ödenmesi yönünde çok sayıda avantaj getireceği muhakkaktır.

Bu nedenle 4 temel kanundan, yani vergi usul, gelir vergisi, kurumlar vergisi ve katma değer vergisi kanunlarından başlamak üzere mali mevzuatımızı oluşturan diğer tüm kanunlar masaya yatırılmalı ve bir sistematik içerisinde basit, anlaşılabilir ve birbirleriyle uyumlu olacak şekilde yeniden yazılmalı ve yeniden düzenlenmelidir.

9. Maliye İdaresi İle Meslek Mensupları Arasındaki Olumlu Diyalog ve İşbirliği Artarak Güçlendirilmelidir.

Meslek mensupları vergi ile ilgili sorunlara hem mükellefler, hem de devlet açısından bakmakta ve her ikisi arasında tarafsız bir iletişim köprüsü görevi görmektedir. Vergi sistemimizi, ekonomik koşulları, mali sistemde yapılan ve yapılması düşünülen değişiklikleri yakından izlemekte ve bunların mükellefler üzerinde oluşturduğu neticeleri görmekte ve bunlarla ilgili gerekli eleştiri ve görüşlerini dile getirmektedir.

Ülkemizin vergilenebilir kapasitesinin artırılarak borç belasından kurtulmak ve mükellefler üzerindeki ağır ve adil olmayan vergi yükünün azaltılması tüm kesimlerin

ortak dileğidir. Bu amaç doğrultusunda vergi mevzuatında yapılması düşünülen değişiklikler konusunda bizlerin görüş ve önerilerimizin de dikkate alınması, daha başlanmadan bir çok yanlışın önüne geçilmesine sebep olacak ve böylelikle de ülkemiz çok değerli zamanı yersiz ve maceracı politikalar yerine, Türkiye gerçeklerine uygun, akılcı, uygulanabilir ve mükellefler üzerinde olumsuz etki uyandırmayacak politikaların izlenmesinde kullanılacaktır

Bu doğrultuda son dönemlerde maliye idaresi ve vergi konseyi ile geliştirdiğimiz olumlu diyalog ve verimli işbirliğinin artarak devam etmesini ülkemiz ve insanımız açısından gerekli görüyoruz.

Maliye idaresi ile meslek mensupları arasındaki verimli işbirliğinin en önemli örneğini vergi barışı kanunu ve uygulama sonuçları göstermektedir

2003 yılında çıkartılan Vergi Barışı Kanunu gerek mükellefler ve gerekse de ülke ekonomimiz açısından yaşanan olumlu gelişmelerden biri olmuştur. 2003 Şubat ayında yürürlüğe giren kanun, camiamızın da büyük destek ve katkıları sonucu tüm hedef ve tahminlerin üzerinde başvuru sayısına ve tahsilat tutarına ulaşarak, mükellef - meslek mensubu - idare ilişkilerinde yeni bir döneme yelken açılmasına neden olmuştur.

Vergi Barışı Kanunu'nun uygulanma sonuçları ile yakalanan başarı, Maliye İdaresi ile Meslek Mensupları arasındaki dayanışma ve işbirliğinin en güzel örneklerinden biri olmuş ve geleceğe yönelik olarak olumlu ve yapıcı mesajların alınmasına yol açmıştır.

Halen Vergi Konseyi bünyesinde yapılmakta olan ve Vergi Sistemimizin yeniden dizayn edildiği çalışmalara da etkin bir şekilde katılıyor, meslek mensuplarının talep ve görüşlerini ilgililerin dikkatine ilk elden sunuyoruz.

DEĞERLENDİRME GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ

Yukarıda değişik biçimlerde de ifade edildiği üzere 1920'li yıllardan bugüne kadar Türk Vergi Sisteminde yapılan değişiklikler ve reform çalışmaları ne yazık ki beklentilere cevap verememiş, istenen sonuçlar doğurmamıştır.

TÜRMOB olarak, konumumuz gereği, sorunlara hem mükellefler, hem de devlet açısından bakıyoruz. Vergi sistemimizi, yapılan ve yapılması düşünülen değişiklikleri yakından izliyoruz, ortaya çıkan sorunlarla ilgili eleştiriler yapıyoruz ve çözümler öneriyoruz. Netice itibariyle ciddi bir vergi reformu ve yeniden yapılanma ihtiyacının ortada olduğunu ve bu konudaki görüşlerimizi dün olduğu gibi bugün de kamuoyu ile paylaşmayı bir görev sayıyoruz. Uygulanabilir, gerçekçi önerilerin uygulamacılardan geldiği yönündeki genel kabul görmüş ilkeyi esas alarak TÜRMOB olarak yapılacak bir vergi reformu ve yeniden yapılanma da dikkate alınması gereken önerilerimizi ortaya koyuyoruz. Aşağıda daha önce de değişik platformlarda dile getirmiş olduğumuz önerilerimizin bir kısmını tekrar kamuoyunun dikkatine sunuyoruz.

ÖNERİLERİMİZ;

- Vergi sistemimizde çok sayıda ve belirli bir amaç doğrultusunda aralarında eşgüdüm sağlanamamış vergisel muafiyet ve istisnalar bulunmaktadır. Vergi sisteminde bulunan bu tür vergi muafiyet ve istisnaları ülkemizin içinde bulunduğu şartlar, ekonominin gerekleri ve kamu finansman ihtiyaçları dikkate alınarak yeniden değerlendirilmelidir.
- Tüm modern vergi sistemlerinde olduğu gibi mutlaka gelir ve servet çözümleri ile harcama düzeyi arasında bağ oluşturan bir otokontrol mekanizması ihdas edilmelidir.
- Üniter vergi sistemine geçilmelidir. Daha önce ortaya konulan sorunlar gerçek bir üniter vergi sistemini zorunlu kılmaktadır. Bu gerçekten hareketle ücret gelirleri hariç olmak üzere kaynağı ve tutarı ne olursa olsun her türlü gelir toplanarak beyan edilmelidir. Yani Gelir Vergisi Kanunu'nun toplama ve beyan ile ilgili hükümleri yeniden düzenlenerek üniter bir vergi sistemi oluşturulmalıdır. Zira bu günkü toplama ve beyan sistemi pek çok geliri beyan dışı bıraktığı gibi, getirdiği maktu hadlerle ilgili sınırlamalar yoluyla da adaletsiz sonuçlar doğuran vergi yükleri ortaya çıkarmaktadır.

- Ücretlilerin düşük oranlı bir vergi tarifesine göre –hem daha düşük oranlı ve hem de daha yüksek dilimli- vergilendirilmesi esası getirilmelidir. Zira ücretlinin amortismanı ve gideri yoktur. Ayrıca enflasyonunun peşinden sürüklenen gelir artışları söz konusudur. Öte yandan vergisi tevkif yoluyla enflasyona karşı değer yitirmeden ödenmektedir. Bununla birlikte ücretli kesim ülkemizde sosyal devlet olmanın gereği olarak en çok korunmaya gereksinim duyulan kesimi oluşturmaktadır. Bu nedenlerle %10’dan başlayan ve yüksek dilimli bir tarife içinde vergilendirilmeleri verginin adaletli ve dengeli dağılımıAnayasal amacına ve sosyal devlet olma gereklerine daha uygun olacaktır
- Halen yürürlükte bulunan harcama üzerinden alınan vergi kanunları ile gelir üzerinden alınan vergi kanunları arasındaki uyumsuzlukların giderilmesi gerekir.
- Artık Vergiye İlişkin Af Kanunları çıkarılmamalıdır
- Vergi ceza sistemi yeniden oluşturulmalıdır. Vergi ziyayı ve suçla orantılı, kendi içinde hiyerarşik bir yapısı ve isimlendirilmesi bulunan, basit, uygulanabilir, ucu açık olmayan ve kamu vicdanında kabul gören ve caydırıcı etkileri idari süreçlerle kesilmeyen bir vergi ceza sistemi oluşturulmalıdır.
- Yeni çıkarılan vergi kanunları, yasalastığı dönemi takip eden hesap dönemi başında itibaren yürürlüğe konulmalıdır Cari hesap dönemi içinde çıkarılan vergi yasalarının cari döneme uygulanması, hesap döneminin kapanmadığı, verginin henüz tahakkuk etmediği gerekçeleriyle Anayasa Mahkemesi kararlarında gerçek olmayan geriye yürüme olarak tanımlanmakta ve dolayısıyla geçerli kabul edilmektedir.
- Kayıt dışı veya diğer bir ifade ile vergi dışı ekonomi ile uzun soluklu, etkin ve tutarlı bir mücadele başlatılarak kayıt altına alınmalıdır Bu noktadan olmak üzere, hamiline yazılı ekonomiden nama yazılı ekonomiye geçilmelidir
- Daha çok üreten bir Türkiye borç stokunu küçültebilir. Daha çok üreten bir Türkiye’de istihdam artar, devlet de daha çok vergi geliri elde eder ve kamu finansmanında denge daha çabuk sağlanabilir. Vergi reformu kapsamında getirilecek değişikliklerle, vergi uygulamalarının, büyümeyi teşvik eden, yatırım ve üretimi destekleyen bir yapıya gelmesi sağlanmalıdır Mevcut durum bunun tam tersidir. Vergi uygulamaları, bir taraftan, üreticinin yatırıma dönüştürecek kaynakları, diğer taraftan da tüketicinin harcanabilir gelirini küçültmektedir.

- Türk vergi sisteminde yavaş yavaş bir faciaya dönüşen adı kadar basit olmayan basit usul kesinlikle kaldırılarak söz konusu mükellefler gerçek usulde vergilendirilmelidir. Zira basit usul yerine ikame edildiği götürü usulden daha az vergi hasılası sağlamaktadır Buna ek olarak basit usul kayıt dışı ekonomiyi besleyen bir mekanizmaya dönüşmüştür. Sahte ve muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge yatağına dönüşme eğilimde olan basit usulün kaldırılması ve bu kamburun sistemin sırtından alınması zorunludur Bu noktadan olmak üzere gerekirse söz konusu mükelleflerin, gerçek usulde tespit edilen kazançlarının 5 yıl süreyle yarısı matrah olarak esas alınabilir TÜRMOB olarak biz bu şekilde gerçek usule geçirilecek basit usuldeki mükelleflerin kayıtlarını normal ücretin yarısına tutmaya hazırız.
- Gelir, kurum, muhtasar ve katma değer vergilerinin beyan ve ödeme süreleri konusunda, 4842 ve 5035 sayılı Kanunlar ile yapılan değişiklikler öncesine dönülmelidir.
- Hem gelir hem de kurumlar vergisi mükellefleri açısından 4. geçici vergi dönemi kaldırılmalıdır Bunun yerine özellikle kurumlar vergisi mükellefleri açısından, devletin de zaman olarak gelir ihtiyacı gözönüne alınarak, yıllık kurumlar vergisinin beyan ve ödeme zamanı Nisan ayından daha önceki bir aya alınmalıdır
- Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca gayrimenkul sermaye iradı ve serbest meslek kazançları üzerinden yapılan tevkifatın oranı mutlaka düşürülmelidir. Bu indirim kayıt dışı ile mücadeleye de çok önemli katkısı olacaktır.
- GVK 103.maddede yer alan gelir vergisi tarifesinin vergi dilimleri arasındaki fark artırılmalı ve dilim sayısı azaltılmalıdırYani mümkün olduğunca basit ve düz (flat) bir sistem olmalıdır. Zaten dünyadaki eğilimde bu doğrultudadır
- 5024 sayılı Kanunla değiştirilen amortisman süre ve oranları oldukça ayrıntılı ve karmaşıktır. Daha basit bir sisteme dönülebilir.
- Vergi ceza sistemi yeniden oluşturulmalıdır. Ekonomik suça ekonomik ceza prensibi çerçevesinde, vergi ziyai ve suçla orantılı, kendi içinde hiyerarşik bir yapısı bulunan, basit, uygulanabilir ve kamu vicdanında kabul gören ve caydırıcı etkileri idari süreçlerle kesilmeyen bir vergi ceza sistemi oluşturulmalıdır
- Vergi kanunları çok sık değişmektedir ve bu durum mükelleflerin vergiye olan

uyumlarını bozmakta ve dürüst mükellefler için vergi ödemek, ödememekten daha zor ve külfetli hale gelmektedir.

- Vergi kanunların çok sık değişmesi sonucu vergi kanunlarındaki sistematik bozulmuş, bu kanunlar anlaşılması zor ve karışık hale gelmiştir. Bu nedenle öncelikle 4 temel kanundan başlamak üzere vergi kanunları yeniden yazılması ve düzenlenmelidir.
- Globalleşme ile birlikte uluslararası sınırlar ortadan kalkmaya başladı. Ülkeler arası ticaretin artması ile finans piyasaları birbirine entegre oldu. Bu durum döviz kurlarının ve dolayısıyla da çapraz kurlar ile kur farklarının sürekli olarak değişmesi sonucunu beraberinde getiriyor. Döviz bazlı işlemlerin kur ve faiz oranlarının dalgalanmaya tabi olması, işletmelerin geleceğe yönelik stratejilerinde belirsizlik yaratarak riski artırıyor. Bunun sonucunda söz konusu riskleri azaltmak amacıyla çeşitli finansal araçlar geliştirilmiştir. Bunların başında; finansal kiralama (leasing), factoring, forfaiting, bartering, forward ve swap işlemleri gibi enstrümanlar gelmektedir. Halen yürürlükte bulunan vergi sistemimiz ekonomik olaylar ve gelişmeler karşısında yeterli esnekliğe sahip değildir. Ekonomide yaşanan gelişme sonucunda ortaya çıkan ve Vergi Kanunları içerisindeki yeri tartışmalı olan finansal enstrümanlarla ilgili tereddütleri ortadan kaldıracak şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.
- Ülkemizde örtülü kazanç ve örtülü sermaye konularına ilişkin yasal düzenleme, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun yasalaştığı 1949 yılında yapılmış ve bu müesseselerde 1949 yılından bu yana, örtülü sermaye konusunda 1961, örtülü kazanç konusunda ise 1980 yılında olmak üzere, sadece 1 kez değişiklik yapılmıştır. Son 45 yılda gerek ülkemiz ve gerekse de dünya ekonomisinde meydana gelen olağanüstü gelişim ve değişim gözönüne alındığında, hele bir de ülkemize doğrudan yabancı sermaye girişinin arttığı bu dönemde, Kurumlar Vergisi Kanunu'ndaki örtülü sermaye ve örtülü kazanç müesseselerinin yeniden ele alınarak uluslararası kabul görmüş standartlara (thin capitalisation, arm's length principle) göre yeniden düzenlenmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.
- Kurumlar vergisi oranı aşağı çekilmelidir. Hatta belirli bir ciro veya aktif büyüklüğünün altında olan kurumlar vergisi mükellefleri için daha düşük %15 gibi bir oran uygulanmalıdır. Bu şekilde bir taraftan KOBİ'lerimizi vergisel anlamda teşvik ederiz diğer taraftan da sisteme kazandırarak hem kayıtdışı

ekonomiyi önlemiş hemde KOBİ'lerin kurumsal yapılarını tamamlamalarına zemin hazırlamış oluruz.

- E-Ticaret ve elektronik ortamda yapılan diğer işlemlerin vergi hukuku açısından sağlam bir zemine oturmadığı açıktır Uluslararası hukuk kuralları da dikkate alınarak vergi kanunlarında e-ticaret ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalı ve vergi kanunları bu sürecin engeli olmaktan çıkarılmalıdır
- Vergi kanunlarında yer alan teşvik, koruma, indirim ve istisnalar yeniden gözden geçirilerek selektif, etkin, basit, açık ve uygulanabilir bir yapı oluşturulmalıdır
- Vergi oranları içinde yaşanılabilir bir vergi sistemi yaratacak düzeye indirilmeli, diğer parafiskal yükler kademeli olarak azaltılmalıdır Daha önce dile getirdiğimiz öneriler dikkate alındığında gerekli vergi hasılasını sağlayan bir sistem dizayn edilmiş olacaktır. Bu tespitten hareketle, vergi oranları kademeli olarak indirilmelidir. Karmaşık ve sonucu aynı noktaya çıkan tali vergiler asıllarına dahil edilmelidir Vergi oranları farklılaştırmalarından kaçınılmalı ve vergi oranlarının farklılaştırılmasının kayıt dışı ekonomiyi besleyen mekanizmalar olmasına izin verilmemelidir. Çok oranlı katma değer vergisi uygulamaları salt fiskal kaygılarla çözüm olarak ortaya konulmaktadır Bu konuda izlenecek temel kriter Avrupa Birliği normlarıdır Bu noktadan olmak üzere, vergi sisteminin gelir üzerinden alınan vergilere geri dönmesi gerekmektedir. Zira harcamalar üzerinden alınan vergiler ödeme gücü ilkesini dikkate almadığı için adil olmaktan uzaktır. Oysa Anayasamızın 73. maddesi, vergi yükünün adil ve dengeli dağılımını genelde maliye politikasının ve özelde ise vergi politikasının temel amacı olarak kabul etmektedir Bu amaç ise ancak, gelir üzerinden alınan vergilerle sağlanabilir. Harcamalar üzerinden alınan vergileri asli vergi haline getirmek, her defasında çözümü vergi oranlarının yükseltilmesinde bulan bir anlayış aynı zamanda kayıt dışı ekonomiyi teşvik eden ve sahte ve muhteviyatı belge kullanımını artırarak iki yönlü matrah aşınmasına yol açan bir mekanizma oluşturmaktadır. Kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması konusunda kamuoyu aydınlatılmalı ve sorun ülke sorunu kabul edilerek toplumun tüm kesimlerinin etkin desteği sağlanmalıdır Vergi tanımı gereği toplumsal uzlaşması yasal zeminde sağlayan bir olgudur. Dolayısıyla temel sorunları sadece siyasi ve idari kadroların meselesi olmaktan çıkarmak gerekir. Başarı için bu şarttır. Toplumun tüm kesimlerinin görüşü, desteği ve katılımı esas alınarak bu mücadele yapılmalı ve özellikle kamuoyu ikna edilmelidir. Aksi takdirde başarılı olunamayacağı yaşanan tecrübelerle ispatlanmıştır

Yapılan düzenlemeler ve verilen mücadeleler toplumun tüm kesimlerinin desteğinden yoksun olduğunda veya kamu vicdanında kabul görmediğinde ortaya çıkan sonuçlar konusunda Türkiye sosyolojik olarak eşine az rastlanır bir laboratuardır. Bu tür sorunların çözümü bireysel gölge kahramanlarla mümkün değildir.

- Özerk, etkin, motivasyonu yüksek, olayları geriden takip etmeyen, vergi sistemine hakim, beşeri sermayesi üst düzeyde olan ve maddi anlamda da tatmin edilmiş bir vergi idaresi oluşturulmalıdır. Klasikleşmiş bir söz vardır. Çok iyi kanunlar kötü uygulamacıların elinde istenen sonuçları aldırılmayabilir ama nispeten kötü kanunlarla bile iyi uygulama yapıldığında istenen sonuçlar alınabilir. Bu güne kadar reform iddiasıyla pek çok vergi yasası çıkarılmıştır Ancak hiç birinden beklenen sonuç hasıl olmamıştır Vergi ciddi bir iştir ve adil uygulama gerektirir. Vergi kanunlarını uygulayacak idare unutulmuş sonuç alınmaz. Yukarıda öngördüğümüz yeni vergi sistemi, uzmanlığı tartışma konusu olmayan, etkinliğinden kuşku duyulmayan, adil olduğuna inanılan, personelinin birikimi ve motivasyonu üst düzeyde ve ücret ve diğer özlük hakları açısından tatmin edilmiş, her türlü çürüme ve erozyondan korunmuş bir vergi idaresini gerektirmektedir. Bu yapılmadığı takdirde hiç bir yasal düzenleme ile sonuç alınamayacağı son 25 yıllık sürede çıkarılan 190'ı aşkın vergi kanunu ile ispatlanmıştır. Vergi dairesini yok sayarak vergi alınmaz.
- Vergi reformlarına mali faaliyetin diğer bir yönü olan kamu harcamaları açısından da bakmak gerektiği yönünde yoğun tartışmalar yapılmaktadır Bu tartışmalara göre vergi reformunun, kamu yönetiminin ve kamu harcamalarının reformu ile başlaması gereklidir. Vergi mükellefleri kamunun ne kadar gelir elde edip, ne kadar harcama yaptığını; sonuç olarak devlete ödediği paraların nerelere harcandığını bilmek istemektedirler Vergi mükelleflerinin bu isteği, demokrat toplumlarda haklı bir istemdir. Gerçekten de vergilerin kimlerden ve nasıl alınacağı ayrıntılı biçimde düzenlendiği halde, kamu harcamalarının kimler için ve nasıl yapılacağına dair düzenlemeler yoktur Vergi mükellefinde, toplanan vergilerin “hastane, okul, köprü v.s” olarak geri dönmediği ve israf edildiği izlenimi uyandığında, vergi ödeme fedakarlığının siyasal ve kamusal ilişkilerdeki karşılığının alınamaması sonucu, mükellef vergi ödemede titizleşerek, vergi kaçırmaya çalışacağı muhakkaktır
- Vergi idaresi örgüt yapısı itibariyle tahsilat fonksiyonuna ağırlık vermiş, denetim açısından ise gerekli nitel ve nicel kapasiteye ulaşamamıştır Bugün vergi dairesince alınan pek çok beyanname eksik bildirilen geliri içermektedir. Do-

layısıyla yıllık denetim planları tamamen tecrübeye dayalı olarak yapılmaktadır. Denetim elemanlarına, inceleyecekleri sektör veya mükellef gruplarına ilişkin olarak denetimi kolaylaştırıcı istihbarat bilgileri sunulmamaktadır. Vergi yönetiminin çağdaş vergi yönetimlerinin denetim esasına göre kurulmaması, inceleme birimleri arasında eşgüdüm ve birim içi planlama noksanlığı, vergi suçu niteliğindeki suçların takibinde uzman elamanların yokluğu ve vergi denetimine yardımcı olabilecek istihbarat arşivlerinin yetersizliği denetim etkinliğini doğrudan etkilemektedir. Vergi idare birimlerinin her birinin direkt vergi idaresine bağlı olmaması ve aralarında hiyerarşik düzen içinde yetki ve sorumluluk sınırlarının kesin ölçülerle belirlenmemesi sistemi karıştırmaktadır.

- Tahsilat işlemlerinde kolaylık sağlanmalıdır. Otomasyona önem verilmeli ve bu amaçla programlar geliştirilmelidir. Vergi dairelerinde halkla ilişkilere daha fazla önem verilmelidir. Ülkemizde vergi dairelerinde sıkışıklığa, aksaklığa yol açan uygulamaların rızaen ve cebren “tahsilat işleri”nden kaynaklandığı gözlenmektedir. Hemen her ay, beyanname verme ve vergi yatırma dönemlerinde vergi daireleri çalışmaz duruma gelmektedir. Cebren tahsilatta ise, hacizli malların saklanması ve paraya çevrilmesi sorun olmaktadır. Tahsilatta arzu edilen etkinliğin sağlanamaması, vergi idaresini üniter sistemden uzaklaşmaya zorlamış, bu da vergilenmede yatay ve dikey eşitliğin bozulmasını beraberinde getirmiş ve toplumda beyanname verme alışkanlığının kaybolmasına neden olmuştur. Dolayısıyla, yeni öngütlenmede vergi dairelerinin “tahsilat” fonksiyonu olmamalıdır. Vergi dairelerinin iş yükünü artıran vezne servisleri kaldırılarak tahsilat için bankacılık sisteminin kullanılması yaygınlaştırılmalıdır.
- Vergi idaresi çalışanları mükellefleri kaliteli hizmet sunulması gereken müşteriler olarak görmelidir. Ayrıca, sadece vergi idaresi çalışanları değil mükelleflerle ilgili tüm kamu görevlileri de mükelleflere kolaylık sağlamalıdır.
- Verimi olmayan vergiler (Örneğin, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Damga Vergisi) ve harçlar kaldırılmalı, ana vergi yasaları sadeleştirilmeli, vergi yasaları arasında paralellik ve bütünlük sağlanmalıdır. İşlemlere açıklık getirmek ve basitleştirmek amacıyla vergi hukukunun kaynaklarından olan “özelgelerin” yayınlanması sağlanmalıdır. Gelir İdaresi’nin son dönemdeki “Sirküler Yayımlama” uygulamasını bu anlamda atılan olumlu bir adım olarak değerlendirmek gerekir.
- Türk vergi sisteminin daha iyi işler hale getirilmesi için vergi idaresinin iyi-

leştirilmeleri çalışmalarıyla birlikte vergi yargısı bir an önce kurulmalıdır Vergi yargısı itiraz komisyonu işlevinden kurtarılmalıdır Sayıştay gibi bağımsız, özerk yapıya sahip “Vergitay” kurulmalıdır Vergitay, toplanan vergilerin inceleme ve denetiminden sorumlu olmalıdır Vergi yargısının süratle karar verebilecek şekilde çalışmasının sağlanabilmesi için vergi inceleme elemanları savcılara benzer, mali müşavir ve muhasebeciler de noter-avukat karışımı, bir hukuki yapıya kavuşturulmalıdır İktisadi ve idari bilimler fakültesi “maliye ve işletme” bölümü lisans mezunlarına vergi avukatlığı unvanı verilebilmelidir

- Vatandaşlık ile vergi mükellefliliği özdeşliği sağlanmalı, kamuoyu bilincinde, vatandaş olabilmek için vergi yükümlüsü olma gereği yerleştirilmelidir. Bazı vatandaşlık haklarının kullanılabilmesi için vergi mükellefliliği olma ön-şartı aranmalıdır İktisadi faaliyet gösteren bütün gerçek ve tüzel kişiler teşvik edici şekilde vergilendirilmeli, vergi mükellefi olmanın avantajları olmalı bu amaçla gelir ve kurumlar vergisi ödenmesi ve miktarı sosyal ve ekonomik itibar dayanağı yapılmalıdır
- Düşük gelir gruplarındaki vergi yükünü üst gelir gruplarına yaymak ve aktarmak için vergi sistemimizde rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır Üretken olmayan sektörlerde, her türlü rant ve spekülasyon kazanç sahiplerine vergi yükü kaydırmaları gerçekleştirilmelidir.
- Stopaj uygulaması nihai vergilendirme aracı olarak değil, otokontrol ve peşin vergi aracı olarak kullanılmalıdır Stopaj yöntemi yerine ekonomik gelir-gider kavramına geçilerek gerçek vergiciliğe yönelinmelidir.
- Vergi istatistiklerinin milli gelirden pay alan kesimlerin vergi yüküne ne kadar katlandıklarının gösterecekleri bir özelliği yansıtır nitelikte düzenlenmelidir. Vergilemede şeffaflık gereklidir. Gerçek verginin toplanmadığını, hangi kesimler üzerinde verginin yoğunlaştığını, kimlerin vergi yükünün artırılması gerektiği kamuoyuna anlatılmalıdır
- Yürürlükteki vergi sistemimiz yerel yönetimlerin kentsel rantlarını etkin bir vergileme kapsamına almamaktadır İmar planlarına, ekonomik gelişmeye ve genel teşvik politikalarına bağlı olarak ortaya çıkan kentsel rantlar mutlaka etkin bir biçimde vergilendirilmelidir. Kentsel rantların sunduğu vergi potansiyelinin etkin bir şekilde vergilendirilmesi ve bunun adil bir biçimde yerel/merkezi yönetimler arasında paylaşımı sağlanmalıdır Özellikle belediye

hizmetleri sayesinde değeri artan (şehir rantı) gayrimenkuller üzerinden “Gayrimenkul Değer Artış Vergisi” uygulaması getirilmelidir. Kentsel rantlar, potansiyel hasılaya göre değil, gayrimenkullerin satışı sırasında veyeye tabi tutulmalıdır

- Vergi denetiminin etkinliğini artırmak amacıyla mali müşavirlik kurumundan daha etkin bir şekilde yararlanılmalıdır. Son olarak Vergi Barışı Kanunu’nun uygulanmasında meslek mensuplarının göstermiş olduğu büyük gayret ve özveri, mali idare tarafından iyi değerlendirilmeli ve Türk Vergi Sisteminin yeniden düzenlenmesi ve değişiklik yapılması konularında da görüş ve desteğine daha yoğun başvurulmalıdır.

Son sözden olmak üzere, etkin vergi idaresi ile etkin bir müşavirlik kurumunun işbirliği, sağlıklı ve verimli bir vergi sistemi için olmazsa olmaz koşuldur.

VERGİ

İSTATİSTİKLERİ

**01.01.1980 tarihinden sonra Türk Vergi ve Vergiye İlişkin Usul
Kanunlarında Yapılan Yeni Düzenleme ve Değişiklikler**

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
1	2320	17.10.1980	23.10.1980 17140	193 sayılı G.VK.
2	2343	21.11.1980	28.11.1980 17174	210 sayılı D.K.K.
3	2344	21.11.1980	28.11.1980 17174	488 sayılı D.VK.
4	2345	21.11.1980	28.11.1980 17174	492 sayılı H.K.
5	2346	26.11.1980	28.11.1980 17174	1318 sayılı FK.
6	2347	26.11.1980	28.11.1980 17174	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
7	2348	26.11.1980	28.11.1980 17174	197 sayılı M.TV.K.
8	2350	08.12.1980	11.12.1980 17187	1319 sayılı E.VK.
9	2351	08.12.1980	11.12.1980 17187	1318 sayılı FK.
10	2352	08.12.1980	11.12.1980 17187	1319 sayılı E.VK.
11	2353	08.12.1980	11.12.1980 17187	7338 sayılı V.İ.VK.
12	2361	24.12.1980	27.12.1980 17203	193 sayılı G.VK.
13	2362	24.12.1980	27.12.1980 17203	5422 sayılı K.VK.
14	2365	30.12.1980	31.12.1980 17207 mük.	213 sayılı V.U.K.
15	2366	30.12.1980	31.12.1980 17207 mük.	492 sayılı H.K.
16	2367	30.12.1980	31.12.1980 17207	488 sayılı D.VK.
17	2380	02.02.1981	05.02.1981 17242	Bel.İl Öz.İd.Gen.Büt. Ver.Gel.Pay Ver.Hk.Kanun
18	2380	02.02.1981	05.02.1981 17242	1319 sayılı E.VK. 197 sayılı M.TV.K.
19	2430	20.03.1981	22.03.1981 17287	492 sayılı H.K.
20	2431	20.03.1981	22.03.1981 17287	2431 sayılı Tahsilatın Hızlandırılması Hakkında Kanun

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
21	2433	24.03.1981	26.03.1981 17291	1318 sayılı FK.
22	2434	24.03.1981	26.03.1981 17291	197 sayılı M.T.V.K.
23	2447	17.04.1981	19.04.1981 17315	6802 sayılı G.V.K.
24	2454	01.05.1981	05.05.1981 17331	193 sayılı G.V.K.
25	2455	01.05.1981	05.05.1981 17331	213 sayılı V.U.K.
26	2456	01.05.1981	05.05.1981 17331	İşletme Vergisi Kanunu
27	2463	20.05.1981	22.05.1981 17347	1598 sayılı Kanun
28	2464	26.05.1981	29.05.1981 17354	Belediye Gelirleri Kanunu
29	2471	04.06.1981	06.06.1981 17362	1318 sayılı FK.
30	2484	25.06.1981	27.06.1981 17383	1318 sayılı FK.
31	2535	16.10.1981	18.10.1981 17488	488 sayılı D.V.K.
32	2536	16.10.1981	18.10.1981 17488	1319 sayılı E.V.K.
33	2546	27.10.1981	28.10.1981 17498	2431 sayılı T.H.H.K.
34	2562	11.12.1981	15.12.1981 17545	1319 sayılı E.V.K.
35	2572	31.12.1981	05.01.1982 17565	1598 sayılı Mali Denge Vergisi Kanunu
36	2573	31.12.1981	05.01.1982 17565	5422 sayılı K.V.K.
37	2574	31.12.1981	05.01.1982 17565	193 sayılı G.V.K.
38	2575	06.01.1982	20.01.1982 17580	Danıştay Kanunu
39	2576	06.01.1982	20.01.1982 17580	B.I.M.İ.M.V.M.K.G.H.K.
40	2577	06.01.1982	20.01.1982 17580	İ.Y.U.H.K.
41	2577	06.01.1982	20.01.1982 17580	213 sayılı V.U.K.
42	2582	14.01.1982	21.01.1982 17581	827 sayılı Rıhtım Resmi Kanunu
43	2586	21.01.1982	26.01.1982 17586	6802 sayılı G.V.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
44	2587	21.01.1982	27.01.1982 17587	1319 sayılı E.VK.
45	2588	21.01.1982	27.01.1982 17587	492 sayılı H.K. 1318 sayılı EK. 193 sayılı G.VK.
46	2589	21.01.1982	27.01.1982 17587	2464 sayılı B.G.K.
47	2590	21.01.1982	27.01.1987 17587	488 sayılı D.VK.
48	2591	21.01.1982	27.01.1987 17587	7338 V.İ.V.K.
49	2686	23.06.1982	29.06.1982 17739	213 sayılı V.U.K., 210 sayılı D.K.K
50	2769	28.12.1982	30.12.1982 17914	828 sayılı İthalde Alınacak Damga Resmi Hakkında Kanun
51	2772	31.12.1982	31.12.1982 17915 (2.mük.)	193 sayılı G.VK. 1598 sayılı Kanunun Yür. Kal. Hk. Kanun
52	2773	31.12.1982	31.12.1982 17915 (2.mük)	5422 sayılı K.VK.
53	2791	21.01.1983	22.01.1983 17936	213 sayılı V.U.K. 210 sayılı D.K.K.
54	2801	22.02.1983	24.02.1983 17969	Bazı Kamu Al. Uz. Yolu İle Tah. Hk. Kanun
55	2856	23.06.1983	25.06.1983 18088	257 sayılı B.İ.M.V.M.K.G.H.K.
56	2970	04.01.1984	14.01.1984 18281	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK.
57	2974	31.01.1984	08.02.1984 18306	Bazı Kamu Kur.ve Kur. Borç. Tah. Hk. Kanun
58	2975	31.01.1984	08.02.1984 18306	6183 sayı A.A.T.U.H.K
59	2978	02.02.1984	08.02.1984 18306	Üc. Ver. İad. Hk. Kanun
60	2982	24.02.1984	01.03.1984 18328	Kon. İnş. Kal. Önc. Yör. Yap. Yat. Ver. Res. Harç İstisna ve Muaf. Tan. Hk. Kanun

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
61	2995	18.04.1984	27.04.1984 18384	193 sayılı G.VK. 213 sayılı V.U.K.
62	2997	18.04.1984	27.04.1984 18384	7338 sayılı V.İ.V.K.
63	3004	09.05.1984	15.05.1984 18402	2380 sayılı B.İ.Ö.İ.G.B. V.G.P.V.H.K.
64	3048	03.10.1984	06.10.1984 18537	2464 sayılı B.G.K.
65	3065	25.10.1984	01.11.1984 18563	K.D.V.K.
66	3065	25.10.1984	01.11.1984 18563	6802 sayılı G.VK.
67	3074	07.11.1984	20.11.1984 18581	A.T.V.K.
68	3074	07.11.1984	20.11.1984 18581	2464 sayılı B.G.K.
69	3075	07.11.1984	15.12.1984 18606	488 sayılı D.VK.
70	3088	29.11.1984	06.12.1984 18597	197 sayılı M.T.V.K.
71	3089	29.11.1984	06.12.1984 18597	1318 sayılı EK.
72	3094	04.12.1984	12.12.1984 18603	213 sayılı V.U.K.
73	3099	06.12.1984	15.12.1984 18606	3065 sayılı K.D.VK
74	3100	06.12.1984	15.12.1984 18606	K.D.V.M.Ö.K.C.K.M.H.K.
75	3158	27.02.1985	02.03.1985 18682	2978 sayılı Ü.V.İ.H.K.
76	3174	26.03.1985	29.03.1985 18709	3065 sayılı K.D.VK.
77	3180	10.04.1985	13.04.1985 18724	492 sayılı H.K
78	3181	10.04.1985	17.04.1985 18728	213 sayılı V.U.K.
79	3208	30.05.1985	04.06.1985 18774	1319 sayılı E.VK.
80	3209	30.05.1985	04.06.1985 18774	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
81	3210	30.05.1985	04.06.1985 18774	213 sayılı V.U.K.
82	3218	06.06.1985	15.06.1985 18785	Serbest Bölgeler Kanunu
83	3219	06.06.1985	15.06.1985 18785	7338 sayılı V.İ.V.K.
84	3238	07.11.1985	13.11.1985 18927	3065 sayılı K.D.VK

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
85	3239	04.12.1985	11.12.1985 18955	213 sayılı V.U.K.193 sayılı G.V.K 5422 sayılı K.VK. 2978 sayılı Ü.Vİ.H.K. 492 sayılı H.K. 488 sayılı D.VK. 1319 sayılı E.VK. 2464 sayılı B.G.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 2380 sayılı B.İ.Ö.İ.G.B.V.G.P.V.H.K. 6802 sayılı G.VK. 210 sayılı D.K.K.
86	3291	28.05.1986	03.06.1986 19126	3238 sayılı Kanun
87	3293	28.05.1986	03.06.1986 19126	492 sayılı H.K.
88	3294	29.05.1986	14.06.1986 19134	Sos.Yard.Day.Teş.Kanunu
89	3297	03.06.1986	20.06.1986 19140	3065 sayılı K.D.VK 6802 sayılı G.VK.
90	3308	05.06.1986	19.06.1986 19278	Çır.Mesl.Eğ.Kan
91	3316	05.11.1986	11.11.1986 19278	3065 sayılı K.D.VK
92	3318	05.11.1986	11.11.1986 19278	5422 sayılı K.VK.
93	3319	05.11.1986	11.11.1986 19278	193 sayılı G.VK.
94	3332	25.03.1987	31.03.1987 19417 mük.	5422 sayılı K.VK. 213 sayılı V.U.K.
95	3336	26.03.1987	30.03.1987 19417 mük.	3065 sayılı K.D.VK
96	3365	18.05.1987	26.05.1987 19471	1319 sayılı E.VK. 2464 sayılı B.G.K.
97	3380	12.06.1987	24.06.1987 19497	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK.
98	3393	19.06.1987	30.06.1987 19503	193 sayılı G.VK. 488 sayılı D.VK. 3065 sayılı K.D.VK 7338 sayılı V.İ.V.K. 2982 sayılı Kanun

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
99	3405	29.12.1987	31.12.1987 19681	1988 Mali Yılı Gen.Kat.Büt. Kan.Kadar Dev. Harc. Yap. Dev. Gel. Tah.Yet.Ver.Hk.Kanun
100	3410	24.02.1988	02.03.1988 19742	2576 sayılı B.İ.M.V.M.K.G.H.K.
101	3418	24.03.1988	31.03.1988 19771 (2.mük.)	Eğ.Genç.Spor Sağ.Hiz. Ver. İhd.Hk.Kanun
102	3418	24.03.1988	31.03.1988 19771 (2.mük.)	3074 sayılı A.T.V.K. 197 sayılı M.T.V.K. 1318 sayılı FK. 193 sayılı G.VK. 213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 492 sayılı H.K.
103	3482	26.10.1988	05.11.1988 19980	3100 sayılı K.D.V.M.Ö.K.C.K.M.H.K. 5422 sayılı K.VK. 213 sayılı V.U.K. 7338 sayılı V.İ.V.K. 488 sayılı D.VK.
104	3505	03.12.1988	10.12.1988 20015	213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 3065 sayılı K.D.VK. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 197 sayılı M.T.V.K. 488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K.
105	3517	12.01.1989	21.01.1989 20056	2464 sayılı B.G.K.
106	3520	01.02.1989	10.02.1989 20076	1318 sayılı FK.
107	3558	18.05.1989	24.05.1989 20174	3418 sayılı Kanun 5422 sayılı K.VK.
108	3568	01.06.1989	13.06.1989 20194	S.M.S.M.M.Y.M.M. Kanunu

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
109	3571	14.06.1989	20.06.1989 20201	5422 sayılı K.VK. 193 sayılı G.VK. 3065 sayılı K.D.VK. 3074 sayılı A.T.V.K. 3238 sayılı Kanun 827 sayılı R.R.K.
110	3595	27.12.1989	30.12.1989 20388 mük.	3418 sayılı Kanun 197 sayılı M.T.V.K. 2380 sayılı Kanun 193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK.
111	3612	07.02.1990	16.02.1990 20435	2982 sayılı Kanun
112	3619	22.03.1990	10.04.1990 20488	2575 sayılı D.K.
113	3622	05.04.1990	10.04.1990 21488	2577 sayılı İ.YU.H.K.
114	3675	31.10.1990	03.11.1990 20684	İthalde Alınacak Damga Resmi Hak.Kanun
115	3689	15.12.1980	20.12.1990 20731	213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K.
116	3704	20.03.1991	24.03.1991 20824	3238 sayılı Kanun
117	3717	08.05.1991	16.05.1991 20873	492 sayılı H.K.
118	3762	28.08.1991	08.09.1991 20984	213 sayılı V.U.K 3100 sayılı Kanun
119	3787	21.03.1992	03.04.1992 21191	Bazı Kam.Al.Tah.Hız. Ve Mat Art.Hk.Kanun
120	3824	25.06.1992	11.07.1992 21281	5422 sayılı K.VK 492 sayılı D.VK. 238 sayılı B.İ.Ö.İ.G.B.P.V.H.K. 3238 sayılı Kanun 193 sayılı G.VK. 213 sayılı V.U.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
121	3836	02.07.1992	11.07.1992 21281	Kamu Kur. Ve Kur. Birb. Olan Borç.Tah.Hk.Kanun
122	3858	23.12.1992	27.12.1992 21448	3065 sayılı K.D.VK 1318 sayılı EK. 197 sayılı M.TV.K. 2982 sayılı Kanun
123	3914	15.07.1993	24.07.1993 21647	2464 sayılı B.G.K.
124	3946	26.12.1983	30.12.1993 21804	213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 1318 sayılı EK. 197 sayılı M.TV.K. 2978 sayılı V.İ.H.K. 3065 sayılı K.D.VK.
125	3986	04.05.1994	07.05.1994 21927	488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K. 3074 sayılı A.T.VK. 3065 sayılı K.D.VK 193 sayılı G.VK. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 2380 sayılı Kanun
126	4001	10.06.1994	18.06.1994 21964	2577 sayılı İ.YU.H.K.
127	4008	24.06.1994	06.07.1994 21982	213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 3065 sayılı K.D.VK. 488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K. 6802 sayılı G.VK. 7338 sayılı V.İ.VK. 3100 sayılı Kanun
128	4046	24.11.1994	27.11.1994 22124	5422 sayılı K.VK.
129	4055	08.12.1994	11.12.1994 22138	2575 sayılı D.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
130	4108	25.05.1995	02.06.1995 22301	213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 3065 sayılı K.D.VK.
131	4120	07.07.1995	12.07.1995 22341	3238 sayılı Kanun
132	4124	23.07.1995	26.07.1995 22355	2577 sayılı İ.YU.H.K.
133	4134	18.11.1985	22.11.1985 22471	3065 sayılı K.D.VK 2982 sayılı Kanun
134	4179	29.08.1996	03.09.1996 22746	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
135	4213	20.11.1996	30.11.1996 22833	Kıymetli Mad. Ve Ziy.Eşyası Bey.Hk.Kanun
136	4225	08.01.1997	14.01.1997 22877	3065 sayılı K.D.VK
137	4264	05.06.1997	11.06.1997 23016	5422 sayılı K.VK.
138	4306	16.08.1997	18.08.1997 23084	3418 sayılı Kanun
139	4315	22.12.1997	25.12.1997 23211	213 sayılı V.U.K.
140	4325	21.01.1998	23.01.1998 23239	193 sayılı G.VK.
141	4358	02.04.1998	04.04.1998 23307	Vergi Kimlik Numarası Kullanımının Yaygınlaştırılması Hk.Kanun
142	4369	22.07.1998	29.07.1998 23417 mük.	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 213 sayılı V.U.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 3065 sayılı K.D.VK 6802 sayılı G.VK. 1319 sayılı E.VK. 7338 sayılı V.İ.VK. 197 sayılı M.TV.K. 488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K. 2464 sayılı B.G.K. 3505 sayılı Kanun 1318 sayılı FK.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
143	4387	29.12.1998	30.12.1998 23569	213 sayılı V.U.K. 492 sayılı H.K. 193 sayılı G.VK.
144	4444	11.08.1999	14.08.1999 23786	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 213 sayılı V.U.K. 1319 sayılı E.VK. 2464 sayılı B.G.K. 492 sayılı H.K.
145	4481	26.11.1999	26.11.1999 23888	210 sayılı D.K.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K.
146	4492	18.12.1999	21.12.1999 23913	2575 sayılı D.K. 2577 sayılı İ.YU.H.K.
147	4503	27.01.2000	29.01.2000 23948	3065 sayılı K.D.VK 492 sayılı H.K. 3074 sayılı A.T.V.K. 1318 sayılı FK. 213 sayılı V.U.K. 4481 sayılı Kanun
148	4538	24.02.2000	27.02.2000 23977	3074 sayılı A.T.V.K.
149	4575	02.06.2000	15.06.2000 24080	2575 sayılı D.K.
150	4577	08.06.2000	15.06.2000 24080	2576 sayılı B.İ.M.V.M.K.G.H.K. 2577 sayılı İ.YU.H.K.
151	4586	23.06.2000	29.06.2000 24094	1319 sayılı E.VK.
152	4605	23.11.2000	30.11.2000 24246 mük.	197 sayılı M.TV.K. 1318 sayılı FK. 193 sayılı G.VK. 3065 sayılı K.D.VK 5422 sayılı K.VK. 4481 sayılı Kanun
153	4629	21.02.2001	03.03.2001 24335	2380 sayılı Kanun 2464 sayılı B.G.K. 197 sayılı M.TV.K.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
154	4644	12.04.2001	21.04.2001 24380	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK.
155	4684	20.06.2001	23.07.2001 24451	213 V.U.K. 3418 sayılı Kanun 3074 sayılı A.T.V.K. 197 sayılı M.T.V.K. 1318 sayılı FK. 193 sayılı G.VK. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 492 sayılı H.K. 3100 sayılı Kanun 5422 sayılı K.VK. 3065 sayılı K.D.VK
156	4691	26.06.2001	06.07.2001 24454	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK.
157	4697	28.06.2001	10.07.2001 24458	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK. 3065 sayılı K.D.VK 488 sayılı D.VK. 6802 sayılı G.VK.
158	4702	29.06.2001	10.07.2001 24458	3418 sayılı Kanun
159	4705	29.06.2001	12.07.2001 24460	4481 sayılı Kanun
160	4706	29.06.2001	18.07.2001 24466	3065 sayılı K.D.VK
161	4710	11.10.2001	24.10.2001 24563	193 sayılı G.VK
162	4731	28.12.2001	30.12.2001 24626	213 sayılı V.U.K. 3065 sayılı K.D.VK. 492 sayılı H.K.
163	4736	01.01.2002	19.01.2002 24645	1319 sayılı E.VK. 3074 sayılı A.T.V.K.
164	4743	30.01.2002	31.02.2002 24657	488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K. 6082 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK
165	4747	20.03.2002	01.04.2002 24713	193 sayılı G.VK 5422 sayılı K.VK 213 sayılı V.U.K

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
166	4751	03.04.2002	09.04.2002 24721	213 sayılı V.U.K. 1319 sayılı E.VK 492 sayılı H.K.
167	4756	15.05.2002	21.05.2002 24761	193 sayılı G.VK 5422 sayılı K.VK
168	4761	12.06.2002	22.06.2002 24793	193 sayılı G.VK 5422 sayılı K.VK 6082 sayılı G.VK. 488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K
169	4760	06.06.2002	12.06.2002 24783	Özel Tüketim Vergisi Kanunu
170	4783	07.01.2003	09.01.2003 24988	193 sayılı G.VK 5422 sayılı K.VK 213 sayılı V.U.K 7338 sayılı V.İ.V.K.
171	4778	02.01.2003	11.01.2003 24990	488 Sayılı D.VK
172	4786	08.01.2003	15.01.2003 24994	6183 sayılı A.A.T.U.H.K.
173	4811	25.02.2003	27.02.2003 25033	Vergi Barışı Kanunu
174	4837	03.04.2003	11.04.2003 25076	197 sayılı M.T.V.K. 1319 sayılı E.VK
175	4842	09.04.2003	24.04.2003 25088	193 sayılı G.VK. 5422 sayılı K.VK 3065 sayılı K.D.VK. 213 sayılı V.U.K. 492 sayılı H.K. 488 sayılı D.VK. 2978 sayılı V.İ.H.K.
176	4849	17.04.2003	24.04.2003 25088	Vergi Barışı Kanununda Değ. Yapılması Hk. Kanun
177	4864	29.05.2003	06.06.2003 25130	4837 sayılı Kanun Değişiklik
178	4884	11.06.2003	17.05.2003 25141	213 sayılı V.U.K. 488 sayılı D.VK.
179	4916	03.07.2003	19.07.2003 25173	193 sayılı G.VK

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
180	4928	15.07.2003	19.07.2003 25173	2577 sayılı İ.YU.H.K.
181	4962	30.07.2003	07.08.2003 25192	5422 sayılı K.VK 213 sayılı V.U.K. 197 sayılı M.TV.K. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 193 sayılı G.VK 4760 sayılı Ö.TV.K. 1319 sayılı E.VK
182	5020	12.12.2003	26.12.2003 25328	197 sayılı M.TV.K. 1319 sayılı E.VK 3065 sayılı K.D.VK.
183	5024	17.02.2003	30.12.2003 25332	5422 sayılı K.VK 213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.VK
184	5035	25.12.2003	02.01.2004 25334	5422 sayılı K.VK 213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.VK 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 3065 sayılı K.D.VK. 2978 sayılı V.İ.H.K. 197 sayılı M.TV.K. 488 sayılı D.VK. 492 sayılı H.K.
185	5084	29.01.2004	06.02.2004 25365	Yatırım ve İstihdamın Teş. K.
186	5086	10.02.2004	14.02.2004 25373	Yabancılar İkinci El Taahhüt Satışı Hk.
187	5101	03.03.2004	12.03.2004 25390	2464 Sayılı B.G.K.
188	5217	14.07.2004	23.07.2004 25531	4760 Sayılı Ö.TV.K.
189	5226	14.07.2004	27.07.2004 25535	7338 Sayılı V.İ.V.K 3065 Sayılı K.D.VK 492 Sayılı H.K
190	5228	16.07.2004	31.07.2004 25539	5422 sayılı K.VK 213 sayılı V.U.K. 193 sayılı G.VK 3065 sayılı K.D.VK. 488 sayılı D.VK.

Sayı	Kanun No	Kabul Tarihi	Resmi Gazete Tarih ve No	Ek ve Değişiklik Yapılan Kanunlar
				492 sayılı H.VK. 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 4760 sayılı Ö.TV 6802 sayılı G.VK
191	5234	17.09.2004	21.09.2004 25590	7338 Sayılı V.İ.V.K 6183 Sayılı A.A.T.U.H.K
192	5281	30.12.2004	31.12.2004 25687	213 Sayılı V.U.K 6183 Sayılı A.A.T.U.H.K 3065 Sayılı K.D.VK 193 Sayılı G.VK 5422 sayılı K.VK 488 Sayılı D.VK 492 Sayılı H.VK. 7338 Sayılı V.İ.V.K 2464 Sayılı B.G.K 1913 Sayılı E.VK 6802 Sayılı G.VK 4691 Sayılı T.G.B.K 4760 Sayılı Ö.TV.K
193	5335	21.04.2005	27.04.2005 25798	3065 Sayılı K.D.VK 4760 Sayılı Ö.TV.K

**Gelir Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
01	ADANA	39,768	40,280
02	ADIYAMAN	6,698	6,692
03	AFYON	13,196	13,097
04	AĞRI	4,130	4,250
05	AMASYA	6,281	6,243
06	ANKARA	111,374	111,284
07	ANTALYA	59,849	63,459
08	ARTVİN	4,530	4,648
09	AYDIN	22,834	22,848
10	BALIKESİR	36,677	31,411
11	BİLECİK	4,887	4,978
12	BİNGÖL	2,065	1,927
13	BİTLİS	2,971	3,073
14	BOLU	8,170	7,630
15	BURDUR	7,319	7,159
16	BURSA	71,515	68,740
17	ÇANAKKALE	13,462	11,873
18	ÇANKIRI	3,256	2,906
19	ÇORUM	11,683	11,672
20	DENİZLİ	22,193	21,718
21	DİYARBAKIR	13,243	12,477
22	EDİRNE	10,074	9,322
23	ELAZIĞ	9,057	8,955

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
24	ERZİNCAN	3,786	3,724
25	ERZURUM	11,367	10,671
26	ESKİŞEHİR	19,390	19,810
27	GAZİANTEP	28,219	31,592
28	GİRESUN	7,652	6,823
29	GÜMÜŞHANE	2,006	2,021
30	HAKKARİ	1,461	1,474
31	HATAY	24,731	24,407
32	ISPARTA	8,500	8,017
33	İÇEL	37,651	38,418
34	İSTANBUL	488,581	421,935
35	İZMİR	118,120	119,924
36	KARS	3,819	3,993
37	KASTAMONU	9,914	9,307
38	KAYSERİ	23,632	24,637
39	KIRKLARELİ	9,802	9,535
40	KIRŞEHİR	4,631	4,420
41	KOCAELİ	36,413	38,605
42	KONYA	44,984	47,002
43	KÜTAHYA	11,647	10,967
44	MALATYA	12,421	12,323
45	MANİSA	29,255	28,932
46	KAHRAMANMARAŞ	14,287	14,206
47	MARDİN	15,876	13,531
48	MUĞLA	29,525	30,368

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
49	MUŞ	2,538	2,687
50	NEVŞEHİR	7,392	7,379
51	NİĞDE	6,189	6,213
52	ORDU	10,973	10,913
53	RİZE	7,458	7,247
54	SAKARYA	21,705	21,325
55	SAMSUN	24,637	24,747
56	SİİRT	2,077	1,001
57	SİNOP	4,316	4,258
58	SİVAS	10,904	10,470
59	TEKİRDAĞ	20,447	19,867
60	TOKAT	10,109	9,809
61	TRABZON	15,350	14,626
62	TUNCELİ	1,129	1,111
63	ŞANLIURFA	25,154	25,327
64	UŞAK	7,904	7,831
65	VAN	8,816	8,007
66	YOZGAT	8,876	8,993
67	ZONGULDAK	14,200	13,104
68	AKSARAY	5,826	6,177
69	BAYBURT	1,110	1,140
70	KARAMAN	4,350	3,927
71	KIRIKKALE	6,050	5,381
72	BATMAN	5,725	5,645
73	ŞIRNAK	14,806	14,536

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
74	BARTIN	4,063	4,079
75	ARDAHAN	1,423	1,415
76	İĞDIR	4,650	4,267
77	YALOVA	7,370	6,325
78	KARABÜK	5,948	5,865
79	KİLİS	2,420	2,140
80	OSMANİYE	7,616	7,226
81	DÜZCE	7,959	6,957
	TOPLAM	1,772,392	1,694,339

Kaynak: Gelir İdaresi Bşk. BİM

**Gelir Stopaj Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
01	ADANA	50,025	52,756
02	ADİYAMAN	4,006	6,014
03	AFYON	11,742	12,688
04	AĞRI	2,707	3,334
05	AMASYA	6,734	7,114
06	ANKARA	168,145	169,304
07	ANTALYA	80,324	87,410
08	ARTVİN	3,434	3,649
09	AYDIN	28,749	29,439
10	BALIKESİR	34,353	34,577
11	BİLECİK	4,482	5,153
12	BİNGÖL	1,952	2,221
13	BİTLİS	1,646	2,248
14	BOLU	6,474	7,298
15	BURDUR	7,298	7,742
16	BURSA	88,585	88,171
17	ÇANAKKALE	13,408	13,899
18	ÇANKIRI	2,896	3,021
19	ÇORUM	12,176	12,170
20	DENİZLİ	25,740	25,762
21	DİYARBAKIR	13,928	13,708
22	EDİRNE	11,858	12,089
23	ELAZIĞ	8,686	9,732

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
24	ERZİNCAN	3,523	4,046
25	ERZURUM	8,076	10,300
26	ESKİŞEHİR	23,012	23,441
27	GAZİANTEP	34,445	38,207
28	GİRESUN	6,035	6,707
29	GÜMÜŞHANE	1,355	1,558
30	HAKKARİ	1,221	1,489
31	HATAY	28,429	29,161
32	ISPARTA	8,420	8,516
33	İÇEL	47,404	49,356
34	İSTANBUL	662,761	605,125
35	İZMİR	158,840	162,248
36	KARS	3,283	3,850
37	KASTAMONU	7,879	8,251
38	KAYSERİ	28,148	29,201
39	KIRKLARELİ	9,880	10,488
40	KIRŞEHİR	4,339	4,867
41	KOCAELİ	46,682	50,085
42	KONYA	52,668	55,909
43	KÜTAHYA	11,022	11,518
44	MALATYA	14,823	15,084
45	MANİSA	31,762	32,407
46	KAHRAMANMARAŞ	11,806	14,168
47	MARDİN	4,289	6,050
48	MUĞLA	34,541	38,180

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
49	MUŞ	980	1,481
50	NEVŞEHİR	7,549	7,972
51	NİĞDE	4,707	6,183
52	ORDU	9,883	11,344
53	RİZE	5,412	6,878
54	SAKARYA	21,714	23,171
55	SAMSUN	27,600	28,636
56	SİİRT	1,496	2,119
57	SİNOP	3,982	4,236
58	SİVAS	8,143	9,269
59	TEKİRDAĞ	23,826	24,065
60	TOKAT	8,738	9,859
61	TRABZON	15,606	15,660
62	TUNCELİ	1,069	1,113
63	ŞANLIURFA	16,336	17,258
64	UŞAK	8,967	9,483
65	VAN	9,402	9,142
66	YOZGAT	6,954	7,221
67	ZONGULDAK	13,710	14,412
68	AKSARAY	7,118	7,858
69	BAYBURT	592	1,222
70	KARAMAN	4,423	4,846
71	KIRIKKALE	6,508	6,503
72	BATMAN	4,501	5,018
73	ŞIRNAK	7,625	8,343

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
74	BARTIN	2,996	3,939
75	ARDAHAN	1,284	1,305
76	İĞDIR	4,286	4,188
77	YALOVA	7,942	7,475
78	KARABÜK	6,677	6,991
79	KİLİS	1,854	1,954
80	OSMANİYE	7,574	7,677
81	DÜZCE	8,865	8,860
	TOPLAM	2,102,310	2,116,392

Kaynak: Gelirler BİM

Basit Usulde Vergilendirilen Gelir Vergisi
Faal Mükellef Sayılarının İllere Göre Dağılımı

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
01	ADANA	21,425	20,896
02	ADİYAMAN	7,719	7,716
03	AFYON	12,189	12,366
04	AĞRI	4,539	4,673
05	AMASYA	5,155	4,967
06	ANKARA	25,095	23,754
07	ANTALYA	28,267	29,035
08	ARTVİN	2,610	2,601
09	AYDIN	20,889	21,022
10	BALIKESİR	23,769	23,819
11	BİLECİK	2,163	2,152
12	BİNGÖL	2,528	2,420
13	BİTLİS	3,100	3,095
14	BOLU	2,592	2,535
15	BURDUR	4,923	4,964
16	BURSA	21,380	20,025
17	ÇANAKKALE	10,737	10,504
18	ÇANKIRI	1,735	1,691
19	ÇORUM	7,733	7,665
20	DENİZLİ	18,343	18,487
21	DİYARBAKIR	14,772	14,682
22	EDİRNE	8,337	8,084
23	ELAZIĞ	7,094	7,177

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
24	ERZİNCAN	2,905	2,858
25	ERZURUM	9,411	9,400
26	ESKİŞEHİR	5,156	4,713
27	GAZİANTEP	22,497	18,689
28	GİRESUN	9,055	8,812
29	GÜMÜŞHANE	2,204	2,167
30	HAKKARİ	1,804	1,863
31	HATAY	20,557	20,929
32	ISPARTA	6,408	6,388
33	İÇEL	23,063	21,909
34	İSTANBUL	57,846	49,708
35	İZMİR	37,057	33,860
36	KARS	4,414	4,366
37	KASTAMONU	6,048	6,034
38	KAYSERİ	8,937	8,267
39	KIRKLARELİ	6,702	6,701
40	KIRŞEHİR	3,105	2,975
41	KOCAELİ	12,124	8,992
42	KONYA	21,636	20,915
43	KÜTAHYA	9,318	8,928
44	MALATYA	9,857	9,991
45	MANİSA	24,107	24,106
46	KAHRAMANMARAŞ	15,730	15,652
47	MARDİN	7,484	7,076
48	MUĞLA	17,369	17,133

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
49	MUŞ	3,066	3,177
50	NEVŞEHİR	5,112	5,160
51	NİĞDE	5,092	5,255
52	ORDU	12,543	12,417
53	RİZE	6,575	6,283
54	SAKARYA	16,128	15,967
55	SAMSUN	17,589	16,616
56	SİİRT	2,613	2,534
57	SİNOP	3,424	3,355
58	SİVAS	8,015	8,019
59	TEKİRDAĞ	11,815	11,801
60	TOKAT	9,410	9,120
61	TRABZON	13,174	13,116
62	TUNCELİ	1,314	1,335
63	ŞANLIURFA	18,777	18,937
64	UŞAK	5,756	5,764
65	VAN	11,640	11,192
66	YOZGAT	6,845	6,903
67	ZONGULDAK	10,706	10,350
68	AKSARAY	5,101	5,247
69	BAYBURT	1,154	1,086
70	KARAMAN	4,076	3,981
71	KIRIKKALE	3,357	3,320
72	BATMAN	4,855	4,650
73	ŞIRNAK	2,636	2,461

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
74	BARTIN	3,893	3,079
75	ARDAHAN	1,691	1,682
76	İĞDIR	2,683	2,670
77	YALOVA	3,003	2,872
78	KARABÜK	2,816	2,788
79	KİLİS	2,610	2,609
80	OSMANİYE	7,497	7,504
81	DÜZCE	7,297	6,458
	TOPLAM	824,151	794,470

Kaynak: Gelir İdaresi Bşk. BİM

**Kurumlar Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
01	ADANA	13,112	12,629
02	ADIYAMAN	1,388	1,540
03	AFYON	3,160	3,094
04	AĞRI	874	921
05	AMASYA	1,084	1,065
06	ANKARA	74,309	70,869
07	ANTALYA	23,034	24,701
08	ARTVİN	755	786
09	AYDIN	5,379	5,363
10	BALIKESİR	4,998	5,014
11	BİLECİK	719	786
12	BİNGÖL	799	808
13	BİTLİS	557	604
14	BOLU	1,690	1,523
15	BURDUR	1,162	1,236
16	BURSA	20,405	19,248
17	ÇANAKKALE	2,538	2,331
18	ÇANKIRI	505	506
19	ÇORUM	1,909	1,780
20	DENİZLİ	6,236	5,551
21	DİYARBAKIR	4,289	4,268
22	EDİRNE	2,106	2,063
23	ELAĞIĞ	1,940	2,015

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
24	ERZİNCAN	547	612
25	ERZURUM	2,223	2,416
26	ESKİŞEHİR	4,650	4,502
27	GAZİANTEP	7,907	7,777
28	GİRESUN	1,507	1,571
29	GÜMÜŞHANE	264	321
30	HAKKARİ	477	504
31	HATAY	6,280	5,985
32	ISPARTA	1,872	1,927
33	İÇEL	11,843	11,805
34	İSTANBUL	249,287	229,938
35	İZMİR	51,789	48,236
36	KARS	636	700
37	KASTAMONU	910	968
38	KAYSERİ	6,530	6,431
39	KIRKLARELİ	1,362	1,435
40	KIRŞEHİR	887	928
41	KOCAELİ	10,712	10,985
42	KONYA	13,292	13,082
43	KÜTAHYA	2,225	2,094
44	MALATYA	2,572	2,658
45	MANİSA	4,684	4,570
46	KAHRAMANMARAŞ	2,274	2,455
47	MARDİN	1,901	1,872
48	MUĞLA	8,474	9,033

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
49	MUŞ	632	708
50	NEVŞEHİR	1,456	1,541
51	NİĞDE	864	909
52	ORDU	2,102	2,109
53	RİZE	1,402	1,326
54	SAKARYA	4,730	4,910
55	SAMSUN	4,999	4,832
56	SİİRT	428	402
57	SİNOP	600	631
58	SİVAS	1,810	1,899
59	TEKİRDAĞ	4,730	4,794
60	TOKAT	1,674	1,760
61	TRABZON	3,388	3,123
62	TUNCELİ	159	168
63	ŞANLIURFA	2,794	3,081
64	UŞAK	1,622	1,620
65	VAN	2,225	2,365
66	YOZGAT	1,479	1,555
67	ZONGULDAK	2,249	2,238
68	AKSARAY	1,333	1,466
69	BAYBURT	166	183
70	KARAMAN	919	933
71	KIRIKKALE	1,314	1,312
72	BATMAN	1,441	1,550
73	ŞİRNAK	1,536	1,540

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
74	BARTIN	540	561
75	ARDAHAN	171	174
76	İĞDIR	640	684
77	YALOVA	1,424	1,403
78	KARABÜK	971	1,024
79	KİLİS	222	235
80	OSMANİYE	1,243	1,239
81	DÜZCE	2,012	2,072
	TOPLAM	621,328	595,853

Kaynak: Gelir İdaresi Bşk. BİM

**Katma Değer Vergisi Faal Mükellef Sayılarının
İllere Göre Dağılımı**

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
01	ADANA	49,770	50,481
02	ADIYAMAN	7,181	7,490
03	AFYON	14,582	14,962
04	AĞRI	4,781	4,940
05	AMASYA	7,088	7,154
06	ANKARA	174,614	172,166
07	ANTALYA	77,629	83,051
08	ARTVİN	5,089	5,220
09	AYDIN	26,352	26,931
10	BALIKESİR	32,463	32,352
11	BİLECİK	5,111	5,377
12	BİNGÖL	2,706	2,679
13	BİTLİS	3,451	3,611
14	BOLU	8,790	8,675
15	BURDUR	7,517	7,688
16	BURSA	84,190	83,693
17	ÇANAKKALE	12,881	13,131
18	ÇANKIRI	3,145	3,122
19	ÇORUM	12,868	12,769
20	DENİZLİ	26,350	26,136
21	DİYARBAKIR	16,990	16,401
22	EDİRNE	10,701	10,893
23	ELAZIĞ	10,673	10,575

İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
24	ERZİNCAN	4,142	4,175
25	ERZURUM	12,984	12,935
26	ESKİŞEHİR	22,936	23,296
27	GAZİANTEP	34,818	38,343
28	GİRESUN	7,943	8,079
29	GÜMÜŞHANE	2,278	2,308
30	HAKKARİ	1,807	1,858
31	HATAY	28,551	28,739
32	ISPARTA	9,248	9,527
33	İÇEL	46,146	47,524
34	İSTANBUL	674,324	608,838
35	İZMİR	154,735	157,173
36	KARS	4,346	4,603
37	KASTAMONU	9,588	9,930
38	KAYSERİ	28,617	29,515
39	KIRKLARELİ	9,731	10,055
40	KIRŞEHİR	5,043	5,084
41	KOCAELİ	44,856	47,879
42	KONYA	56,543	58,256
43	KÜTAHYA	13,102	12,703
44	MALATYA	14,903	14,933
45	MANİSA	31,053	31,259
46	KAHRAMANMARAŞ	15,748	15,883
47	MARDİN	17,505	15,312
48	MUĞLA	34,877	36,996

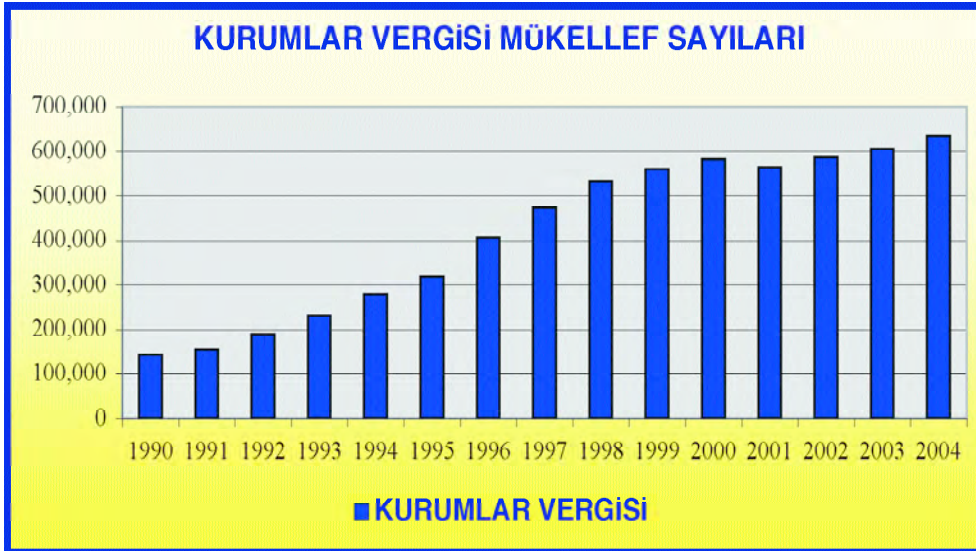
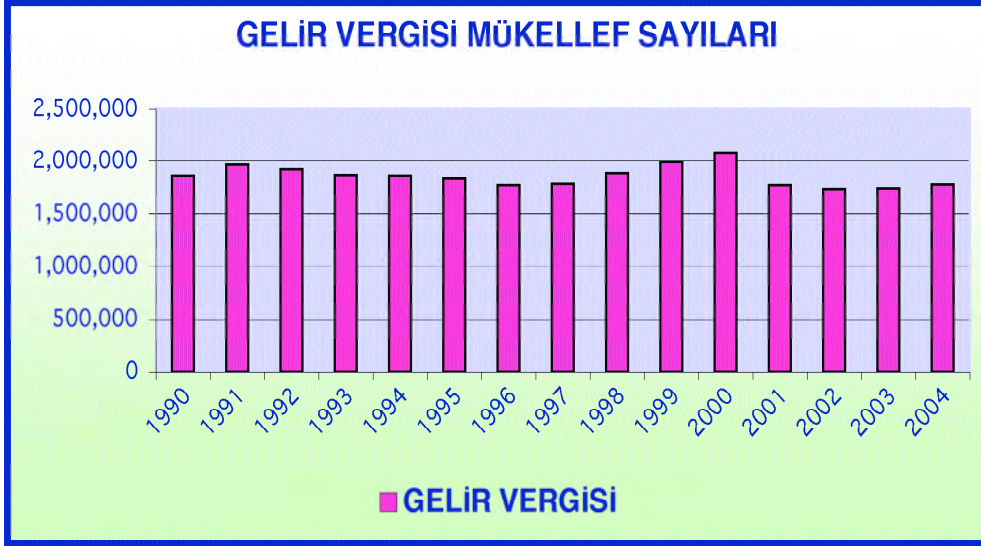
İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
49	MUŞ	3,260	3,499
50	NEVŞEHİR	8,006	8,184
51	NİĞDE	6,563	6,815
52	ORDU	12,335	12,412
53	RİZE	8,042	8,196
54	SAKARYA	22,679	23,315
55	SAMSUN	26,823	27,458
56	SİİRT	2,544	2,414
57	SİNOP	4,486	4,491
58	SİVAS	11,864	11,605
59	TEKİRDAĞ	22,184	22,200
60	TOKAT	10,507	10,736
61	TRABZON	17,080	16,801
62	TUNCELİ	1,274	1,272
63	ŞANLIURFA	26,988	27,462
64	UŞAK	9,124	9,226
65	VAN	11,201	10,679
66	YOZGAT	9,331	9,552
67	ZONGULDAK	14,445	14,419
68	AKSARAY	7,004	7,553
69	BAYBURT	1,204	1,244
70	KARAMAN	4,535	4,600
71	KIRIKKALE	6,448	6,418
72	BATMAN	6,195	6,324
73	ŞIRNAK	16,254	16,050

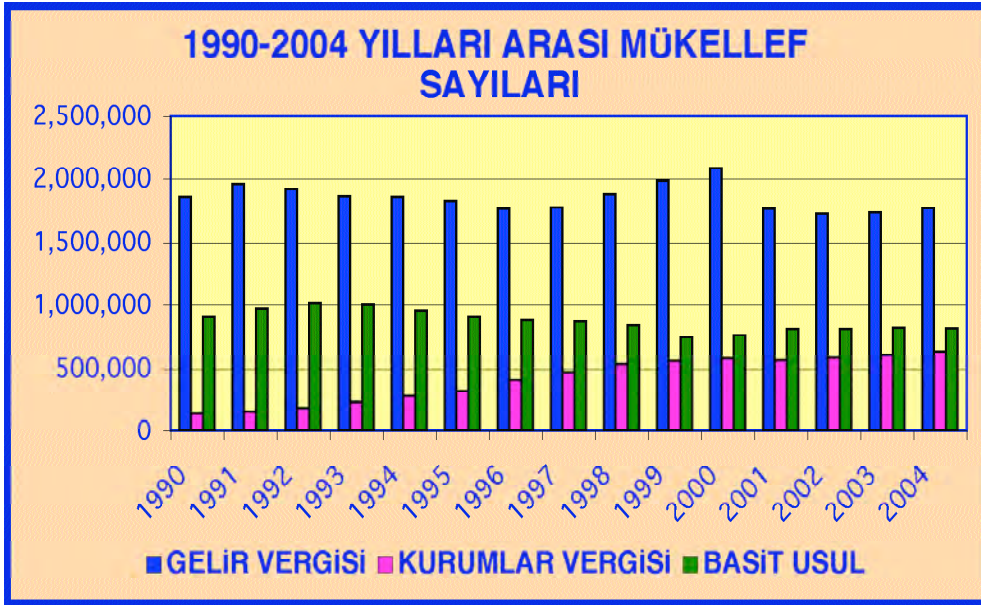
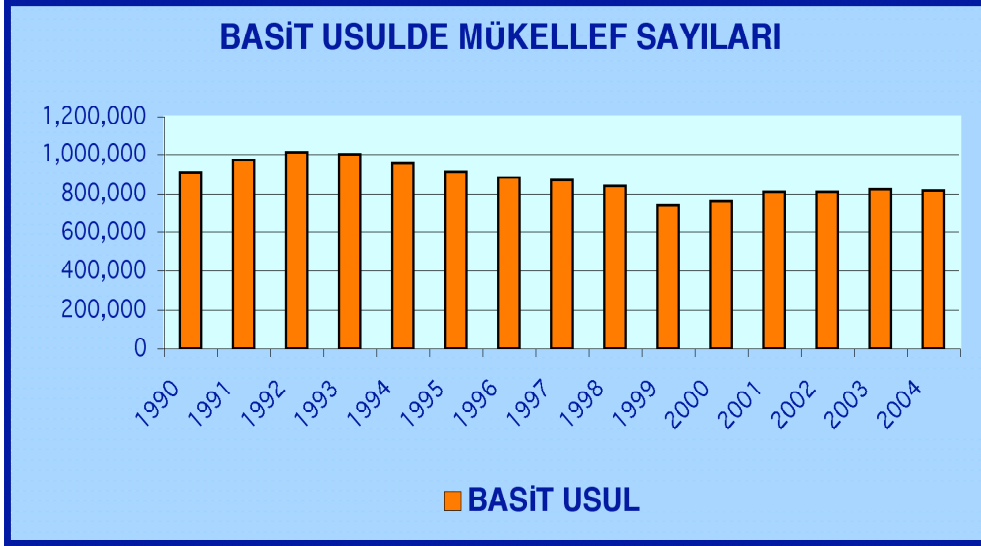
İL KODU	İLLER	TEMMUZ - 2004	TEMMUZ - 2005
74	BARTIN	4,282	4,349
75	ARDAHAN	1,641	1,611
76	İĞDIR	5,195	4,918
77	YALOVA	7,329	6,960
78	KARABÜK	6,511	6,500
79	KİLİS	1,893	1,940
80	OSMANİYE	8,156	7,994
81	DÜZCE	9,241	8,824
	TOPLAM	2,205,370	2,160,721

Kaynak: Gelir İdaresi Bşk. BİM

Yıllara Göre Mükellef Sayıları

Yıllar	Gelir Vergisi	Kurumlar Vergisi	Basit Usul
1990	1.859.324	142.955	908.892
1991	1.960.817	155.920	969.988
1992	1.919.447	189.859	1.010.432
1993	1.865.253	232.091	1.000.778
1994	1.859.082	280.393	954.319
1995	1.829.995	319.698	911.811
1996	1.766.314	406.830	881.497
1997	1.780.142	472.899	869.721
1998	1.882.489	533.282	837.850
1999	1.988.007	560.411	739.639
2000	2.080.877	581.574	758.751
2001	1.768.653	565.556	808.787
2002	1.729.260	585.981	810.167
2003	1.735.722	605.020	820.621
2004	1.774.568	632.093	814.532

Vergi İnceleme Sonuçları

Denetim Birimleri	Yılı	İnceleme Sayısı	İncelenen Matrah (Milyon TL)	Bulunan Matrah Farkı (Milyon TL)
Teftiş Kurulu Başkanlığı	1998	437	20.945.829	92.549.075
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	1998	4.174	714.904.254	184.860.388
Gelirler Kontrolörlüğü	1998	2.502	135.198.268	42.230.580
Vergi Denetmenleri	1998	61.635	892.309.537	264.580.795
Toplam		68.748	1.763.429.888	684.220.838
Teftiş Kurulu Başkanlığı	1999	266	949.882	1.253.548
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	1999	2.372	271.577.739	512.999.652
Gelirler Kontrolörlüğü	1999	1.287	132.258.743	192.873.769
Vergi Denetmenleri	1999	47.428	867.110.509	328.992.640
Toplam		51.353	1.271.896.873	1.036.119.609
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2000	272	43.616.463	59.070.136
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2000	3.103	1.223.427.564	959.008.208
Gelirler Kontrolörlüğü	2000	1.650	658.274.904	430.973.298
Vergi Denetmenleri	2000	55.310	1.695.702.732	538.050.372
Toplam		60.335	3.621.021.663	1.987.102.014
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2001	171	20.199.426	4.712.672
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2001	2.559	3.858.514.397	11.787.795.735
Gelirler Kontrolörlüğü	2001	2.594	275.498.146	550.108.491
Vergi Denetmenleri	2001	46.013	2.288.863.774	958.446.579
Vergi Dairesi Müdürleri (*)	2001	16.949	846.546.767	177.254.201
Toplam		68.286	7.289.622.510	13.478.317.678

Denetim Birimleri	Yılı	İnceleme Sayısı	İncelenen Matrah (Milyon TL)	Bulunan Matrah Farkı (Milyon TL)
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2002	3.109	106.857.163	88.630.031
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2002	1.709	1.256.001.304	2.178.525.931
Gelirler Kontrolörlüğü	2002	3.078	6.806.929.429	3.605.275.778
Vergi Denetmenleri	2002	56.864	5.216.011.211	1.803.750.356
Vergi Dairesi Müdürleri	2002	48.484	477.592.948	295.148.552
Toplam		113.244	3.863.392.055	7.971.330.648
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2003	1.917	347.946.563	117.195.149
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2003	1.241	4.518.510.330	9.649.903.504
Gelirler Kontrolörlüğü	2003	2.682	10.955.223.073	5.212.493.300
Vergi Denetmenleri	2003	47.886	8.699.782.793	3.309.729.644
Vergi Dairesi Müdürleri	2003	14.525	1.041.732.512	545.655.543
Toplam		68.251	25.563.195.271	18.834.977.140
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2004	219	19.154.936	15.350.867
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2004	2.494	6.139.712.986	8.999.706.865
Gelirler Kontrolörlüğü	2004	2.251	3.360.258.119	5.713.052.507
Vergi Denetmenleri	2004	50.292	11.198.767.276	2.836.615.496
Vergi Dairesi Müdürleri	2004	98.625	1.406.159.430	1.148.190.885
Toplam		153.881	22.124.052.747	18.712.916.620

İller İtibariyle Genel Bütçe Vergi Gelirleri
2004 Yılı Aralık Sonu İtibariyle (Milyar TL)

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Nispeti (2/1) (%)	Top. Tah.İç Payı (%)
MERKEZ	347,871	347,871	100.00	0.34
ADANA	1,069,075	892,266	83.46	0.88
ADIYAMAN	96,929	75,068	77.45	0.07
AFYON	216,287	162,473	75.12	0.16
AĞRI	46,416	39,562	85.23	0.04
AMASYA	89,526	77,668	86.75	0.08
ANKARA	13,104,569	12,243,989	93.43	12.12
ANTALYA	1,369,051	1,116,278	81.54	1.10
ARTVİN	62,971	55,341	87.88	0.05
AYDIN	408,952	337,931	82.63	0.33
BALIKESİR	589,611	505,625	85.76	0.50
BİLECİK	102,489	82,829	80.82	0.08
BİNGÖL	28,023	23,783	84.87	0.02
BİTLİS	32,181	27,332	84.93	0.03
BOLU	207,588	155,851	75.08	0.15
BURDUR	83,395	70,968	85.10	0.07
BURSA	3,171,465	2,878,196	90.75	2.85
ÇANAKKALE	221,327	194,325	87.80	0.19
ÇANKIRI	45,104	38,157	84.60	0.04
ÇORUM	132,450	113,050	85.35	0.11
DENİZLİ	623,053	517,771	83.10	0.51
DIYARBAKIR	227,827	203,869	89.48	0.20

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Nispeti (2/1) (%)	Top. Tah.İç Payı (%)
EDİRNE	239,740	211,509	88.22	0.21
ELAZIĞ	159,905	137,493	85.98	0.14
ERZİNCAN	57,847	49,339	85.29	0.05
ERZURUM	194,345	159,690	82.17	0.16
ESKİŞEHİR	571,654	497,862	87.09	0.49
GAZİANTEP	606,687	489,156	80.63	0.48
GİRESUN	103,636	88,003	84.92	0.09
GÜMÜŞHANE	20,808	18,249	87.70	0.02
HAKKARİ	24,379	20,722	85.00	0.02
HATAY	932,200	851,059	91.30	0.84
ISPARTA	203,452	181,071	89.00	0.18
MERSİN	1,465,182	1,319,512	90.06	1.31
İSTANBUL	46,631,179	44,230,580	94.85	43.77
İZMİR	9,386,160	8,635,289	92.00	8.54
KARS	49,431	40,587	82.11	0.04
KASTAMONU	123,869	103,876	83.86	0.10
KAYSERİ	659,524	585,290	88.74	0.58
KIRKLARELİ	186,476	152,183	81.61	0.15
KIRŞEHİR	60,226	46,404	77.05	0.05
KOCAELİ	15,942,505	15,615,812	97.95	15.45
KONYA	752,166	647,361	86.07	0.64
KÜTAHYA	262,877	234,802	89.32	0.23
MALATYA	207,524	170,835	82.32	0.17
MANİSA	618,950	523,905	84.64	0.52

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Nispeti (2/1) (%)	Top. Tah.İç Payı (%)
K.MARAŞ	289,848	254,425	87.78	0.25
MARDİN	96,441	72,994	75.69	0.07
MUĞLA	580,644	470,870	81.09	0.47
MUŞ	34,891	26,400	75.66	0.03
NEVŞEHİR	81,173	64,788	79.81	0.06
NİĞDE	100,501	90,068	89.62	0.09
ORDU	179,890	150,895	83.88	0.15
RİZE	152,934	141,108	92.27	0.14
SAKARYA	565,027	422,328	74.74	0.42
SAMSUN	522,648	448,706	85.85	0.44
SİİRT	33,409	30,040	89.92	0.03
SİNOP	51,072	43,306	84.79	0.04
SİVAS	191,545	149,635	78.12	0.15
TEKİRDAĞ	992,857	904,711	91.12	0.90
TOKAT	122,211	108,674	88.92	0.11
TRABZON	361,649	324,052	89.60	0.32
TUNCELİ	18,322	17,276	94.29	0.02
ŞANLIURFA	214,921	175,499	81.66	0.17
UŞAK	121,183	100,745	83.13	0.10
VAN	120,776	107,255	88.81	0.11
YOZGAT	112,880	76,205	67.51	0.08
ZONGULDAK	837,682	717,681	85.67	0.71
AKSARAY	142,049	130,241	91.69	0.13
BAYBURT	12,785	11,474	89.75	0.01

İller	Tahakkuk (1)	Tahsilat (2)	Tahsilat Nispeti (2/1) (%)	Top. Tah.İç Payı (%)
KARAMAN	68,957	60,369	87.55	0.06
KIRIKKALE	256,365	236,717	92.34	0.23
BATMAN	68,454	55,504	81.08	0.05
ŞIRNAK	58,466	44,387	75.92	0.04
BARTIN	53,278	41,623	78.12	0.04
ARDAHAN	16,093	13,358	83.00	0.01
İĞDIR	39,817	19,892	49.96	0.02
YALOVA	122,396	97,952	80.03	0.10
KARABÜK	123,961	111,094	89.62	0.11
KİLİS	19,430	15,230	78.38	0.02
OSMANİYE	77,420	59,145	76.40	0.06
DÜZCE	137,113	95,753	69.83	0.09
TOPLAM	108,715,968	101,061,191	92.96	100.00

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü

NOT :Rakamlar net olup, mahalli idare pay ve fonlar ayrıldıktan sonraki tutarlardır. (Red ve iadeler dahil)

Borç Faiz Ödemeleri / GSYİH Oranı
GSYİH'nın yüzdesi olarak

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Avustralya	3,5	4,1	2,1	1,9	1,8	1,6	1,6	1,5	1,4
Avusturya	2,8	3,2	2,8	2,8	2,6	2,4	2,4	2,3	2,3
Belçika	11,3	8,9	6,5	6,2	5,7	5,2	4,7	4,4	4,2
Kanada	5,2	5,7	3,1	2,9	2,5	1,8	1,5	1,2	1,2
Danimarka	3,8	3,1	2,1	1,8	1,6	1,1	0,8	0,8	0,7
Finlandiya	-1,7	0,9	1,1	0,7	0,2	0,1	0,4	0,4	0,3
Fransa	2,4	3,3	2,8	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5
Almanya ¹	2,2	3,2	2,9	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7
Yunanistan	9,8	12,1	7,5	6,7	6,0	5,5	5,3	5,2	5,4
İzlanda	1,3	1,7	1,1	1,1	-0,2	0,4	0,2	0,2	0,0
İrlanda	6,2	4,0	0,9	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6
İtalya	9,9	10,9	6,0	5,9	5,3	4,8	4,5	4,5	4,5
Japonya ²	1,3	1,3	1,5	1,4	1,5	1,4	1,5	1,6	1,8
Kore	-0,5	-0,5	-1,1	-0,8	-0,9	-1,3	-1,4	-1,2	-1,2
Lüksemburg	-2,0	-1,0	-0,9	-1,2	-1,0	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Hollanda	4,3	4,7	3,1	2,7	2,5	2,4	2,2	2,2	2,2
Yeni Zelandada	4,2	1,4	0,2	0,0	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5
Norveç	-3,5	-2,3	-2,6	-3,1	-3,6	-3,5	-3,8	-3,8	-3,8
Polonya	..	5,3	2,4	2,6	3,3	2,7	2,3	2,5	2,6
Portekiz	8,6	6,3	3,3	3,2	3,1	2,9	2,9	2,9	2,9

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Slovakya	..	0,8	2,3	2,6	2,9	1,4	0,6	0,7	0,8
İspanya	3,1	4,9	3,1	2,8	2,5	2,2	1,9	1,8	1,8
İsveç	-1,1	1,4	0,8	0,7	1,1	0,2	-0,2	-0,1	-0,1
İsviçre	0,4	0,8	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,8
İngiltere	2,7	3,1	2,4	2,0	1,7	1,8	1,7	1,5	1,5
United States	3,4	3,6	2,5	2,3	2,1	1,8	1,8	1,8	2,0
ABD	4,5	5,0	3,6	3,5	3,2	3,1	2,9	2,9	2,9
Toplam OECD	3,2	3,5	2,5	2,3	2,2	2,0	1,9	1,9	2,0

Not: Net faiz ödemelerinin bulunmadığı İrlanda ve Yeni Zelanda durumunda, net gayrimenkul gelir ödemeleri vekaleten kullanılmıştır. Danimarka için, net faiz ödemelerine alınan temettüleri dahildir.

Bkz. OECD Economic Outlook Sources and Methods (<http://www.oecd.org/eco/sources-and-methods>).

1. 1995'ten sonra, İntikal Eden Borç Fonlarının borçlarının faiz ödemeleri dahil edilmiştir
2. 1998'den sonra, Japon Demiryolları Şirketi ve Ulusal Orman Özel Hesapları borçlarının faiz ödemeleri dahil edilmiştir.

Kaynak: OECD Economic Outlook 77 database.

Borçların GSYİH Oranı
Nominal GSYİH'nin %'si

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Avustaralya	10.9	28.2	9.9	5.8	4.1	2.4	1.9	0.6	0.0
Avusturya	35.7	48.0	43.5	43.8	45.1	43.2	40.8	39.1	37.6
Balçika	116.9	125.6	102.5	100.1	97.9	95.3	91.4	90.1	88.3
Kanada	43.3	69.3	44.8	40.5	37.9	34.3	32.2	29.3	26.9
Danimarka	18.4	25.9	8.7	6.5	8.0	6.8	4.2	2.4	0.9
Finlandiya ¹	-35.6	1 -4.1	-31.6	-32.4	-32.0	-40.4	-40.6	-40.5	-40.0
Fransa	17.5	38.9	34.9	36.7	42.3	44.0	44.4	44.5	44.3
Almanya ²	21.0	39.7	42.5	44.2	48.4	53.2	57.4	61.4	64.4
Macaristan	30.9	32.5	38.1	38.3	38.1	38.0	38.0
İzlanda	19.5	40.7	24.0	27.0	23.8	23.8	21.8	18.9	16.3
İtalya	..	101.2	99.1	98.9	98.6	97.2	95.6	97.8	98.9
Japonya ³	24.6	24.5	59.1	65.1	71.4	76.2	78.4	81.2	82.4
Kora	-16.5	-17.4	-27.0	-30.0	-31.8	-28.3	-28.2	-28.4	-28.8
Hollanda	33.4	54.1	35.1	33.0	35.2	36.7	37.1	37.7	37.8
Yeni Zelanda	..	34.7	11.0	5.2	1.7	-3.0	-6.8	-9.5	-11.7
Norveç	-41.7	-36.5	-69.6	-87.3	-84.5	-99.2	-110.9	-124.2	-140.1
Portakiz	..	26.4	28.5	30.1	33.8	37.6	40.5	45.9	50.1
İspanya	30.7	47.6	42.6	40.8	39.3	35.8	33.7	31.1	28.5
İsveç	-7.8	25.2	1.2	-3.0	3.3	-1.3	-5.2	-5.9	-6.4

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
İngiltere	14.9	38.9	36.9	33.5	34.3	34.7	37.0	38.7	40.4
ABD	48.9	57.2	39.0	38.0	40.8	42.8	44.3	47.2	49.9
AB Bölgesi	27.2	54.7	52.3	52.7	55.0	56.1	56.7	57.7	58.1
Toplam OECD	32.8	47.3	41.7	41.5	44.1	45.7	46.6	48.3	49.6

Not: Borç (ve sermaye) bileşenlerinin ele alınışındaki farklı tanımlar nedeniyle, net borç ölçütleri, ülkeler arasında her zaman karşılaştırma imkanı vermez. İlk olarak hükümetlerin işçi emeklilik planlarına göre hükümetin yükümlülük tanımları farklı olabilir İkinci olarak, genel hükümet varlıkları olarak alınan kalemlerin alanı, ülkeden ülkeye değişir. Örneğin, hisse senetleri ortaklıkları, bazı ülkelerde hükümet varlıkları arasında değildir öte yandan, ABD ve İngiltere'de döviz ve altın varlıklar arasında sayılıyor Daha fazla bilgi için bkz. OECD Economic Outlook Sources and Methods (<http://www.oecd.org/eco/sources-and-methods>).

1. 1995'ten itibaren konut şirketlerinin payları artıl mali varlıklar olarak değerlendirilmemiştir
 2. 1995'ten sonra, Geçmişten Gelen Borç Fonunun borcu dahil edilmiştir.
 3. 1998'den itibaren, Japon Demiryolları Şirketi ve Ulusal Orman Hesapları borçları dahil edilmiştir
- Kaynak:** OECD Economic Outlook 77 database.

Genel Hükümet Ödemeler Dengesi
GSYİH'nın yüzdesi olarak fazla (+) ya da açık (-)

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Avustralya	-1.7	-3.9	0.9	-1.1	0.3	0.8	1.1	0.9	0.8
Avusturya	-2.4	-5.7	-1.6	0.1	-0.4	-1.3	-1.3	-2.0	-1.9
Belçika	-6.8	-4.4	0.2	0.6	0.1	0.3	0.0	-0.5	-1.2
Kanada	-5.8	-5.3	2.9	1.1	0.3	0.6	1.3	1.2	0.8
Çek Cumhuriyeti	..	-13.4	-3.7	-5.9	-6.8	-11.6	-3.0	-4.5	-4.2
Danimarka	-1.2	-2.3	2.5	2.8	1.6	1.0	2.3	1.8	1.5
Finlandiya	5.5	-3.9	7.1	5.2	4.3	2.3	1.9	1.3	1.1
Fransa	-2.1	-5.5	-1.4	-1.5	-3.3	-4.1	-3.7	-3.0	-3.0
Almanya	-2.0	-3.3	1.3	-2.8	-3.6	-3.8	-3.6	-3.5	-3.2
Yunanistan ¹	-15.7	-10.2	-4.2	-3.6	-4.2	-5.2	-6.0	-3.8	-3.5
Macaristan	..	-7.6	-3.0	-3.7	-8.5	-6.2	-4.5	-4.2	-4.1
İzlanda	-3.3	-3.0	2.5	0.2	0.2	-1.0	0.4	1.1	1.1
İrlanda	-2.8	-2.1	4.4	1.0	-0.3	0.2	1.3	-0.7	-0.7
İtalya	-11.8	-7.6	-0.7	-3.0	-2.7	-3.0	-3.1	-4.4	-5.0
Japonya ¹	2.1	-4.7	-7.5	-6.1	-7.9	-7.7	-6.1	-6.1	-5.3
Kore	3.2	3.8	5.4	4.6	5.5	3.7	2.9	2.8	2.9
Lüksemburg	4.8	2.5	6.2	6.2	2.3	0.5	-1.1	-1.5	-1.5
Hollanda	-5.3	-4.2	2.2	-0.1	-1.9	-3.2	-2.3	-2.2	-1.7
Yeni Zelanda	-4.3	3.0	3.1	2.8	2.9	4.7	4.2	3.2	2.8
Norveç	2.2	3.4	15.6	13.6	9.3	7.7	11.5	14.4	14.6

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Polonya	..	-3.9	-2.4	-3.8	-4.9	-3.8	-4.8	-4.3	-4.0
Portekiz	-6.6	-5.5	-2.9	-4.4	-2.7	-3.0	-3.0	-5.3	-4.8
Slovakya	..	-0.9	-12.3	-6.0	-5.7	-3.7	-3.3	-3.4	-3.2
İspanya	-3.9	-6.6	-0.9	-0.4	-0.1	0.4	-0.3	0.5	0.6
İsveç	3.4	-6.9	5.0	2.6	-0.5	-0.1	1.2	0.8	0.8
İsviçre	0.6	-1.2	2.3	0.9	0.2	-0.8	-1.0	-1.0	-0.8
İngiltere	-1.6	-5.8	3.8	0.7	-1.8	-3.4	-3.4	-2.9	-3.0
ABD	-4.2	-3.1	1.6	-0.4	-3.8	-4.6	-4.3	-4.1	-3.9
AB Bölgesi	-4.6	-5.1	0.1	-1.8	-2.5	-2.8	-2.7	-2.8	-2.7
OECD Ortalama	-3.0	-4.0	0.3	-1.2	-3.2	-3.7	-3.3	-3.2	-3.0
<i>Nazım Hesap</i>									
Sosyal güvenlik hariç genel hükümet finansal dengesi									
ABD	-5.3	-3.9	0.1	-2.0	-5.4	-6.0	-5.6	-5.4	-5.4
Japonya ²	-1.4	-6.6	-8.0	-6.1	-7.7	-7.7	-6.1	-6.0	-5.2

Not: Finansal denge içinde mobil telefon lisanslarının satışından gelen bir seferlik gelirleri de bulunmaktadır. Bu gelirler, Avustralya (2000-2001), Avusturya (2000), Belçika (2001), Danimarka (2001), Fransa (2001-2002), Almanya (2000), Yunanistan (2001), İrlanda (2002), İtalya (2000), Hollanda (2000), Yeni Zelanda (2001), Portekiz (2000), İspanya (2000) ve İngiltere (2000) aralarında bulunduğu bir dizi ülkede önemli çaptadır. Veriler, ulusal hesap temelinde olduğundan, hükümet finansal dengeleri, Avrupa Komisyonu'nun bazı AB ülkeleri için Aşırı Açık Prosedürlerine göre bildirdiği rakamlardan farklı olabilir. Daha fazla bilgi için, *OECD Economic Outlook Sources and Methods* (<http://www.oecd.org/eco/sources-and-methods>).

1. Yunan bütçe verilerindeki revizyon, açığın 1997-1999 yıllarında sırasıyla GSYİH'nın yüzde 6.6, 4.3 ve 3.4 olarak önerdi. Bilgilerin verilmesi gereken son günde, harcama ve gelir bileşenlerindeki değişimi gösteren veriler alınmamıştı.

2. 1991'den önce, SNA93 uygulamaya konduğunda, bu veriler özel emeklilik fonları içinde yer alıyordu.

Kaynak: OECD Economic Outlook 77 database.

Genel Hükümet Toplam Vergi ve Vergi Dışı Gelirler
GSYİH'nın yüzdesi olarak

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Avustralya	34.5	35.3	36.7	36.4	36.6	36.9	36.6	36.5	36.0
Avusturya	49.7	50.3	49.8	50.9	50.2	49.5	49.4	48.1	47.1
Belçika	46.6	48.5	49.5	49.9	50.3	51.3	49.4	49.4	48.4
Kanada	43.0	43.2	44.1	42.9	41.2	41.2	40.7	40.5	40.3
Çek Cumhuriyeti	..	41.0	38.5	39.1	40.2	41.6	42.9	40.7	40.4
Danimarka	56.0	58.0	57.4	58.2	57.8	57.5	58.6	57.6	56.9
Finlandiya	54.2	55.7	56.1	54.3	54.2	53.2	52.6	52.4	51.8
Fransa	48.6	49.7	51.1	50.9	50.2	50.3	50.7	51.5	51.3
Almanya	42.5	46.1	47.1	45.4	45.0	44.9	44.0	43.6	43.0
Yunanistan	34.5	40.9	47.9	46.5	45.9	44.9	46.0	46.1	46.7
Macaristan	..	49.3	44.9	44.9	44.1	43.5	44.9	43.5	43.5
İzlanda	39.3	41.0	45.7	44.5	46.0	46.9	48.1	47.0	45.6
İrlanda	40.4	39.4	36.4	34.5	33.6	34.6	35.6	34.5	34.2
İtalya	42.6	45.8	46.2	46.0	45.6	46.3	45.5	45.0	45.1
Japonya ¹	33.9	31.2	30.8	31.7	30.3	29.9	31.2	31.2	32.0
Kore	23.0	24.6	29.3	29.6	30.3	30.8	30.2	30.4	30.7
Lüksemburg	48.1	47.6	44.7	45.3	46.0	45.5	44.8	44.8	44.5
Hollanda	49.4	47.3	47.5	46.6	45.9	45.8	46.2	46.0	48.5
Yeni Zelanda	48.9	44.9	38.2	37.6	38.1	38.9	38.3	38.3	38.6
Norveç	56.2	54.9	58.2	57.9	56.8	56.5	58.0	60.3	60.5

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Polonya	..	47.4	42.5	43.8	43.9	44.3	40.1	40.1	39.8
Portekiz	35.5	39.6	42.3	41.9	43.3	44.6	45.4	43.8	44.1
İspanya	39.5	38.4	39.1	39.2	39.8	40.0	40.3	40.6	40.8
İsveç	65.1	60.7	62.3	59.5	57.7	58.5	58.3	58.2	58.0
İsviçre	30.7	33.4	36.3	35.7	35.7	35.2	35.0	35.1	34.9
İngiltere	40.7	39.1	41.3	41.7	40.1	40.0	40.7	41.6	41.8
ABD	32.8	33.8	35.8	34.9	32.5	31.9	31.7	31.8	32.1
AB Bölgesi	44.1	46.3	47.1	46.4	46.1	46.2	45.8	45.7	45.6
OECD Ortalama	37.4	38.4	39.6	39.1	37.8	37.6	37.5	37.6	37.7

Not: Veri, merkez, eyalet ve yerel yönetimlerin hesaplarının artı sosyal güvenliğin bir konsolidasyonu olan genel hükümet sektörü kastedilmektedir. e hesapları artı sosyal güvenliğidir. Toplam harcamalar, cari harcamalar artı sermaye harcamaları olarak ta Vergi dışı gelirler; mülkiyet gelirleri (kar payları ve diğer kamu şirketlerinden gelen transferler dahil olmak üzere), harçlar, masraflar, satışlar, cezalar, genel hükümet tarafından alınan sermaye transferlerinden vb. oluşmaktadır. Bkz.OECD

1. 2000, 2001 ve 2002'deki posta tasarruf hesaplarının ertelenmiş vergi ödemeleri dahil. 2002 'de kurumsal emeklilik fonları, işverenlerin emeklilik çizelgelerinin temel parçası olarak, hükümete tekrardan transfer edilmek üzere yetkilendirildi. Bu durum, hükümete sermaye transferine neden oldu, böylece genel hükümet finansman açığını 2003 yılında GSYİH'nın yüzde 0.1 puan kadar ve 2004 yılında en az 0.6 puan düşürdü.

2. Kamu işletmelerinin operasyon karları hariç.
Kaynak: OECD Economic Outlook 77 database.

Genel Hükümet Toplam Harcamaları
GSYİH'nin yüzdesi olarak

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Avustralya	36.2	39.2	35.7	37.5	36.4	36.1	35.5	35.5	35.2
Avusturya	52.1	56.0	51.5	50.8	50.6	50.8	50.6	50.1	49.1
Belçika	53.4	52.9	49.3	49.3	50.2	51.0	49.4	49.9	49.6
Kanada	48.8	48.5	41.1	41.8	40.9	40.5	39.4	39.3	39.5
Çek Cumhuriyeti ¹	..	54.4	42.1	45.0	46.9	53.2	45.9	45.2	44.6
Danimarka	57.2	60.3	54.9	55.3	56.2	56.4	56.3	55.8	55.5
Finlandiya	48.7	59.5	49.1	49.1	50.0	50.9	50.7	51.0	50.7
Fransa	50.7	55.2	52.5	52.5	53.4	54.5	54.4	54.5	54.3
Almanya ²	44.5	49.4	45.8	48.2	48.7	48.8	47.7	47.1	46.2
Yunanistan	50.2	51.0	52.1	50.1	50.0	50.1	52.0	49.8	50.1
Macaristan	..	56.9	47.9	48.6	52.6	49.8	49.3	47.6	47.6
İzlanda	42.7	44.0	43.2	44.3	45.8	48.0	47.6	45.9	44.4
İrlanda	43.2	41.5	32.0	33.5	33.9	34.4	34.3	35.2	34.8
İtalya	54.4	53.4	46.9	49.0	48.4	49.2	48.6	49.5	50.1
Japonya ³	31.8	35.9	38.3	37.8	38.3	37.6	37.3	37.3	37.4
Kore	19.7	20.8	23.8	25.0	24.8	27.2	27.3	27.7	27.7
Lüksemburg	43.3	45.0	38.5	39.1	43.7	45.1	45.9	46.2	46.0
Hollanda ⁴	54.8	51.4	45.3	46.7	47.8	49.0	48.6	48.1	50.2
Yeni Zelandada	53.3	41.9	35.1	34.8	35.1	34.2	34.1	35.1	35.8
Norveç	54.0	51.5	42.7	44.3	47.5	48.9	46.6	45.9	45.9

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Polonya	..	51.3	44.9	47.6	48.9	48.2	44.9	44.4	43.9
Portekiz	42.1	45.0	45.2	46.3	46.0	47.6	48.4	49.1	48.9
İspanya	43.4	45.0	40.0	39.6	39.9	39.6	40.6	40.1	40.2
İsveç	61.7	67.6	57.3	56.9	58.3	58.6	57.1	57.4	57.2
İsviçre	30.1	34.6	34.0	34.8	35.4	36.0	36.0	36.1	35.7
İngiltere	42.2	45.0	37.5	41.0	41.8	43.4	44.1	44.5	44.8
ABD ⁵	37.1	37.0	34.2	35.3	36.3	36.5	36.0	35.9	36.0
AB Bölgesi	48.6	51.4	47.1	48.2	48.5	49.0	48.6	48.5	48.3
OECD Ortalama	40.4	42.4	39.3	40.3	41.0	41.3	40.8	40.7	40.7

Not: Genel hükümet sektörü verilerinden kasıt, merkez, eyalet ve yerel yönetimlerin konsolide hesapları artı sosyal güvenliktir. Toplam harcamalar, cari harcamalar artı sermaye harcamaları olarak tanımlanmıştır. Bkz. *OECD Economic Outlook Sources and Methods* (<http://www.oecd.org/eco/sources-and-methods>).

1. 1995 verileri, büyük özelleştirme kampanyalarının nüfusa bölünmesini yansıtmaktadır 2003, Devlet güvencelerinin aktivasyonu özellikle banka sektörü için, toplam harcamaların yüzde 7.7'sine karşılık gelmektedir
2. 1995 harcamaları, İntikal Eden Borç Fonlarından gelen net borçtur
3. 1998 harcamaları, eğer Japon Demiryolları Şirketi ve Ulusal Orman Hesapları borçları, merkezi hükümet varsa yıllarına eklenseydi, GSYİH'nın yüzde 5.3 puan üstünde olacaktı. 2000 harcamaları, Mevduat Sigorta Şirketinden yapılan sermaye transferlerini kapsamaktadır
4. 1995 harcamaları, eğer konut idaresinin düşük gelirli kimselere düşük kira fırsatı hesaba katılsaydı, GSYİH'nın yüzde 4.9 puan üzerinde olacaktı.
5. Bu veriler, kamu şirketlerinin işletme karlarının net harcamalarını içermektedir

Kaynak: OECD Economic Outlook 77 database.

Ücret Düzeylerinin Karşılaştırılması

Ülke	Brüt Ücretler (Ulusal para biriminde)		Yıllık Değişim 2004/2003 (%)			
	2003	2004	Brüt Ücret	Enflasyon ¹	Vergi Öncesi reel Ücret	Ortalama Şahsi Vergi oranındaki değişim ²
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Avustralya	51 190	53 222	4.0	2.3	1.6	0.3
Avusturya	24 438	24 946	2.1	1.9	0.2	0.0
Belçika	31 385	32 281	2.9	1.9	1.0	-0.1
Kanada	39 888	40 912	2.6	1.9	0.7	-0.3
Çek Cum.	195 219	213 573	9.4	2.9	6.3	0.6
Danimarka	316 205	327 192	3.5	1.2	2.2	-1.2
Finlandiya	28 551	29 449	3.1	0.2	2.9	-0.8
Fransa	22 475	23 087	2.7	2.3	0.4	-0.1
Almanya	33 757	34 088	1.0	1.7	-0.7	-1.2
Yunanistan	11 805	12 525	6.1	3.1	2.9	0.6
Macaristan	1 153 440	1 260 948	9.3	6.9	2.2	-0.5
İzlanda	2 720 233	2 859 073	5.1	3.1	2.0	0.3
İrlanda	25 951	27 291	5.2	2.4	2.7	-0.4
İtalya	22 120	22 683	2.5	2.1	0.4	0.4
Japonya	4 217 856	4 205 596	-0.3	-0.1	-0.1	0.0
Kore	24 887 904	25 534 233	2.6	3.7	-1.1	-0.1
Lüksemburg	31 763	32 586	2.6	3.5	-0.9	0.4
Meksika	63 475	66 432	4.7	4.6	0.1	0.2
Hollanda	31 895	32 457	1.8	1.3	0.4	2.5

Ülke	Brüt Ücretler (Ulusal para biriminde)		Yıllık Değişim 2004/2003 (%)			
	2003	2004	Brüt Ücret	Enflasyon ¹	Vergi Öncesi reel Ücret	Ortalama Şahsi Vergi oranındaki değişim ²
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Yeni Zelanda	40 467	41 778	3.2	2.3	1.0	0.4
Norveç	305 653	317 101	3.7	0.5	3.3	0.0
Polonya	25 868	26 584	2.8	3.3	-0.5	0.1
Portekiz	8 671	8 905	2.7	2.5	0.2	0.0
Slovak Cum.	150 000	180 000	20.0	7.7	11.4	1.6
İspanya	17 149	17 913	4.5	3.0	1.4	0.4
İsveç	244 454	251 282	2.8	0.4	2.4	0.3
İsviçre	63 720	64 419	1.1	0.8	0.3	0.2
Türkiye	12 635 661 981	13 670 289 738	8.2	10.7	-2.2	0.6
İngiltere	19 960	21 079	5.6	2.2	3.4	0.2
ABD	33 553	34 934	4.1	2.6	1.4	0.1

1. Toplan tüketici fiyatları endeksindeki tahmini yüzde değişim.

2. 2004 ve 2003 arasında ortalama üretim işçisinin (çocuksuz bekar) ortalama şahsi vergi oranındaki fark.

Kaynak : Country submissions; OECD Economic Outlook , Aralık 2004.

Gelir Vergisi Artı İşçi Sosyal Güvenlik Katılımları ¹

(Brüt ücret gelirlerinin %'si,) 2004				
Ülke ²	Gelir Vergisi	Sosyal Güvenlik Katılımları	Toplam Ödeme ³	Brüt Ücret Geliri ⁴
	(1)	(2)	(3)	(4)
Avustralya	24.3	0.0	24.3	38 330
Danimarka	30.6	10.6	41.2	37 582
Belçika	26.6	14.0	40.5	35 622
Almanya	19.6	20.9	40.5	35 203
ABD	16.5	7.7	24.2	34 934
İsviçre	9.8	11.1	20.9	34 411
Hollanda	8.5	25.8	34.4	34 062
Kanada	17.8	6.9	24.7	34 038
Norveç	20.9	7.8	28.7	3 221
Kore	2.2	7.1	9.3	33 207
İngiltere	15.9	8.5	24.4	32 896
Lüksemburg	8.9	13.8	22.7	31 525
Japonya	5.9	11.6	17.4	31 194
İzlanda	25.5	0.2	25.7	30 449
Finlandiya	24.2	6.1	30.3	29 979
Yeni Zelanda	20.7	0.0	20.7	28 228
İrlanda	10.6	5.0	15.7	27 301
Avusturya	10.8	18.0	28.8	26 617
İtalya	18.6	9.2	27.8	26 303
İsveç	24.0	7.0	31.0	26 078

(Brüt ücret gelirlerinin %'si,) 2004				
Ülke²	Gelir Vergisi	Sosyal Güvenlik Katılımları	Toplam Ödeme³	Brüt Ücret Geliri⁴
	(1)	(2)	(3)	(4)
Fransa	13.1	13.6	26.7	25 459
İspanya	12.7	6.4	19.0	22 497
Yunanistan	0.6	16.0	16.6	17 287
Türkiye	15.4	15.0	30.4	16 463
Polonya	6.1	25.4	31.5	14 381
Çek Cum.	11.4	12.5	23.9	14 366
Portekiz	5.6	11.0	16.6	13 033
Slovak Cum.	7.9	13.4	21.3	10 322
Macaristan	12.4	13.5	25.9	9 671
Meksika	3.0	1.5	4.5	9 104

1. Ortalama üretim işçisinin gelir düzeyindeki çocuksuz bekar kişi.
 2. Ülkeler brüt ücretlerin azalan sırasına göre sıralanmıştır
 3. Toplamdaki yuvarlama nedeniyle, gelir vergisi ve sosyal güvenlik katılımı sütununun toplamında yüzde bir puanlık fark olabilir.
 4. Alım gücüne eşit olarak Dolar.
- Kaynak :** Country submissions; OECD Economic Outlook , Aralık 2004.

Gelir Vergisi Artı İşçi ve İşveren Sosyal Güvenlik Katkıları

(İşçilik Maliyetinin %'si,) 2004					
Ülke ²	Gelir Vergisi	Sosyal Güvenlik Katkıları		Toplam ³	İşçilik Maliyeti ⁴
		İşçi	İşveren		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Belçika	20.5	10.7	23.0	54.2	42 543
Almanya	16.2	17.3	17.3	50.7	40 630
Avustralya	22.9	0.0	5.7	28.6	39 614
Hollanda	7.3	22.2	14.0	43.6	38 213
İsviçre	8.9	10.0	10.0	28.8	37 856
Kanada	16.0	6.2	10.1	32.3	37 788
Danimarka	30.4	10.5	0.5	41.5	37 606
ABD	15.4	7.1	7.1	29.6	37 550
Norveç	18.5	6.9	11.5	36.9	37 174
Finlandiya	19.5	4.9	19.4	43.8	36 159
İngiltere	14.5	7.8	9.0	31.2	36 125
Kore	2.0	6.5	8.1	16.6	35 767
Lüksemburg	7.9	12.1	11.9	31.9	35 443
Fransa	9.4	9.8	28.2	47.4	35 103
Japonya	5.2	10.3	11.1	26.6	35 005
İtalya	14.0	6.9	24.9	45.7	34 606
İsveç	18.1	5.3	24.6	48.0	34 356
Avusturya	8.4	14.0	22.5	44.9	32 194
İzlanda	24.1	0.2	5.4	29.7	30 236
İrlanda	9.6	4.5	9.7	23.8	29 382

(İşçilik Maliyetinin %'si,) 2004					
Ülke ²	Gelir Vergisi	Sosyal Güvenlik Katılımları		Toplam ³	İşçilik Maliyeti ⁴
		İşçi	İşveren		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
İspanya	9.7	4.9	23.4	38.0	28 228
Yeni Zelanda	20.7	0.0	0.0	20.7	22 138
Yunanistan	0.5	12.5	21.9	34.9	20 003
Türkiye	12.7	12.3	17.7	42.7	19 395
Çek. Cum.	8.4	9.3	25.9	43.6	17 319
Polonya	5.1	21.1	17.0	43.1	16 128
Portekiz	4.5	8.9	19.2	32.6	13 997
Slovak Cum.	5.8	9.9	26.3	42.0	13 229
Macaristan	9.0	9.9	26.9	45.8	10 278
Meksika	2.6	1.3	11.4	15.4	

1. Ortalama üretim işçisinin gelir düzeyindeki çocuksuz bekar kişi.
2. Ülkeler brüt ücretlerin azalan sırasına göre sıralanmıştır
3. Toplamdaki yuvarlama nedeniyle, gelir vergisi ve sosyal güvenlik katılımı sütununun toplamında yüzde bir puanlık fark olabilir.
4. Alım gücüne eşit olarak Dolar.

Kaynak : Country submissions; OECD Economic Outlook , Aralık 2004.

**Cari Fiyatlarıyla, Vergi Gelirlerinin GSYİH İçindeki Payı
(%) 1990-2002**

	Toplam Vergi Geliri		Şahsi Gelir Vergileri		Sosyal Güvenlik Katkıları				Tüm Diğer Vergiler	
					İşçi		İşveren			
	1995	2002	1995	2002	1995	2002	1995	2002	1995	2002
Avustralya	30	32	12	12	0	0	0	0	18	19
Avusturya	42	44	9	10	6	6	7	7	19	21
Belçika	45	46	15	15	5	5	9	9	17	18
Kanada	36	34	13	12	2	2	3	3	17	17
Çek Cum.	40	39	5	5	4	4	11	11	20	19
Danimarka	49	49	27	26	1	1	0	0	21	21
Finlandiya	46	46	14	14	3	2	10	9	19	20
Fransa	44	44	5	8	6	4	11	11	22	21
Almanya	38	36	11	9	7	6	7	7	14	14
Yunanistan	32	36	4	5	4	5	5	6	19	21
Macaristan	42	38	7	8	2	2	12	9	21	19
İzlanda	32	38	10	15	0	0	3	3	19	20
İrlanda	33	28	10	7	2	1	3	3	18	17
İtalya	41	43	11	11	3	2	9	9	19	21
Japonya	28	26	6	5	4	4	5	5	13	12
Kore	19	24	4	3	0	3	1	2	14	17
Lüksemburg	42	42	9	7	5	5	5	5	23	25
Meksika	17	18	-	-	-	-	-	-	17	18
Hollanda	42	39	8	7	11	7	3	5	20	21
Yeni Zelanda	37	35	16	15	0	0	0	0	21	20
Norveç	41	44	11	11	3	3	6	6	21	23

	Toplam Vergi Geliri		Şahsi Gelir Vergileri		Sosyal Güvenlik Katkıları				Tüm Diğer Vergiler	
					İşçi		İşveren			
	1995	2002	1995	2002	1995	2002	1995	2002	1995	2002
Polonya	37	33	9	8	11	10	-	-	17	16
Portekiz	34	34	6	-	3	-	6	-	18	34
Slovak Cum.	-	33	-	3	-	3	-	8	-	19
İspanya	33	36	8	7	2	2	8	9	15	18
İsveç	49	50	16	15	2	3	12	12	19	20
İsviçre	28	30	10	10	4	4	3	4	11	13
Türkiye	23	31	5	6	1	2	1	3	15	21
İngiltere	35	36	10	11	3	2	3	3	19	19
ABD	28	27	10	10	3	3	4	3	11	10

a) Toplam sosyal güvenlik katkıları.

Kaynak: Revenue Statistics 1965-2003, 2004 Edition.

Gelir Vergileri
GSYİH'nın %'si

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Avustralya	15.1	14.9	15.7	16.4	17.1	17.0	17.3	18.2	18.1	16.7
Avusturya	11.4	11.5	10.5	11.1	12.1	12.8	12.9	12.6	12.3	14.3
Belçika	15.8	15.6	16.9	17.3	17.3	17.7	18.0	17.5	17.9	18.1
Kanada	16.1	15.7	15.8	16.5	16.9	17.9	17.7	17.7	17.5	16.9
Çek Cum.	..	10.9	10.3	9.9	9.2	8.5	8.8	8.7	8.8	9.0
Danimarka	28.3	29.4	30.4	30.0	30.2	30.0	29.5	30.4	29.1	29.5
Finlandiya	19.6	17.1	18.8	18.1	19.8	19.2	19.0	19.3	20.1	19.0
Fransa	6.9	7.0	7.1	7.1	7.6	8.2	10.4	11.0	11.3	11.4
Almanya	12.1	11.7	11.3	11.6	10.7	10.4	10.9	11.3	11.4	10.6
Yunanistan	5.7	5.9	6.8	7.2	7.1	7.7	9.3	9.7	10.5	9.6
Macaristan	10.0	9.6	9.2	8.9	9.0	8.5	8.7	9.1	9.5	10.0
İzlanda	9.6	10.4	10.4	10.9	11.5	11.7	13.4	14.5	15.3	15.7
İrlanda	13.4	13.8	14.3	12.8	13.3	13.3	13.1	13.3	13.4	12.5
İtalya	15.7	16.0	14.4	14.5	14.8	15.6	13.9	14.7	13.9	14.4
Japonya	12.0	11.4	10.2	10.1	10.1	9.9	8.8	8.3	9.2	8.9
Kore	6.1	5.9	6.2	6.5	6.5	5.9	7.0	5.8	7.5	7.2
Lüksemburg	13.5	15.4	15.8	16.7	16.9	16.5	15.5	14.6	14.6	14.7
Meksika	5.2	5.5	5.2	4.1	4.0	4.6	4.7	5.0	5.0	5.3
Hollanda	14.1	14.8	12.1	11.1	11.2	10.9	10.5	10.5	10.3	10.6
Yeni Zelanda	20.6	21.3	21.9	22.4	20.5	20.9	19.6	19.4	20.0	19.8
Norveç	13.3	13.4	14.3	14.4	14.9	15.8	15.8	14.5	15.9	19.9
Polonya	12.3	13.5	12.4	12.1	11.6	11.3	11.1	10.7	10.5	9.9
Portekiz	9.4	8.5	8.3	8.5	9.2	9.4	9.6	9.8	10.3	9.7
Slovak Cum.	8.8	8.3	7.4	6.7

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
İspanya	10.4	10.0	9.5	9.6	9.4	10.0	9.6	9.8	9.8	9.9
İsveç	18.3	19.2	20.0	19.0	19.7	20.3	20.3	20.9	22.3	19.3
İsviçre	12.7	12.3	12.9	12.3	12.7	12.3	13.0	12.5	13.7	12.9
Türkiye	7.3	7.3	6.6	6.4	6.7	7.6	9.4	9.8	9.5	10.1
İngiltere	12.3	11.5	11.9	12.7	12.7	12.9	14.1	14.1	14.5	14.8
ABD	11.6	12.0	12.2	12.6	13.2	13.7	14.3	14.2	15.1	14.1
AB 15	13.8	13.8	13.9	13.8	14.1	14.3	14.4	14.6	14.8	14.6
OECD Ortalama	12.8	12.8	12.8	12.8	13.0	13.1	13.2	13.2	13.5	13.4

Kaynak: OECD Fact Book 2005

**Ortalama Üretim İşçisi Üzerindeki Vergi
İşçi Maliyetinin %'si**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Avustralya	23.5	24.0	24.4	24.8	25.4	25.9	22.8	23.3	28.3	28.3
Avusturya	39.7	41.2	41.5	45.6	45.8	45.9	44.9	44.5	44.7	45.0
Belçika	54.6	56.3	56.4	56.6	56.8	56.9	56.2	55.6	55.1	54.5
Kanada	31.4	31.5	32.1	32.3	31.7	31.1	31.3	30.4	32.2	32.4
Çek Cum.	42.8	43.2	42.6	42.9	42.8	42.7	43.1	43.1	43.5	43.8
Danimarka	45.2	45.2	44.8	45.2	43.7	44.5	44.4	43.6	42.7	42.7
Finlandiya	50.5	51.2	50.3	48.9	48.8	47.4	47.3	45.9	45.2	44.5
Fransa	51.6	49.1	49.7	48.7	47.6	48.1	48.2	48.3	48.2	48.3
Almanya	48.3	50.2	51.2	52.3	52.2	51.9	51.8	50.8	51.1	52.0
Yunanistan	35.1	35.6	35.8	35.8	36.1	35.7	36.0	35.7	34.6	34.3
Macaristan	..	51.4	52.0	52.0	51.6	50.7	49.6	49.0	49.0	45.7
İzlanda	22.9	23.1	24.5	24.4	25.9	26.0	26.7	27.5	28.8	29.3
İrlanda	38.4	36.9	36.1	33.9	33.0	32.4	28.9	25.8	24.5	24.5
İtalya	49.9	50.3	50.8	51.5	47.5	47.2	46.7	46.1	46.0	45.3
Japonya	21.6	19.5	19.4	20.7	19.6	24.0	24.1	24.2	29.8	27.0
Kore	..	6.9	6.3	12.4	14.7	16.1	16.5	16.6	14.1	14.1
Lüksemburg	35.1	34.3	34.5	35.2	33.8	34.6	35.5	33.9	31.3	31.7
Meksika	26.5	27.2	25.4	20.8	21.9	14.1	15.4	14.4	16.1	17.3
Hollanda	45.6	44.8	43.8	43.6	43.5	44.3	45.1	42.3	42.5	43.0
Yeni Zelanda	24.3	24.5	22.3	21.6	20.0	19.4	19.5	19.5	20.1	20.6
Norveç	36.9	37.5	37.6	37.4	37.5	37.3	37.2	36.9	36.9	36.8
Polonya	44.7	43.9	43.2	43.0	43.0	42.7	42.8	42.9		
Portekiz	34.1	33.7	33.8	33.9	33.8	33.4	33.5	32.5	32.6	32.6
Slovak Cum.	41.2	41.7	41.1	41.4

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
İspanya	38.8	38.5	38.8	39.0	39.0	37.5	37.6	37.9	38.2	37.6
İsveç	46.8	49.3	50.2	50.7	50.7	50.5	49.5	48.5	47.6	46.6
İsviçre	28.7	30.6	30.4	30.0	30.0	29.8	29.5	29.5	29.6	29.2
Türkiye	36.1	35.3	38.3	40.7	39.8	30.3	40.4	43.6	42.4	42.1
İngiltere	33.3	33.4	32.6	32.0	32.0	30.8	30.1	29.5	29.5	31.1
ABD	31.2	31.0	31.1	31.1	31.0	31.1	30.8	29.8	29.7	29.5
AB 15	43.1	43.3	43.4	43.5	43.0	42.7	42.4	41.4	40.9	40.9
OECD Ortalama	37.4	37.3	37.3	37.5	37.2	36.7	36.9	36.4	36.6	36.5

Kaynak: OECD Fact Book 2005

Gelir, Servet vb. Üzerinden Alınan Cari Vergiler
GSYİH'nın Yüzdesi

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
AB 25	:	:	:	:	:	14.0	13.6	13.0	12.7	:
AB 15	12.5	12.9	13.2	13.6	14	14.2	13.9	13.2	12.9	12.9
AB Bölgesi	11.4	12	12.2	12.4	12.8	13	12.6	12.1	11.8	11.6
AB Bölgesi(12)	11.4	11.9	12.1	12.4	12.7	12.9	12.6	12.1	11.8	11.6
Belçika	16.7	16.7	17.1	17.7	17.1	17.3	17.6	17.6	17	17
Çek. Cum.	9.6	8.5	9	8.4	8.6	8.4	8.9	9.3	9.8	9.4
Danimarka	30.4	30.6	30.3	29.9	30.8	29.7	30.1	29.6	29.6	30.2
Almanya	10.8	11.2	11	11.3	11.8	12.3	10.9	10.6	10.4	10.1
Estonya	10.9	9.5	9.6	10.5	10.1	8.1	7.6	7.9	8.6	8.5
Yunanistan	7.4	7.1	7.8	9.5	9.9	10.8	9.5	9.5	8.8	8.9
İspanya	10.1	10.3	10.5	10.2	10.2	10.2	10	10.4	10.1	10.2
Fransa	8.4	8.8	9.4	11.5	12.1	12.1	12.3	11.4	11.5	11.1
İrlanda	13.6	14.1	14	13.8	13.7	13.5	12.9	11.7	12.2	12.5
İtalya	14.8	15.4	16.1	14.5	15.2	14.7	15.1	14.3	13.8	13.7
Kıbrıs	:	:	:	9.9	10.8	11.1	11.3	11.2	9.7	9.2
Letonya	7.8	7.7	8.8	9.3	8.7	8.3	8.5	8.7	7.7	8.7
Litvanya	8.8	8.3	6.5	9.1	9.2	8.5	7.9	7.5	8.1	8.8
Lüksemburg	17.5	17.9	17.4	16.4	15.7	15.4	15.5	16	15.7	13.9
Macaristan	9.4	9.5	8.8	8.9	9.5	9.9	10.4	10.4	9.8	9.2
Malta	:	:	:	:	:	9.3	10.3	11.9	12.4	12
Hollanda	12.4	12.9	12.4	12.2	12.2	12.1	11.9	12	11.2	11.1
Avusturya	11.6	12.6	13.4	13.6	13.2	13.1	14.8	13.9	13.5	13.3
Polonya	12.8	11.1	11.1	10.6	7.4	7.4	6.9	6.6	7.2	:
Portekiz	8.9	9.5	9.6	9.3	9.8	10.4	9.9	9.8	9.2	9.2

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Slovenya	:	:	:	:	0	7.6	7.7	8	8.4	8.6
Slovakya	11.6	10.5	10.1	10	9.1	7.6	7.4	7.4	7.2	5.6
Finlandiya	17.2	18.9	18.3	18.7	18.7	21.3	19.4	19.2	18	17.8
İsveç	20.1	21	21.5	21.4	22.2	22.4	19.9	18	18.9	19.2
İngiltere	14.9	14.8	15.1	16.3	16.2	16.6	16.8	15.6	15.1	15.6
Bulgaristan	11.8	12.8	11.2	9.9	9.8	9.4	8.1	:	:	:
Romanya	:	:	:	:	:	6.6	6.2	5.7	:	:
İzlanda	13.3	13.8	14.5	15.1	16.3	16.7	17.2	:	:	:
Norveç	16.2	17	16.9	15.9	16.9	20.2	20.3	19.9	19.7	21.7

Gelir, servet ve diğerleri üzerinden alınan cari vergiler; tüm zorunlu, karşılıksız ödemeler (aynı veya nakdi), hükümet tarafından, gelir ve kurum gelirleri üzerinden topladığı periyodik harçlar ve gelir ve servet üzerinden alınanlar dışındaki bazı periyodik vergileri kapsamaktadır.

Kaynak: EuroStat 2004

: Bilgi yok

Vergi Yüğü ve Vergilerin Yapısı
Toplam vergiler, Dolaylı vergiler, Dolaysız vergiler, Sosyal güvenlik katkıları
Toplam vergi yükünün yüzdesi olarak GSYİH'nın yüzdesi

	Toplam Vergiler			Dolaylı Vergiler		Dolaysız Vergiler		Sosyal Güvenlik Katılımları	
	GSYİH'nın %'si			Toplam Vergi Yükünün %'si					
	1995	2002	2003	2000	2003	2000	2003	2000	2003
AB 25	:	1.3	41.5	33.4	33.8	33.4	31.6	33.2	34.5
AB 15	42.0	41.6	41.8	33.3	33.4	33.7	32.2	33.0	34.4
Euro Bölgesi	42.5	42.1	42.2	32.5	32.8	30.4	29.0	37.1	38.2
Belçika	47.1	48.7	48.1	29.2	28.8	37.3	36.5	33.5	34.6
Çek. Cum	36.2	35.5	36.2	33.4	31.4	24.4	27.0	42.2	41.6
Danimarka	50.1	49.7	49.8	34.5	34.9	59.2	59.6	6.3	5.4
Almanya	42.3	41.7	41.7	28.9	29.7	28.7	25.9	42.4	44.4
Estonya	37.9	32.4	33.4	39.6	39.3	25.1	26.1	35.3	34.5
Yunanistan	34.7	39.8	38.6	38.6	37.2	27.4	23.3	34.0	39.5
İspanya	34.3	36.3	36.5	33.7	33.7	29.9	29.6	36.4	36.7
Fransa	45.4	45.6	5.7	34.3	34.1	27.2	25.8	38.5	40.2
İrlanda	35.2	29.8	31.2	41.7	41.4	41.1	39.5	17.1	19.1
İtalya	42.9	42.4	43.2	36.0	34.2	34.4	35.3	29.5	30.5
Kıbrıs	:	32.5	34.3	41.4	49.4	36.9	29.4	21.7	21.2
Letonya	33.7	28.9	29.1	38.7	39.4	27.5	29.1	33.8	31.5
Litvanya	28.6	28.6	28.7	41.1	41.5	28.0	28.2	30.9	30.3
Lüksemburg	43.6	42.1	42.3	35.4	32.9	37.6	37.7	26.9	29.4
Macaristan	43.6	38.9	39.2	41.3	42.3	25.2	25.0	33.5	32.7
Malta	31.3	34.3	34.2	42.8	40.8	31.3	35.5	25.9	23.8
Hollanda	40.5	39.4	39.3	31.3	33.8	30.1	29.3	38.6	36.9
Avusturya	43.6	45.4	44.8	33.7	33.7	29.2	29.9	37.1	36.4

	Toplam Vergiler			Dolaylı Vergiler	Dolaysız Vergiler	Sosyal Güvenlik Katılımları			
	GSYİH'nın %'si			Toplam Vergi Yükünün %'si					
	1995	2002	2003	2000	2003	2000	2003	2000	2003
Polonya	39.4	35.5	35.8	40.9	41.8	20.4	19.7	38.7	38.5
Portekiz	34.5	37.4	38.1	40.4	41.9	28.1	24.6	31.6	33.5
Slovenya	41.1	39.7	40.3	41.9	41.6	19.5	20.8	38.6	37.6
Slovakya	40.6	32.5	30.9	37.8	36.9	22.1	23.2	40.1	39.8
Finlandiya	46.7	46.1	45.1	29.3	31.9	45.1	41.0	25.6	27.1
İsveç	50.2	51.0	51.4	31.0	34.0	41.4	36.4	27.7	29.6
İngiltere	36.7	37.0	37.1	37.0	36.9	43.7	42.0	19.4	21.0

: veri yok

1. verginin GSYİH'ya oranı, toplam vergilerin ve sosyal güvenlik katkılarının GSYİH'ya oranı olarak, genel vergi yükünü ölçmektedir. Bu gösterge, genel olarak sosyal transferler üstündeki artan vergileri de dahil ederek toplam vergi yükünü ölçmek için kullanılır Çünkü sosyal transfer alıcıları, genellikle net ödemeleri alırlar ve vergi ödeme yükünü hissetmezler.

2. Eurostat, Statistics in Focus, Economy and Finance, 3/2005, "**Tax revenue in EU Member States: Trend, level and structure 1995-2003**". Bu yayın ücretsiz olarak PDF formatında Eurostat'ın websitesinden edinilebilir

3. Genel Hükümet tarafından toplanan **Vergi Gelirleri**; üretim ve ithalat üzerindeki vergiler, gelir ve servet üzerindeki cari vergiler, sermaye vergileri ile fiili ve biçilen sosyal katkılar olarak tanımlanır Farklı **vergi tipleri**;

a. Üretim ve ithalatla ilgili olan *Dolaysız vergilerdir*. Bunlar, üretim üniteleri üzerindeki zorunlu harçlar, katma değer vergisi, ithalat vergisi, tüketim (dolaylı) vergiler ve hizmetler (ulaşım, sigorta), finansal ve sermaye işlemler üzerinden alınan özel vergiler ve üretim üzerindeki diğer vergilerdir.

b. şahsi ve kurumsal gelir vergileri ile sermaye vergileri de dahil olmak üzere gelir ve servet üzerinden alınan *Doğrudan Vergilerdir*.

c. *Sosyal katılımlar*, işçi ve işverenden alınan fiili ve biçilen sosyal katılımlar, serbest çalışan ve istihdam edilmeyenler üzerindeki sosyal katılımlardır

Kaynak: Eurostat Press Office

